

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Δ.Π.Χ.Α 15
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ-ΑΝΑΛΥΣΗ-ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

της

ΑΛΙΚΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΠΑΡΜΠΙΑ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΝΕΓΚΑΚΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Σεπτέμβριος 2022

Αφιερωμένο στον υιό μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές από καρδίας ευχαριστίες σε όλους εκείνους τους μοναδικούς ανθρώπους που με την ηθική τους υποστήριξη συνέβαλαν στην επιτυχή ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου, στο τμήμα “ Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική ” του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος.

Περίληψη

Η Ραγδαία παγκοσμιοποίηση των οικονομικών αγορών, αποτέλεσμα της ταχείας τεχνολογικής ανάπτυξης (ιδιαίτερα των τηλεπικοινωνιών), έχει δημιουργήσει νέες συνθήκες και προκλήσεις για τις επιχειρηματικές οντότητες. Συγκεκριμένα προέκυψε η ανάγκη καθιέρωσης κοινών λογιστικών κανόνων αποτύπωσης, ώστε οι οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων να είναι καταρτισμένες βάσει κοινών προτύπων όπου θα διευκολύνεται η συγκρισιμότητα τους και η εξαγωγή πληροφοριών στο νέο παγκοσμιοποιημένο επιχειρηματικό περιβάλλον. Απόρροια των ανωτέρω είναι η θέσπιση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (από το 2001 Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς) για όσες επιχειρήσεις είναι εισηγμένες σε χρηματιστηριακές αγορές. Το αρμόδιο όργανο για την έκδοση και επίβλεψη των

Δ.Λ.Π/Δ.Π.Χ.Α είναι το Συμβούλιο των διεθνών λογιστικών προτύπων .Το 2014 εκδίδεται από αυτό, το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» με υποχρεωτική εφαρμογή από 1^η Ιανουαρίου του 2018. Το πρότυπο αυτό αντικατέστησε τα ΔΛΠ 18 «Έσοδα» και το ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις κατασκευής» καθώς και κάποιες σχετικές διερμηνείες. Συγκεκριμένα, το ΔΠΧΑ 15 θεσπίζει ένα μοντέλο αναγνώρισης εσόδων πέντε σταδίων, με σκοπό την ενιαία εφαρμογή του ανεξάρτητα τον επιχειρηματικό κλάδο και τις τυχόν διαφοροποιήσεις του. Το πρότυπο αυτό επίσης περιέχει εκτενείς οδηγίες για την σωστή εφαρμογή του. Οι πρώτες εκτιμήσεις και συμπεράσματα από την χρήση του ΔΠΧΑ 15, υποδεικνύουν το γεγονός ότι ενώ μεν το νέο πρότυπο έχει διαφορές με τα προηγούμενα πρότυπα που αντικατέστησε, πρακτικά όμως οι αλλαγές που προκαλούνται είναι πολύ περιορισμένες.

Στην παρούσα εργασία έγινε μια προκαταρκτική διερεύνηση στις επιπτώσεις του νέου προτύπου στις Ελληνικές επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ΔΛΠ/ΔΠΧΑ, εξετάζοντας τις οικονομικές καταστάσεις πέντε εταιρειών. Εν τέλει προέκυψαν ενδείξεις ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 δεν προκάλεσε αλλαγές στις Ελληνικές επιχειρήσεις. Οι κύριοι λόγοι φαίνεται ότι είναι πρώτον το γεγονός ότι οι διαφορές του ΔΠΧΑ 15 με τα προηγούμενα πρότυπα είναι περισσότερο βελτιωτικές παρά διαρθρωτικές και δεύτερον ότι η Ελληνική νομοθεσία είναι αρκετά παρεμβατική στην αναγνώριση εσόδων. Τα ανωτέρω συμπεράσματα αποτελούν ενδιαφέροντες προτάσεις για περαιτέρω δομημένες έρευνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Εισαγωγή.....	1
1.1 Εισαγωγή στα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ.....	1
1.2 Σκοπός της εργασίας.....	2
1.3 Δομή της εργασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	3
2.1 Εισαγωγή.....	3
2.2 Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	4

2.3 Συμπεράσματα.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Θεσμικό Πλαίσιο.....	11
3.1 Εισαγωγή.....	11
3.2 Ιστορική Αναδρομή.....	11
3.3 Σκοπός του Προτύπου.....	13
3.4 Πεδίο εφαρμογής.....	14
3.5 Αναγνώριση Εσόδου.....	14
3.6 Στάδιο 1 ^ο προσδιορισμός σύμβασης.....	15
3.7 Στάδιο 2 ^ο : Προσδιορισμός των ξεχωριστών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση με τον πελάτη.....	19
3.8 Στάδιο 3 ^ο : Προσδιορισμός του Τιμήματος συναλλαγής.....	21
3.9 Στάδιο 4 ^ο : Κατανομή του Τιμήματος Συναλλαγής Στις Υποχρεώσεις Που Απορρέουν Από Τη Σύμβαση.....	24
3.10 Στάδιο 5 ^ο : Αναγνώριση Εσόδου Καθώς η Οντότητα Ικανοποιεί Τις Υποχρεώσεις Της που Απορρέουν από Τη Σύμβαση με τον Πελάτη.....	27
3.11 Κόστος Συμβάσεων.....	31
3.12 Εγγυήσεις.....	32
3.13 Πώληση με Δικαίωμα Επιστροφής.....	33
3.14 Εμπλοκή τρίτου μέρους.....	34
3.15 Δικαιώματα Προαίρεσης Πελατών για Πρόσθετα Αγαθά ή Υπηρεσίες.....	34
3.16 Άδειες Χρήσης.....	35
3.17 Απεικόνιση.....	36
3.18 Γνωστοποίηση.....	37
3.19 Συμπεράσματα Κεφαλαίου.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων.....	38
4.1 Εισαγωγή.....	38
4.2 NANORHOS Α.Ε.....	39
4.3 Α.Π.Ε. – Μ.Π.Ε. Α.Ε.....	43
4.4 C.P.W ΕΛΛΑΣ Α.Ε (πρώην NESTLE).....	48
4.5 Α.С.С ΑΕ.....	51
4.6 ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.....	56
4.7 Διαπιστώσεις Κεφαλαίου.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Ανάλυση-Αποτελέσματα.....	66
5.1 Ανάλυση- Αποτελέσματα	66

5.2 Διαφορές ΔΠΧΑ 15, ΔΛΠ 18 ΔΛΠ 11 στην πράξη.....	67
5.3 Επέμβαση της Ελληνικής Νομοθεσίας στην αναγνώριση εσόδων.....	69
5.4 Συμπεράσματα Κεφαλαίου.....	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Συμπεράσματα - προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	75
6.1 Γενικά Συμπεράσματα.....	75
6.2 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	76
6.3 Επίλογος.....	76
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	78

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1 : Επιλεχθέντες επιχειρήσεις

Πίνακας 2 : NANOPHOS ΑΕ - Κατάσταση συνολικού εισοδήματος για την χρήση 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 3: NANOPHOS ΑΕ - Κατάσταση χρημ. θέσης για την χρήση 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 4: NANOPHOS ΑΕ - Κατάσταση μεταβολής ιδίων κεφαλαίων για την χρήση 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 5 : NANOPHOS ΑΕ - Κατάσταση χρημ. ροών για την χρήση 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 6 : Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ - Κατάσταση χρημ. θέσης (ισολογισμός) για την χρήση 2019

Πίνακας 7: Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ - Κατάσταση συνολικών εσόδων για την χρήση 2019

Πίνακας 8: Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ– Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων για την χρήση 2019

Πίνακας 9 : Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ– Κατάσταση ταμειακών ροών για την χρήση 2019

Πίνακας 10: C.P.W ΑΕ - Κατάσταση συνολικού εισοδήματος για την χρήση 2018

Πίνακας 11 : C.P.W ΑΕ - Κατάσταση χρημ. θέσης (ισολογισμός) για την χρήση 2018

Πίνακας 12 : C.P.W ΑΕ – Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων για την χρήση 2018

Πίνακας 13: C.P.W ΑΕ – Κατάσταση ταμειακών ροών για την χρήση 2018

Πίνακας 14 : ACS ΑΕ-Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης 2018

Πίνακας 15 : ACS ΑΕ-Ισολογισμός χρήσης 2018

Πίνακας 16: ACS ΑΕ-Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων 2018

Πίνακας 17: ACS ΑΕ-Κατάσταση χρημ. ροών χρήση 2018

Πίνακας 18: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε Κατάσταση χρημ. θέσης χρήσης 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 19: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 20: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων χρήσης 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Πίνακας 21: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε Κατάσταση ταμειακών ροών χρήσης 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)

Λίστα Γραφημάτων

Γράφημα 1: Το μοντέλο αναγνώρισης εσόδων σε πέντε στάδια

Γράφημα 2: Συνδυασμός συμβάσεων

Γράφημα 3: Εκτίμηση μη παρατηρήσιμης τιμής

Γράφημα 4: Μέθοδοι αναγνώρισης εσόδου σε βάθος χρόνου

Ευρετήριο Όρων

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

Δ.Π.Χ.Α: Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Δ.Λ.Π: Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α: Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Μ.Ε.Δ: Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών

ΞΕΝΕΣ

I.A.S.B : International Accounting Standards Board

I.A.S.C: International Accounting Standards Committee

I.F.R.S : International Financial Reporting Standards

U.S G.A.A.P : United States Generally Accepted Accounting Principles

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή στα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες, αδιαμφισβήτητα έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας όπως και της οικονομικής. Η ραγδαία πρόοδος της τεχνολογίας σε επίπεδο τηλεπικοινωνιών και υπολογιστικών δυνατοτήτων, έχει συντελέσει σε δραστικό βαθμό στην παγκοσμιοποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Όσο περνάει ο καιρός τόσο και πιο πολύ παγκοσμιοποιείται το επιχειρηματικό περιβάλλον, διεθνοποιούνται οι αγορές χρήματος, ενώ η έννοια της ελεύθερης αγοράς κερδίζει συνεχώς έδαφος με την εξωστρέφεια των οικονομικών μονάδων να αυξάνεται σημαντικά. Οι επιχειρηματικές οντότητες πλέον μπορούν ευκολότερα να αποκτήσουν πολυεθνικό χαρακτήρα, έχοντας δραστηριότητα σε περισσότερες από μία αγορές ή να αποκτήσουν πρόσβαση σε κεφαλαιαγορές εκτός από την οικεία εθνική. Υπάρχουν επίσης επιχειρήσεις που μέσω του διαδικτύου κυριολεκτικά μπορούν να πωλήσουν αγαθά ή υπηρεσίες σε κάθε γωνία του κόσμου.

Στο νέο αυτό παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, σύντομα διαπιστώθηκε η ανάγκη κοινής διατύπωσης των λογιστικών πρακτικών/συστημάτων και κατά συνέπεια η ομογενοποίηση των κανόνων σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η ύπαρξη διαφορετικών λογιστικών συστημάτων δυσχέραινε την σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων ομοειδών επιχειρήσεων που είχαν διαφορετική εθνική έδρα. Κατά συνέπεια προκρίθηκε η ανάγκη εφαρμογής κοινά αποδεκτών λογιστικών προτύπων με σκοπό μια κοινή διαδικασία λογιστικής αποτίμησης και κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων. Το 1973 ιδρύεται η επιτροπή Διεθνών Λογιστικών προτύπων, (International Accounting Standards Committee - IASC) ένα ανεξάρτητο λογιστικό σώμα που προχώρησε στην έκδοση κοινών αποδεκτά λογιστικών προτύπων με σκοπό την συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων και την ελαχιστοποίηση αν όχι την εξάλειψη διαφορών που προέρχονται από διαφορετικά εθνικά λογιστικά συστήματα. Τα πρότυπα που εκδόθηκαν από την εν λόγω επιτροπή ονομάζονται : Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Το 2001 την έκδοση των προτύπων την αναλαμβάνει το Συμβούλιο των διεθνών λογιστικών προτύπων (International Accounting Standards

Board - IASB) και τα νέα πρότυπα ονομάζονται πλέον Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής αναφοράς¹.

Το 2014 το προαναφερθέν Συμβούλιο εκδίδει το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» με υποχρεωτική εφαρμογή από 1^η Ιανουαρίου του 2018. Το πρότυπο αυτό ασχολείται με την λογιστική αναγνώριση των εσόδων μιας επιχειρηματικής οντότητας. Συγκεκριμένα παρέχει ένα πλαίσιο διαδικασιών ώστε η αναγνώριση εσόδων να έχει παρόμοια μηχανική και η παραγόμενη πληροφορία να είναι συγκρίσιμη στις επιχειρηματικές οντότητες που χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ. Το πρότυπο αυτό αντικατέστησε τα ΔΛΠ 18 «Έσοδα» και το ΔΠΛ 11 «Συμβάσεις κατασκευής» καθώς και κάποιες σχετικές διερμηνείες.

1.2 Σκοπός της Εργασίας

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι μια ενδελεχής ανάλυση και επισκόπηση του ΔΠΧΑ 15 και στην συνέχεια μια προκαταρκτική διερεύνηση σχετικά με τις επιπτώσεις εφαρμογής του από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια. Συγκεκριμένα, στο πρώτο σκέλος της εργασίας, μια αναλυτική παρουσίαση θα βοηθήσει στην κατανόηση των αρχών και των διαδικασιών που υιοθετεί το εν λόγω πρότυπο για την αναγνώριση των εσόδων. Η επισκόπηση της τρέχουσας βιβλιογραφίας θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση του προτύπου και των τυχόν αδυναμιών του. Επίσης θα συνεκτιμηθούν οι αρχικές διαπιστώσεις σχετικά με την επίδραση της εφαρμογής του καθώς αντικαθιστά προηγούμενα πρότυπα.

Στο δεύτερο σκέλος η εργασία αυτή θα προσπαθήσει να διατυπώσει μια πρώτη εκτίμηση σχετικά με την επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 σε ελληνικές εταιρείες οι οποίες υποχρεώνονται στην χρήση των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ. Για τον σκοπό αυτό θα εξεταστούν δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις επιλεγμένων εταιρειών με σκοπό τον εντοπισμό των αναφορών, των εταιρειών αυτών σχετικά με το νέο πρότυπο.

Τα συμπεράσματα της εν λόγω έρευνας μπορούν να αποτελέσουν ερευνητικές υποθέσεις για περαιτέρω έρευνες με την χρήση πρωτογενών δεδομένων.

---

¹ Grant Thornton. (2006). «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης», Τόμος Α, "Β έκδοση

1.3 Δομή της Εργασίας

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε έξι κεφάλαια. Στο πρώτο, επιχειρείται μια εισαγωγή στο εξεταζόμενο θέμα, δηλαδή το ΔΠΧΑ 15, και στον τρόπο ερευνητικής προσέγγισης του. Στον επόμενο κεφάλαιο διενεργείται μια επισκόπηση στην τρέχουσα βιβλιογραφία ώστε να αντληθούν ιδέες και να βοηθηθεί η κατανόηση του νέου προτύπου. Στην συνέχεια ακολουθεί η ανάλυση του προτύπου και η αποτύπωση των αρχών και κανόνων που θέτει η εφαρμογή του. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται οι οικονομικές καταστάσεις πέντε, εισηγμένων στο χρηματιστήριο, Ελληνικών εταιρειών με έμφαση στην γνωστοποιήσεις τους σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15. Ακολουθεί η παράθεση των σχετικών συμπερασμάτων που διεξάγονται από την ανάλυση των προαναφερθέντων οικονομικών καταστάσεων και τέλος διατυπώνονται ευκαιρίες και κατευθύνσεις για περαιτέρω μελλοντικές έρευνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Εισαγωγή

Στην συνέχεια θα γίνει μια επισκόπηση της τρέχουσας βιβλιογραφίας σχετικά με το ΔΠΧΑ 15, τις επιπτώσεις εφαρμογής του (και στην Ελληνική επικράτεια) και τις διαφορές του με το ΔΛΠ 18 και 11 που αντικατέστησε.

Η εφαρμογή του νέου προτύπου έθεσε σε εγρήγορση όλους τους επαγγελματίες στον λογιστικό κλάδο (ορκωτούς λογιστές κτλ) καθώς και το επιστημονικό προσωπικό στο πεδίο της χρηματοοικονομικής Λογιστικής. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση από τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες (KPMG, Grant Thornton, Deloitte, Ernst and Young) ο τρόπος με τον οποίον εφαρμόζεται, στις επιχειρήσεις που υποχρεώνονται να τηρούν ΔΛΠ και ΔΠΧΑ και πιο συγκεκριμένα πως αντιμετωπίζει τις ιδιαιτερότητες κλάδων όπως το λιανεμπόριο, ο κατασκευαστικός, ο φαρμακευτικός, ο βιομηχανικός κτλ. Επίσης ενδιαφέρον υπάρχει στην σύγκριση του νέου ΔΠΧΑ με τα ΔΛΠ που αντικατέστησε με σκοπό τον εντοπισμό των ουσιαστικών μεταβολών και διαφορών.

2.2 Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Ο Χαραλάμπους² θεωρεί ότι το ΔΠΧΑ 15 θα έχει μικρή επίδραση στις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές, (π.χ. λιανική) , αλλά πιθανόν να οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στην τρέχουσα πρακτική που αφορά μακροπρόθεσμα θέματα λογιστικής και σε στοιχεία που ενσωματώνονται σε συμβάσεις πολλαπλών στοιχείων (multiple-element contracts). Επίσης επισημαίνει το γεγονός ότι η έννοια της «σύμβασης» στο εν λόγω πρότυπο μπορεί να είναι και προφορική εφόσον πληρεί την βασική προϋπόθεση που θέτει το ΔΛΠ 32, δηλαδή όταν μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών δημιουργούνται δεσμευτικά δικαιώματα (enforceable rights) και υποχρεώσεις (obligations) μεταξύ των, σε αντίθεση με την ελληνική πρακτική που προβλέπει την κατάρτιση εγγράφου συμφωνητικού μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών.

Ο Μπούντρος³ επισημαίνει ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 πιθανόν να επηρεάσει συγκεκριμένα ζητήματα όπως:

- 1) Τον καθορισμό τιμήματος για την πώληση προϊόντων από χορηγούμενες εκπτώσεις και παροχές προς τους πελάτες για την επίτευξη στόχων οι οποίες μπορεί να είναι αξιακές ή να χορηγούνται με τη δωρεάν διάθεση προϊόντων.
- 2) Την αναγνώριση, των παροχών προς τους λιανοπωλητές για την τοποθέτηση προϊόντων της εμπορικής επιχείρησης εταιρείας σε καταστήματά («slotting fees»), καθώς και των παροχών για προωθητικές ενέργειες και δαπάνες συν-διαφήμισης, ως εξόδων ή στοιχείων μειωτικών των εσόδων.
- 3) Τον χρόνο αναγνώρισης εσόδων από την κατά παραγγελία παραγωγή προϊόντων («contract manufacturing arrangements»).
- 4) Την αντιμετώπιση των εγγυήσεων που χορηγούνται σε πελάτες κατά την πώληση προϊόντων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της εγγύησης.

---

2 Χαραλαμπους Γ. (2015) «Δπχα 15: έσοδα απο πελατη με συμβασεις», περιοδικό accountancy Greece, τεύχος 19

3 Μπούντρος Π. (2015) «Η αναγνώριση των εσοδων με το δπχα 15», , Ναυτεμπορική (έντυπη έκδοση) τεύχος 30-10-2015

Ο Ξυδάκης⁴ αναφέρει ότι στην επιβατηγό ναυτιλία, το νέο πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως την λογιστικοποίηση των προγραμμάτων ανταμοιβής και επιβράβευσης (loyalty points) καθώς και την αναγνώριση πρόσθετων υπηρεσιών όπως πρόσβαση σε εστιατόρια, πρόσβαση στο internet, αναβάθμιση θέσης, επιπλέον αποσκευές, δυνατότητα αλλαγής εισιτηρίου, στην τιμή των ακτοπλοϊκών εισιτηρίων κ.α. Σε ότι αφορά την ποντοπόρο ναυτιλία οι κυριότερες αλλαγές σχετίζονται με την αναγνώριση εσόδου κατά τη διάρκεια φόρτωσης πλοίου, καθώς και με το λογιστικό χειρισμό επισταλιών (demurrage), και αποζημιώσεων για επίσπευση μεταφοράς φορτίου (dispatch).

Ο Πετράκης⁵ σε μια εκτεταμένη εργασία που εκπόνησε για την ελεγκτική εταιρεία TMS auditors, σημειώνει μεταξύ άλλων ότι το ΔΠΧΑ 15 έχει αυξημένες απαιτήσεις γνωστοποιήσεων σε σχέση με τα προηγούμενα Πρότυπα. Στόχος του είναι η επιχειρηματική οντότητα να παρέχει επαρκή επίπεδο πληροφοριών στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων σχετικά με θέματα που αφορούν την φύση το ποσό, τον χρόνο και την αβεβαιότητα του εσόδου και των ταμειακών ροών που πηγάζουν από τις συμβάσεις με τους πελάτες.

Ο Ιωσηφάκης⁶ επισημαίνει ιδιαίτερα ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 απαιτεί πολλές κρίσεις από τις επιχειρήσεις, γεγονός που αυξάνει τον κίνδυνο η διοίκηση να παραποιήσει τα κέρδη. Σε αυτή την περίπτωση η συμμόρφωση με τον κώδικα δεοντολογίας από λογιστές και ελεγκτές είναι εξαιρετικά σημαντική.

Η ERNST and YOYNG⁷ σε εκτενή ανάλυση που εκπόνησε για το ΔΠΧΑ 15 στα γενικά συμπεράσματα σχετικά με το νέο πρότυπο, συμφωνεί με τον Ιωσηφάκη στο ότι η εφαρμογή του προαναφερθέντος προτύπου απαιτεί εκτεταμένη χρήση «κρίσης». Αναλυτικά σημειώνει η ομάδα εργασίας της ERNST and YOYNG ότι το ΔΠΧΑ 15 είναι βασισμένο σε αρχές και συμπεριλαμβάνει αναλυτικές οδηγίες εφαρμογής. Η απουσία όμως διαχωριστικών γραμμών απαιτεί την χρήση «κρίσης». Επίσης σημειώνει ξεχωριστά ότι προσπαθεί να ενοποιήσει όλες τις διαφορετικές

---

4 Ξυδάκης Δ. (2018) «Η επιδραση του δπχα 15 στις ναυτιλιακες εταιρειες», , ηλεκτρονική έκδοση Καθημερινής (4-6-2018)

5 Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

6 Ιωσηφάκης Γ. (2017) « δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» , περιοδικό *epsilon7. τεύχος απριλίου 2017*

7 Ernst and young (2021) “A closer look at ifrs 15, the revenue recognition standard”, Ernst and young technical resources link : https://www.ey.com/en_gl/ifrs-technical-resources/a-closer-look-at-ifrs-15--the-revenue-recognition-standard-octob

έννοιες των εσόδων που αναγκαστικά υπάρχουν λόγω διαφορετικών συνθηκών σε κάθε επιχειρηματικό κλάδο, για λόγους ομοιογένειας, αλλά δυστυχώς λόγω της πολυπλοκότητας του επιχειρείν, δεν λείπουν οι δυσκολίες εφαρμογής του.

Σημαντικό μέρος της τρέχουσας βιβλιογραφίας για το νέο πρότυπο, αφορά προβλέψεις και ανάλυση των επιπτώσεων της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 σε κάθε επιχειρηματικό κλάδο ξεχωριστά. Συγκεκριμένα στον τραπεζικό τομέα η KPMG σε τεχνικά εγχειρίδια που εξέδωσε για κάθε κλάδο ξεχωριστά, αναφέρει ότι οι τράπεζες⁸ θα πρέπει να προσέξουν την λογιστική αποτύπωση, των προγραμμάτων ανταμοιβών για την χρήση πιστωτικής κάρτας, τα έσοδα από την προσωπική τραπεζική (personal banking), τις αμοιβές από τραπεζικές συναλλαγές και τέλος την κεφαλαιοποίηση των εξόδων για την σύναψη δανειακών συμβάσεων. Στις φαρμακευτικές εταιρείες, η KPMG⁹ συνιστά αυξημένη προσοχή στις άδειες κυκλοφορίας σκευασμάτων σε συνδυασμό με τα κόστη έρευνας και ανάπτυξης. Όσον αφορά το λιανεμπόριο, ο Miller¹⁰ επισημαίνει ότι ενώ σε πρώτη ματιά δεν φαίνονται σοβαρές αλλαγές σε σχέση με το ΔΛΠ 18 που αντικαταστάθηκε, εντούτοις θα πρέπει οι επιχειρήσεις να προσέξουν θέματα όπως οι δωροεπιταγές και τα εκπτώτικα κουπόνια. Στον κλάδο της τεχνολογίας ο Condon¹¹ σημειώνει ότι οι επιχειρήσεις τεχνολογίας και λογισμικού, κατέφευγαν συνήθως στα US GAAP, καθώς ήταν πιο λεπτομερή από το ΔΛΠ 18 που κρίθηκε ότι ήταν αρκετά ασαφές όσον αφορούσε το συγκεκριμένο κλάδο. Το ΔΠΧΑ 15 ενσωματώνει τις οδηγίες που περιείχαν τα US GAAP, καθιστώντας το πιο εύκολα διαχειρίσιμο από τις επιχειρήσεις του εν λόγω κλάδου. Στις κτηματομεσιτικές επιχειρήσεις και κατασκευαστικές που αντιμετωπίζουν αρκετά εξιδικευμένα θέματα ο Miller¹² θεωρεί ότι η πιο σημαντική αλλαγή είναι το γεγονός ότι για πωλήσεις κατοικιών από τα σχέδια (off-plan sales) ή και για άλλες κτηματομεσιτικές συναλλαγές (π.χ ενοικίαση γαιών) οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ασκήσουν κρίση αν τα έσοδα πρέπει να αναγνωριστούν σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή μετά από κάποια

8Kpmg (2017) “ ifrs 15 revenue – are you ready to go?-banking”, kpmg handbooks july 2017 link : <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2018/03/IFRS-15-banking.pdf>

9 Kpmg (2017) “ ifrs 15 revenue – are you ready to go?-pharmaceuticals”, kpmg handbooks may 2017 link : <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2018/03/IFRS-15-pharma.pdf>

10 Miller S. (2014) “Ifrs 15 A new global standard on revenue – retail industry” article on Grant Thornton (1-8-2014) link : <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/ifrs-retail-industry/>

11 Condon F. (2015) “Ifrs 15 – software and cloud services focus” article on Grant Thornton (2-7-2015) link : <https://www.grantthornton.ie/insights/factsheets/ifrs-15-new-global-revenue-standard---software-and-cloud-services-focus/>

12 Miller S. (2014) “Get ready for Ifrs 15- real estate and construction” article on Grant Thornton (1-8-2014) link : <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/get-ready-for-ifrs-15-rec/>

χρονική περίοδο. Επίσης με το νέο πρότυπο η απόσβεση των κεφαλαιοποιημένων εξόδων αποσβένεται πια εάν έχουν ικανοποιηθεί συγκεκριμένα κριτήρια και όχι στην ωφέλιμη ζωή του έργου όπως ίσχυε πριν.

Σημαντική και ωφέλιμη είναι η σύγκριση των δύο προτύπων, του ΔΠΧΑ 15 και του παλαιότερου ΔΛΠ 18. Η εταιρεία NavarroAmber and co, συνεργάτης της DELLOITTE¹³ επισημαίνει ότι η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο προτύπων είναι ο τρόπος αναγνώρισης της πραγματοποίησης του εσόδου. Συγκεκριμένα το ΔΛΠ 18 θεωρεί ότι η πώληση πραγματοποιείται και κατά συνέπεια αναγνωρίζεται το σχετικό έσοδο, όταν ο πελάτης εισπράττει τα οφέλη και τα ρίσκα από τα πωληθέντα αγαθά και υπηρεσίες, ενώ το ΔΠΧΑ 15 θεωρεί ότι πραγματοποιείται έσοδο όταν ο πελάτης αποκτά τον έλεγχο των πωληθέντων αγαθών και υπηρεσιών. Η διαφορά αυτή πιθανόν να οδηγήσει σε ορισμένες περιπτώσεις αλλαγές στον χρόνο αναγνώρισης του εσόδου. Ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου η μεταφορά των αγαθών απαιτεί χρόνο και μέριμνα (π.χ ενδοκοινοτικές παραδόσεις-παραλαβές).

Η NavarroAmber and co, προχώρησε και σε σύγκριση του ΔΠΧΑ 15 με το ΔΛΠ 11¹⁴ το οποίο και αντικατέστησε και το οποίο αφορούσε τα έσοδα κατασκευαστικών εταιρειών. Η βασική διαφορά είναι αυτή που εντόπισε και ο Miller ανωτέρω, δηλαδή ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ασκήσουν κρίση κατά πόσο ένα έσοδο θα αναγνωριστεί σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ή με την πάροδο χρόνου.

Οι Belsom και Behre σε έρευνα τους, διαπίστωσαν ότι η σύνδεση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων με τις τιμές των μετοχών, παρουσιάζεται ενισχυμένη μετά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 στην πλειονότητα των εισηγμένων σε χρηματιστήρια ευρωπαϊκών εταιρειών. Εντούτοις, διαπιστώθηκαν και διακυμάνσεις ανά χώρα στην ταχύτητα εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15¹⁵.

---

¹³ NavarroAmber and Co (2017) “Ifrs 15 vs Ias 18 differences”, accounting and auditing news issue 4, (17-7-2017), link : <https://www2.deloitte.com/content/dam/deloitte/ph/documents/audit/ph-audit-aan-issue-4-s2014-noexp.pdf>

¹⁴ NavarroAmber and Co (2014) “Ifrs 15 vs Ias 11 differences”, accounting and auditing news issue 3, (21-6-2014) link : <https://www2.deloitte.com/content/dam/deloitte/ph/documents/audit/ph-audit-aan-issue-3-s2014-noexp.pdf>

¹⁵ Belsom O, Behre H (2021) «The implementation of IFRS 15 across Europe” Spring 2021, Oslo metropolitan University

Αντίστοιχα η Morawska ερεύνησε την επίδραση του ΔΠΧΑ 15 σε εισηγμένες επιχειρήσεις στην Πολωνία. Συγκεκριμένα χρησιμοποίησε ως δείγμα 90 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδους όπως πληροφορική, ηλεκτρομηχανική, ενέργεια και κατασκευές. Από τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας διαπιστώθηκε η τάση, οι επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν την επιχειρηματική «κρίση» στην αναγνώριση εσόδων ώστε να χειραγωγούν τα οικονομικά αποτελέσματα (κέρδη-ζημιές)¹⁶

Οι Wyk και Coetsee ασχολήθηκαν με το πόσο επαρκές είναι το ΔΠΧΑ 15 στον κατασκευαστικό κλάδο υπό το πρίσμα της αντικατάστασης από αυτό, του προηγούμενου προτύπου (ΔΛΠ 11). Από την έρευνα που βασίστηκε στην εκ βάθους ανάλυση του ΔΠΧΑ 15, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι το νέο πρότυπο παρέχει ένα κατάλληλο πλαίσιο για την διαχείριση και αναγνώριση των εσόδων στον κατασκευαστικό τομέα αλλά η εφαρμογή των παρεχομένων οδηγιών απαιτεί ορθή κατανόηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις κατασκευαστικές συμβάσεις, κάτι που στην πράξη πιθανόν να προκαλέσει ασάφειες¹⁷.

Οι Kobbi-Fakhfakh και Boujelben θέλησαν να διαπιστώσουν την επίδραση του ΔΠΧΑ 15 στην αποτύπωση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων. Χρησιμοποίησαν για τον σκοπό αυτό τις οικονομικές καταστάσεις 22 Ευρωπαϊκών ομίλων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στις τηλεπικοινωνίες και τις κατασκευές. Διαπίστωσαν ότι ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών εμφάνισε τις περισσότερες αλλαγές ειδικά στο θέμα του προσδιορισμού των υποχρεώσεων απόδοσης και της αναγνώρισης του Κόστους των συμβάσεων.

Για τον κατασκευαστικό τομέα, διαπιστώθηκαν μικρής κλίμακας αλλαγές, οι οποίες προέρχονται κυρίως από την αλλαγή στο χρονοδιάγραμμα ικανοποίησης των υποχρεώσεων απόδοσης, την αναγνώριση εσόδων για μεταβλητές εκτιμήσεις και τον υπολογισμό του βαθμού ολοκλήρωσης¹⁸.

Την επίδραση του ΔΠΧΑ 15 στην κατάρτιση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων θέλησαν να καταγράψουν και οι Hafid el Haq και Pratama όσον αφορά την Ινδονησία. Σε δείγμα 52 εταιρειών, διαπίστωσαν ότι η εφαρμογή του νέου

16 Morawska I. (2021) "The impact of the IFRS 15 implementation on the revenue-based earnings management in Poland" 21-6-2021 Journal of Economics and Management, vol 43

17 Wyk M, Coetsee D (2020) "The adequacy of IFRS 15 for revenue recognition in the construction industry" Journal of Economic and Financial Sciences 24-2-2020

18 Kobbi-Fakhfakh S, Boujelben S (2021) "The Effects of IFRS 15 Mandatory Adoption on Financial Statements" The IUP Journal of Accounting Research & Audit Practices, Vol. 20, No. 3, 2021

προτύπου αναγνώρισης εσόδων δεν επέφερε αλλαγές στην ποιότητα των πληροφοριών που περιέχονται στις οικονομικές καταστάσεις¹⁹.

Ο Almohashi²⁰, εστίασε στις διαφορές του ΔΠΧΑ 15 με τα ΔΛΠ 18 και 11 σε γενικότερη όμως έκταση. Κατέληξε στο ότι το νέο πρότυπο προσφέρει ένα πλαίσιο με αυξημένη την σημαντικότητα των «κρίσεων» και «εκτιμήσεων» κάτι το οποίο διαπίστωσαν και οι Ιωσηφάκης και Ernst and Young. Επίσης ο Almohashi επισημαίνει, όπως και ο Πετράκης, τις αυξημένες απαιτήσεις που έχει το νέο πρότυπο όσον αφορά τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις που αφορούν τη φύση, το ποσό, τη χρονική στιγμή και την αβεβαιότητα των ταμειακών ροών και των εσόδων που σχετίζονται με συμβάσεις πελατών. Τέλος το ΔΠΧΑ 15 σε αντίθεση με τα προηγούμενα πρότυπα προβλέπει την δημιουργία λογαριασμών περιουσιακών στοιχείων (ενεργητικό) και υποχρεώσεων (παθητικό), έστω και προσωρινών κατά την μεταφορά του ελέγχου ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας, από τον πωλητή στον πελάτη.

Ο Haggenmuller, προσέγγισε την έρευνα σχετικά με τις επιπτώσεις εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15 στην Γερμανία, διεξάγοντας συνεντεύξεις με ένα δείγμα 15 πιστοποιημένων ορκωτών λογιστών. Διαπίστωσε ότι το ΔΠΧΑ 15 βοήθησε συγκεκριμένους κλάδους με ιδιαιτερότητες (τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής) να διευκρινίσουν θέματα που προέκυπταν κατά την αναγνώριση εσόδων και τα προηγούμενα πρότυπα αδυνατούσαν να τα επιλύσουν. Εντούτοις για τους υπόλοιπους κλάδους, οι αυξημένες απαιτήσεις για γνωστοποιήσεις και για χρήση εκτιμήσεων δυσκολεύουν την εφαρμογή του, χωρίς να επέρχονται ουσιώδεις αλλαγές.²¹

Οι Napier και Stadler, εξέτασαν την ουσιαστική επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλύοντας τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις 50 Ευρωπαϊκών εισηγμένων σε χρηματιστήρια, εταιρειών. Κατέληξαν ότι η επίδραση του νέου προτύπου είναι ελάχιστη στις λογιστικές πρακτικές αν και οι γνωστοποιήσεις αυξήθηκαν. Επίσης διαπιστώθηκε η ένδειξη ότι οι εταιρείες δεν ενδιαφέρονται να

---

19 Hafid el Haq V, Pratama A (2021) "Implementation of ifrss 9, 15, and 16 towards accounting information quality: an Indonesian case study" Academy of Accounting and Financial Studies Journal Volume 25, 2021

20 Almohashi, A.H.(2017). "3 Major Differences between IFRS 15 and the old revenue recognition standards", Institute of Management Accountants and Financial Professionals in Business

21 Haggenmuller, S. (2019). «Revenue recognition under IFRS 15, a critical evaluation of predefined purposes and implications for improvement», April 2019, University of Gloucestershire

χρησιμοποιήσουν το ΔΠΧΑ 15 ως αφετηρία για μια ριζική αναθεώρηση των υφιστάμενων πρακτικών.²²

Ο Reilly διατυπώνει τον προβληματισμό του για την προαναφερθείσα διαπίστωση ότι το ΔΠΧΑ οδηγεί σε εκτεταμένες κρίσεις και εκτιμήσεις (συνήθως σε μακροχρόνιες και πολύπλοκες συμβάσεις, όπως ο ίδιος σημειώνει) καθώς υποτίθεται ότι η εφαρμογή του είχε σκοπό την συγκεκριμενοποίηση της αναγνώρισης εσόδων με σκοπό την αποφυγή «δημιουργικής λογιστικής».²³

2.3 Συμπεράσματα

Από την ανάλυση της τρέχουσας βιβλιογραφίας, συμπεραίνεται ότι το νέο πρότυπο παρουσιάζει έναν μηχανισμό αναγνώρισης εσόδων που θα μπορεί να εφαρμόζεται σε όλους τους επιχειρηματικούς κλάδους και να καλύπτει ταυτόχρονα όλες τις ιδιάζουσες περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν. Για τον λόγο αυτό το ΔΠΧΑ 15 περιλαμβάνει αναλυτικές οδηγίες, που όμως πολλές φορές καταλήγουν στην χρήση επιχειρηματικής κρίσης και εκτιμήσεων, γεγονός που προβληματίσε πολλούς ελεγκτές-ακαδημαϊκούς καθώς δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για λογιστική χειραγώγηση των οικονομικών καταστάσεων.

Σε γενικές γραμμές δεν διαπιστώνεται η ύπαρξη σημαντικών αλλαγών από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 στην λογιστική αναγνώριση του εσόδου αλλά και από την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 Εισαγωγή

---

²² Napier C.J, Stadler C (2020) “The real effects of a new accounting standard: the case of IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers” Accounting and Business Research 2020 vol 50

²³ Reilly P. (2021) “IFRS 15: not a panacea” Accounting and Bussines Magazine, nov. 2021

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναπτυχθεί το θεσμικό πλαίσιο του ΔΠΧΑ 15 και συγκεκριμένα τα στάδια ανάπτυξης και παρουσίασης αυτού καθώς και ενδελεχής ανάλυση του. Το εν λόγω πρότυπο παρουσιάζει ένα ενιαίο μοντέλο αναγνώρισης εσόδων το οποίο αποτελείται από πέντε στάδια. Κάθε στάδιο θα αναλυθεί καθώς επίσης θα παρουσιαστούν και ξεχωριστά θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του.

3.2 Ιστορική Αναδρομή

Στον επίσημο ιστότοπο του IFRS²⁴ παρέχεται η ιστορική αναδρομή του ΔΠΧΑ 15. Συγκεκριμένα τον Απρίλιο του 2001, το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.B) αποδέχεται το Δ.Λ.Π 11 «Κατασκευαστικές Συμβάσεις» και το Δ.Λ.Π 18 «Εσοδα» όπου και τα δύο αρχικά εκδόθηκαν τον Δεκέμβριο του 1993 από τη Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S.C). Το Δ.Λ.Π 18 αντικατέστησε μια προηγούμενη εκδοχή «Αναγνώριση εσόδων» (εκδόθηκε το Δεκέμβριο του 1982). Το Δ.Λ.Π 11 αντικατέστησε μέρη του Δ.Λ.Π 11 «Λογιστική για κατασκευαστικές συμβάσεις» (με έκδοση τον Μάρτιο του 1979).

Τον Δεκέμβριο του 2001, το Συμβούλιο εκδίδει τη Διερμηνεία ΜΕΔ 31 «Εσοδα - Συναλλαγές εμπράγματης Ανταλλαγής που Εμπεριέχουν Υπηρεσίες Διαφήμισης». Η εν λόγω διερμηνεία αρχικά αναπτύχθηκε προκειμένου να καθορίσει τις περιπτώσεις όπου ένας πωλητής μιας διαφημιστικής υπηρεσίας μπορεί αξιόπιστα να αποτιμήσει το έσοδο στην εύλογη αξία των διαφημιστικών υπηρεσιών σε μια συναλλαγή εμπράγματης ανταλλαγής.

Τον Ιούνιο του 2007, το Συμβούλιο εκδίδει την ΕΔΔ.Π.Χ.Α 13 «Προγράμματα Πιστότητας Πελατών» με σκοπό να κατευθύνει τη λογιστική αντιμετώπιση των προγραμμάτων ανταμοιβής πελατών από τις επιχειρηματικές οντότητες.

Τον Ιούλιο του 2008, το Συμβούλιο εκδίδει την ΕΔΔ.Π.Χ.Α 15 «Συμφωνίες Κατασκευής Ακινήτων» για τη λογιστική απεικόνιση των εσόδων και των σχετικών εξόδων από τις οντότητες που αναλαμβάνουν την κατασκευή ακινήτων άμεσα ή μέσω υπεργολάβου. Στην συνέχεια, τον Ιανουάριο του 2009, το Συμβούλιο εκδίδει την ΕΔΔΠΧΑ 18 «Μεταβιβάσεις Στοιχείων του Ενεργητικού από Πελάτες» με σκοπό τη

---

24 IFRS “Ifs 15 revenue from contracts with customers” IFRS.ORG link : <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers>

λογιστική αντιμετώπιση της μεταβίβασης στοιχείων του Ενεργητικού από οντότητες που τις αποδέχονται από τους πελάτες τους.

Τον Μάιο του 2014, το Συμβούλιο εκδίδει το Δ.Π.Χ.Α 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες» που έρχεται να αντικαταστήσει όλα τα προαναφερθέντα πρότυπα και διερμηνείες και να δημιουργήσει ένα αναλυτικό πλαίσιο για την αναγνώριση εσόδων από πελάτες. Υποχρεωτική ημερομηνία εφαρμογής του νέου προτύπου ορίστηκε η 1^η Ιανουαρίου του 2018. Τον Απρίλιο του 2016, το Συμβούλιο εξέδωσε διευκρινίσεις για το Δ.Π.Χ.Α 15 που είχαν ως στόχο την αποσαφήνιση του τρόπου όπου αυτές οι αρχές πρέπει να εφαρμόζονται, χωρίς να προβαίνει σε αλλαγές.

Τον Μάιο του 2017, εκδίδεται από το συμβούλιο το ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια» . Ανάμεσα στις οδηγίες που εμπεριέχει, επιτρέπει σε επιχειρηματικές οντότητες να επιλέξουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 17 ή του Δ.Π.Χ.Α 15 σε περιπτώσεις συγκεκριμένων σταθερά αμειβόμενων συμβολαίων που πληρούν τον ορισμό ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

3.3 Σκοπός του Προτύπου

Το πρότυπο²⁵ ξεκινάει με την περιγραφή του αντικειμενικού στόχου και με τις βασικές παραμέτρους που είναι απαραίτητες για την επίτευξη αυτού. Στην συνέχεια ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του και ακολουθεί η κύρια ανάλυση των οδηγιών του προτύπου.

Συγκεκριμένα στόχος του εν λόγω προτύπου είναι η καθιέρωση των αρχών που εφαρμόζονται από μια οικονομική οντότητα κατά την αναφορά χρήσιμων στοιχείων

---

²⁵ ΔΠΧΑ 15, παρ.1

στους χρήστες οικονομικών καταστάσεων σχετικά με τη φύση, το ποσό, τον χρόνο και την αβεβαιότητα των εσόδων και ταμειακών ροών που απορρέουν από μια σύμβαση με πελάτη.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω στόχος ορίζεται ως βασική αρχή, η οικονομική οντότητα να αναγνωρίζει έσοδα ώστε να απεικονίζει τη μεταβίβαση υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες σε ποσό που αντανάκλα το αντάλλαγμα το οποίο η οικονομική οντότητα εκτιμά ότι δικαιούται έναντι των εν λόγω αγαθών ή υπηρεσιών.

Κατά την εφαρμογή του παρόντος Προτύπου, η οικονομική οντότητα εξετάζει τους όρους της σύμβασης και όλα τα σχετικά γεγονότα και τις περιστάσεις. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο και χρησιμοποιεί οποιοσδήποτε πρακτικές λύσεις με συνέπεια στις συμβάσεις που παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά και σε παρόμοιες περιστάσεις.

Το παρόν Πρότυπο καθορίζει τη λογιστική αντιμετώπιση μιας μεμονωμένης σύμβασης με πελάτη. Ωστόσο, ως πρακτική λύση, η οικονομική οντότητα δύναται να εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο σε χαρτοφυλάκιο συμβάσεων (ή υποχρεώσεων εκτέλεσης) με παρόμοια χαρακτηριστικά, εφόσον εκτιμά εύλογα ότι η εφαρμογή του παρόντος Προτύπου στο χαρτοφυλάκιο δεν θα έχει ουσιαστικά διαφορετικές επιδράσεις στις οικονομικές καταστάσεις από την εφαρμογή του παρόντος Προτύπου στις επιμέρους συμβάσεις (ή υποχρεώσεις εκτέλεσης) του εν λόγω χαρτοφυλακίου. Κατά τη λογιστική αντιμετώπιση ενός χαρτοφυλακίου, η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί εκτιμήσεις και παραδοχές που αντανάκλουν το μέγεθος και τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου²⁶.

3.4 Πεδίο εφαρμογής

Το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

---

²⁶ΔΠΧΑ 15, παρ.2-4

1) Συμβάσεις μισθώσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις».

2) Ασφαλιστικές συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις».

Χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά συμβατικά δικαιώματα ή υποχρεώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα», του ΔΠΧΑ 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις», ΔΠΧΑ 11 «Από Κοινού Συμφωνίες», ΔΛΠ 27 «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» και ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες».

Μη χρηματικές ανταλλαγές μεταξύ οντοτήτων στον ίδιο επιχειρηματικό τομέα που σκοπό έχουν την διευκόλυνση πωλήσεων σε πελάτες ή ενδεχόμενους πελάτες. Συγκεκριμένα το πρότυπο παρέχει και ένα παράδειγμα : την περίπτωση μιας σύμβασης μεταξύ δύο εταιρειών πετρελαιοειδών που έχουν συμφωνήσει ανταλλαγές πετρελαίου, με στόχο την κάλυψη της ζήτησης από τους πελάτες τους, εγκαίρως, σε διαφορετικές καθορισμένες γεωγραφικές περιοχές. Στην περίπτωση αυτή, το ΔΠΧΑ 15 δεν εφαρμόζεται.

Το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόζεται μόνο σε συμβάσεις που ο αντισυμβαλλόμενος είναι πελάτης ο οποίος ορίζεται ως το μέρος που έχει συνάψει σύμβαση με την οικονομική οντότητα για την απόκτηση αγαθών ή υπηρεσιών τα οποία είναι αποτέλεσμα των συνήθων δραστηριοτήτων της οικονομικής οντότητας, έναντι ανταλλάγματος. Ένας αντισυμβαλλόμενος στη σύμβαση δεν θεωρείται πελάτης εάν, για παράδειγμα, ο αντισυμβαλλόμενος έχει συνάψει σύμβαση με την οικονομική οντότητα με σκοπό τη συμμετοχή σε δραστηριότητα ή διαδικασία κατά την οποία τα μέρη της σύμβασης μοιράζονται τους κινδύνους και τα οφέλη που προκύπτουν από τη δραστηριότητα ή τη διαδικασία (όπως η δημιουργία ενός περιουσιακού στοιχείου στο πλαίσιο συνεργατικού σχήματος π.χ κοινοπραξία).

Επίσης το πρότυπο προβλέπει την περίπτωση μια σύμβαση με πελάτη να εμπίπτει εν μέρει στο πεδία εφαρμογής δύο και περισσότερων προτύπων. Εάν τα λοιπά Πρότυπα προσδιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να διαχωριστούν και/ή να επιμετρηθούν αρχικά ένα ή περισσότερα τμήματα της

σύμβασης, τότε η οικονομική οντότητα εφαρμόζει πρώτα τις απαιτήσεις διαχωρισμού και/ή τις απαιτήσεις επιμέτρησης που προβλέπονται στα εν λόγω Πρότυπα. Μια οντότητα εξαιρεί από την τιμή συναλλαγής το ποσό που αντιστοιχεί στο τμήμα (ή τα τμήματα) της σύμβασης τα οποία έχουν αρχικά επιμετρηθεί σύμφωνα με τα λοιπά Πρότυπα. Σε περίπτωση που τα λοιπά Πρότυπα δεν προσδιορίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να διαχωριστούν και/ή να επιμετρηθούν αρχικά ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, τότε η οικονομική οντότητα εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο για τον διαχωρισμό ή και την αρχική επιμέτρηση του τμήματος (ή των τμημάτων) της σύμβασης.

Σημειώνεται ότι το εν λόγω Πρότυπο προσδιορίζει τη λογιστική αντιμετώπιση του επαυξητικού κόστους εξασφάλισης μιας σύμβασης με πελάτη και των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση της σύμβασης με αυτόν, εάν οι εν λόγω δαπάνες δεν εμπίπτουν σε άλλο Πρότυπο²⁷.

3.5 Αναγνώριση Εσόδου

Για την αναγνώριση ενός εσόδου το ΔΠΧΑ 15 προβλέπει πέντε στάδια/κριτήρια τα οποία πρέπει να εφαρμοστούν για την ασφαλή αναγνώριση των εσόδων. Συγκεκριμένα και εν συντομία τα πέντε στάδια είναι τα εξής:

Στάδιο 1: Προσδιορισμός της σύμβασης για την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών (Identify the Contract).

Στάδιο 2: Προσδιορισμός των ξεχωριστών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση με τον πελάτη (Identify the separate performance obligations within a contract).

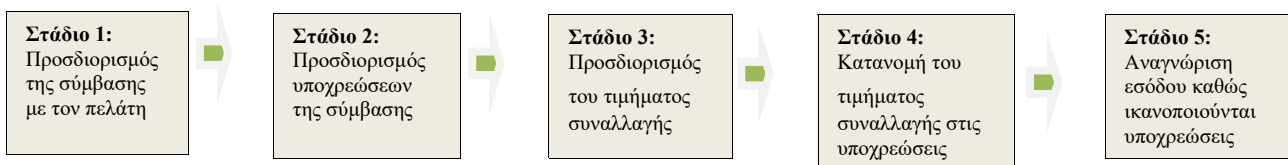
Στάδιο 3: Προσδιορισμός του τιμήματος συναλλαγής (Determine the transaction price).

---

²⁷ ΔΠΧΑ 15, παρ.5-8

Στάδιο 4: Κατανομή του τιμήματος συναλλαγής στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση (Allocate the transaction price to the performance obligations in the contract).

Στάδιο 5: Αναγνώριση εσόδου καθώς η οντότητα ικανοποιεί τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τη σύμβαση με τον πελάτη (Recognise revenue when or as a performance obligation is satisfied)²⁸.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΣΤΑΔΙΑ

3.6 Στάδιο 1^ο προσδιορισμός σύμβασης

Ο όρος «σύμβαση» στο ΔΠΧΑ 15 θεωρείται ως συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που δημιουργεί εκτελεστέα δικαιώματα και υποχρεώσεις και προσδιορίζει ότι η εκτελεσιμότητα είναι ζήτημα νομικό. Οι συμβάσεις μπορούν να είναι γραπτές, προφορικές ή υπονοούμενες από τις συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές μιας οικονομικής οντότητας. Μια σύμβαση δεν υφίσταται όταν κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το μονομερές δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση που δεν εκτελέστηκε χωρίς αποζημίωση. Μια σύμβαση με έναν πελάτη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου όταν είναι νομικά εκτελέσιμο και πληρεί όλα τα ακόλουθα κριτήρια:²⁹

- 1) Τα μέρη της σύμβασης έχουν εγκρίνει τη σύμβαση (γραπτώς, προφορικά ή σύμφωνα με άλλες συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές) και έχουν δεσμευτεί να εκτελέσουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους.

²⁸ Ernst and Young (2021) “A closer look at IFRS 15” oct 2021 https://www.ey.com/en_gl/ifrs-technical-resources/a-closer-look-at-ifrs-15--the-revenue-recognition-standard-octob

²⁹Kavalacherla P, Donovan B, Skubohm A, Heng K (2019) “Revenue- IFRS 15 Handbook” <https://home.kpmg>

2) Η οντότητα μπορεί να προσδιορίσει τα δικαιώματα κάθε μέρους αναφορικά με τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν.

3) Η οντότητα μπορεί να προσδιορίσει τους όρους πληρωμής για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να μεταβιβαστούν.

4) Η σύμβαση έχει εμπορική υπόσταση, (ήτοι ο κίνδυνος, ο χρόνος ή το ποσό των μελλοντικών ταμειακών ροών αναμένεται να μεταβληθούν ως αποτέλεσμα της σύμβασης).

5) Είναι πιθανό η οικονομική οντότητα να εισπράξει το αντάλλαγμα που δικαιούται έναντι των αγαθών και υπηρεσιών που θα μεταβιβαστούν στον πελάτη. Προκειμένου να εκτιμήσει πόσο πιθανό είναι να εισπραχθεί ένα ποσό ανταλλάγματος, η οντότητα εξετάζει μόνο την ικανότητα και την πρόθεση του πελάτη να καταβάλει το ποσό του ανταλλάγματός όταν αυτό καταστεί απαιτητό.

Αν μια σύμβαση με πελάτη δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια και η οικονομική οντότητα λάβει αντάλλαγμα από τον πελάτη, αναγνωρίζει το αντάλλαγμα αυτό ως έσοδο μόνο εφόσον ισχύει ένα από τα ακόλουθα γεγονότα:

1) Δεν εκκρεμούν υποχρεώσεις από πλευράς της οικονομικής οντότητας για μεταβίβαση αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη και το σύνολο, ή κατ' ουσίαν το σύνολο, του ανταλλάγματος που έχει υποσχεθεί ο πελάτης έχει ληφθεί από την οντότητα και δεν είναι εισπρακτέο, ή

2) Η σύμβαση έχει καταγγελθεί και το αντάλλαγμα που έχει ληφθεί από τον πελάτη δεν είναι εισπρακτέο.³⁰

Η επιχειρηματική οντότητα μπορεί να συνδυάσει δύο ή περισσότερες συμβάσεις τις οποίες έχει συνάψει σε κοντινό χρονικό διάστημα με τον ίδιο πελάτη και να τις αντιμετωπίσει λογιστικά ως μία ενιαία σύμβαση εφόσον πληρούνται ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

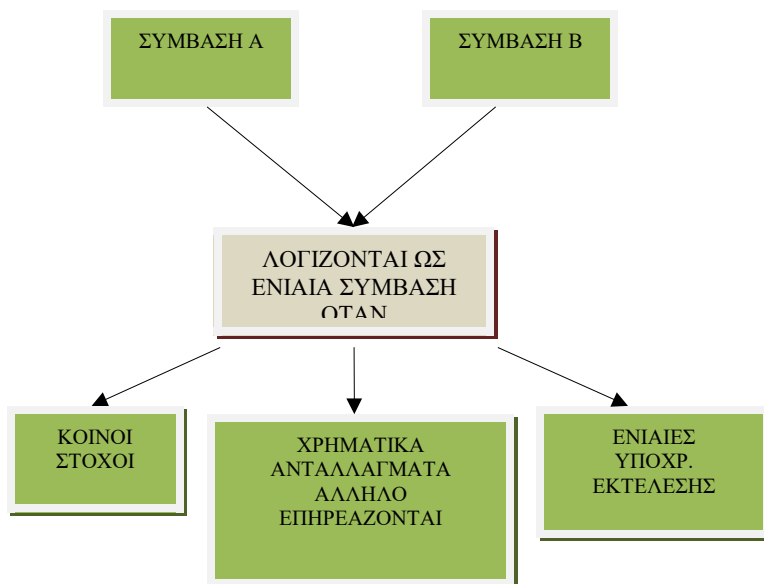
1) Η διαπραγμάτευση των συμβάσεων διεξάγεται σε κοινό εμπορικό πλαίσιο με παρόμοιους στόχους.

2) Τα χρηματικά ανταλλάγματα της μίας σύμβασης εξαρτώνται από την τιμή ή την απόδοση της άλλης.

---

30 Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

3) Τα υποσχόμενα αγαθά που περιέχονται στις συμβάσεις προσδιορίζουν ενιαία υποχρέωση εκτέλεσης.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Επίσης έμφαση δίνεται, από το νέο πρότυπο, στην λογιστική αντιμετώπιση τροποποίησης μια σύμβασής. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι μια τροποποίηση μπορεί να εγκριθεί γραπτώς, προφορικώς ή με άλλο πρόσφορο τρόπο βάσει των κοινά αποδεχτών επιχειρηματικών πρακτικών. Σε περίπτωση όπου μια τροποποίηση διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της, λόγω προσθήκης διακριτών αγαθών ή υπηρεσιών ενώ ταυτόχρονα η αύξηση του χρηματικού ανταλλάγματος αντικατοπτρίζει τις αυτοτελείς τιμές πώλησης των πρόσθετων αγαθών ή υπηρεσιών, τότε η τροποποίηση αυτή αντιμετωπίζεται λογιστικά ως νέα σύμβαση.

Εάν μια τροποποίηση σύμβασης δεν αντιμετωπισθεί λογιστικά ως χωριστή σύμβαση, τότε η επιχειρηματική οντότητα καλείται να αποφασίσει πως θα χειριστεί λογιστικά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που δεν έχουν ακόμη μεταβιβαστεί κατά την ημερομηνία τροποποίησης της σύμβασης (ήτοι τα υπολειπόμενα αγαθά ή υπηρεσίες). Συγκεκριμένα η οντότητα έχει δύο επιλογές.

Στην πρώτη, η επιχείρηση αντιμετωπίζει λογιστικά την τροποποίηση ως αυτή να συνιστά καταγγελία της υφιστάμενης σύμβασης και ταυτόχρονα την δημιουργία

νέας εφόσον τα υπολειπόμενα αγαθά ή υπηρεσίες είναι διακριτά από τα αντίστοιχα που έχουν μεταβιβαστεί κατά την ημερομηνία τροποποίησης της σύμβασης ή πριν από αυτή.

Στην δεύτερη, η οικονομική οντότητα αντιμετωπίζει λογιστικά την τροποποίηση σαν να αποτελούσε τμήμα της υφιστάμενης σύμβασης, εάν τα υπολειπόμενα αγαθά ή υπηρεσίες δεν είναι διακριτά και, κατά συνέπεια, αποτελούν τμήμα μιας ενιαίας υποχρέωσης εκτέλεσης η οποία έχει εκπληρωθεί μερικώς κατά την ημερομηνία τροποποίησης της σύμβασης.

3.7 Στάδιο 2^ο : Προσδιορισμός των ξεχωριστών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση με τον πελάτη

Το δεύτερο βήμα του ΔΠΧΑ 15 καλεί την επιχειρηματική οντότητα να προσδιορίσει τις υποχρεώσεις εκτέλεσης που περιέχονται στην κάθε σύμβαση.

Η πιο θεμελιώδης υποχρέωση εκτέλεσης είναι, η υπόσχεση προς έναν πελάτη της μεταβίβασης ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας (ή μιας δέσμης αγαθών ή υπηρεσιών) που είναι διακριτά. Μια μεμονωμένη σύμβαση μπορεί να έχει περισσότερες από μία υποχρεώσεις εκτέλεσης. Για παράδειγμα, η αγορά κινητού τηλεφώνου με ταυτόχρονη σύνδεση σε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας για ένα χρόνο, με αντίτιμο είκοσι τέσσερις μηνιαίες σταθερές πληρωμές, είναι πιθανό να καθορίζεται σε μία μόνο σύμβαση. Ωστόσο διαπιστώνεται ότι η εν λόγω σύμβαση περιέχει δύο υποχρεώσεις απόδοσης για λογιστικούς σκοπούς - την πώληση της κινητής συσκευής με πίστωση και την παροχή υπηρεσιών δικτύου για ένα χρόνο. Σημειώνεται ότι, αν και δύο συμβάσεις μεταξύ ενός πωλητή και του πελάτη του, μπορεί να προσδιοριστούν ως μια ενιαία σύμβαση για λογιστικούς σκοπούς στο πρώτο στάδιο (επειδή, για παράδειγμα, η διαπραγμάτευση τους έγινε την ίδια ή σχεδόν ίδια στιγμή, στο πλαίσιο αλληλεξάρτησης του ποσού της αντιπαροχής που κατανέμεται σε καθένα), τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που καθορίζονται σε καθένα από τις δύο ξεχωριστές συμβάσεις θα μπορούσαν να είναι χωριστές υποχρεώσεις εκτέλεσης για λογιστικούς σκοπούς εφόσον είναι διακριτά. Συμπεραίνεται λοιπόν ότι οι υποχρεώσεις εκτέλεσης είναι ξεχωριστές (εφόσον αναφέρονται σε διακριτά αγαθά ή υπηρεσίες) ενώ αν πληρούνται τα προαναφερθέντα κριτήρια δύο συμβάσεις μπορεί να αντιμετωπίζονται κοινά.

Σημαντικό στοιχείο σε μια υποχρέωση εκτέλεσης είναι κατά πόσον τα

υποσχόμενα αγαθά ή υπηρεσίες είναι διακριτά. Στην διαπίστωση αυτή μας βοηθούν δύο κριτήρια:

α) Κατά πόσο ο πελάτης μπορεί να επωφεληθεί από ένα αγαθό ή μια υπηρεσία είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με άμεσα διαθέσιμους πόρους.

Ένα αγαθό ή μια υπηρεσία είναι διακριτά όταν ένας πελάτης λαμβάνει ωφέλεια όταν αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν, να καταναλωθούν να πωληθούν, ή να διατηρηθούν με τρόπο που να αποφέρει οικονομικά οφέλη. Ο πελάτης κομίζει οφέλη από την κατανάλωση μεμονωμένων αγαθών ή υπηρεσιών ή σε συνδυασμό αυτών με άμεσα διαθέσιμους πόρους. Σε περίπτωση που αγαθά ή υπηρεσίες δεν μπορούν να καταναλωθούν μεμονωμένα αλλά σε συνδυασμό με συγκεκριμένους πόρους, τότε δεν μπορούν να χαρακτηριστούν εύκολα ως διακριτά³¹

β) Κατά πόσο η υπόσχεση της οικονομικής οντότητας να μεταβιβάσει το αγαθό ή την υπηρεσία στον πελάτη μπορεί να προσδιοριστεί χωριστά από άλλες υποσχέσεις που περιέχονται στη σύμβαση (ήτοι η υπόσχεση μεταβίβασης του αγαθού ή της υπηρεσίας είναι διακριτή στο πλαίσιο της σύμβασης).

Ο στόχος είναι να καθοριστεί κατά πόσον η φύση της υπόσχεσης, στο πλαίσιο της σύμβασης, είναι η μεταβίβαση καθενός από αυτά τα αγαθά/υπηρεσίες μεμονωμένα ή, αντιθέτως, η μεταβίβαση συνδυασμένου στοιχείου ή συνδυασμού στοιχείων όπου τα υποσχεθέντα αγαθά/υπηρεσίες αποτελούν εισροές.

Στους παράγοντες που υποδηλώνουν ότι δύο ή περισσότερες υποσχέσεις για μεταβίβαση αγαθού ή υπηρεσίας σε πελάτη δεν είναι χωριστά προσδιορίσιμες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και οι εξής:

α) η οικονομική οντότητα παρέχει σημαντική υπηρεσία ενσωμάτωσης των αγαθών/υπηρεσιών με άλλα αγαθά/υπηρεσίες της σύμβασης, τα οποία αντιπροσωπεύουν το συνδυαστικό αποτέλεσμα ή αποτελέσματα για το οποίο ή τα οποία ο πελάτης συνήψε τη σύμβαση. Με άλλα λόγια, η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ως εισροές για να παράξει ή να παράσχει το συνδυαστικό αποτέλεσμα/τα που έχει καθορίσει ο πελάτης. Το συνδυαστικό αποτέλεσμα ή τα συνδυαστικά αποτελέσματα μπορεί να περιλαμβάνει/ουν περισσότερες από μία φάση, στοιχείο ή μονάδα.

---

31 Bdo Global (2021) "Ifrs in practice 2020-2021 – Ifrs 15 Revenue from contracts with customers" 2021 link : https://www.bdo.global/getmedia/b76b00da-3aa8-415c-acbe-81ca2a702b47/IFRS15_REVENUE_screen.aspx

β) ένα ή περισσότερα από τα αγαθά/υπηρεσίες τροποποιούν/προσαρμόζουν σημαντικά, ή τροποποιούνται/προσαρμόζονται σημαντικά από, ένα ή περισσότερα από άλλα αγαθά/υπηρεσίες που προβλέπονται στη σύμβαση.

γ) τα αγαθά ή οι υπηρεσίες είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλεξαρτώμενα ή στενά αλληλένδετα. Με άλλα λόγια, κάθε αγαθό/υπηρεσία επηρεάζεται σημαντικά από ένα ή περισσότερα από τα υπόλοιπα αγαθά/υπηρεσίες που προβλέπονται στη σύμβαση. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, δύο ή περισσότερα αγαθά ή υπηρεσίες επηρεάζονται μεταξύ τους σημαντικά επειδή η οντότητα δεν θα ήταν σε θέση να εκπληρώσει την υπόσχεσή της με τη μεταβίβαση καθενός από τα αγαθά/υπηρεσίες ανεξάρτητα³².

Για καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω παρατίθεται η εξής περίπτωση: Εταιρεία ανάπτυξης λογισμικού συνάπτει σύμβαση με πελάτη για: α) μεταβίβαση άδειας χρήσης λογισμικού, β) παροχή υπηρεσιών εγκατάστασης, γ) παροχή αναβαθμίσεων του λογισμικού και δ) τεχνική υποστήριξη (online και τηλεφωνικά), για περίοδο δύο ετών. Η οικονομική οντότητα πουλάει όλα τα ανωτέρω χωριστά. Η οικονομική οντότητα πρέπει να αξιολογήσει τα αγαθά και τις υπηρεσίες που υπόσχεται να μεταβιβάσει στον πελάτη για να προσδιορίσει ποια είναι διακριτά. Το λογισμικό μεταβιβάζεται στον πελάτη πριν τα υπόλοιπα αγαθά και τις υπηρεσίες και είναι λειτουργικό χωρίς τις αναβαθμίσεις και τη τεχνική υποστήριξη. Συνεπώς ο πελάτης μπορεί να επωφεληθεί από το λογισμικό είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλους πόρους οι οποίοι είναι άμεσα διαθέσιμοι στον πελάτη άρα είναι διακριτό. Επίσης η υπηρεσία εγκατάστασης δεν επιφέρει σημαντική τροποποίηση ή εξατομίκευση στο λογισμικό άρα η υπηρεσία είναι διακριτή. Βάσει των ανωτέρω και των διαθέσιμων στοιχείων, η σύμβαση περιλαμβάνει τις εξής υποχρεώσεις εκτέλεσης: α) άδεια λογισμικού, β) υπηρεσίες εγκατάστασης, γ) αναβαθμίσεις λογισμικού και δ) τεχνική υποστήριξη³³.

3.8 Σταδιο 3^ο: Προσδιορισμός του Τιμήματος συναλλαγής

---

32 ΔΠΧΑ 15, παρ.29

33 Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

Εφόσον έχουν καθοριστεί οι υποχρεώσεις που απορρέουν από μια σύμβαση, στο επόμενο στάδιο προσδιορίζεται το τίμημα που αναλογεί σε αυτές.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 η τιμή συναλλαγής ισούται με το ποσό του ανταλλάγματος που μια οικονομική οντότητα εκτιμά ότι δικαιούται έναντι της μεταβίβασης των αγαθών ή υπηρεσιών σε πελάτη, εξαιρουμένων των ποσών που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων μερών (π.χ. φόροι επί των πωλήσεων). Το αντάλλαγμα που προβλέπεται σε μια σύμβαση με πελάτη είναι δυνατόν να περιλαμβάνει σταθερά ποσά, μεταβλητά ποσά ή και τα δύο. Προκειμένου να προσδιορίσει την τιμή συναλλαγής, η επιχειρηματική οντότητα καλείται να προσδιορίσει τις επιδράσεις όλων των ακόλουθων παραμέτρων:

- 1) μεταβλητό αντάλλαγμα,
- 2) εκτιμήσεις μεταβλητού ανταλλάγματος
- 3) ύπαρξη σημαντικού σκέλους χρηματοδότησης στη σύμβαση,
- 4) μη χρηματικό αντάλλαγμα,
- 5) αντάλλαγμα πληρωτέο στον πελάτη.

Το **μεταβλητό αντάλλαγμα** περιέχει κάθε ποσό το οποίο είναι μεταβλητό στη σύμβαση όπως π.χ. λόγω εκπτώσεων, επιδοτήσεων τιμής, επιστροφών χρημάτων, πιστώσεων, μειώσεων τιμής, κινήτρων, πρόσθετων παροχών απόδοσης, κυρώσεων ή άλλων παρόμοιων στοιχείων. Το μεταβλητό αντάλλαγμα θεωρείται ως συστατικό του τιμήματος συναλλαγής. Είναι μέρος του τιμήματος που η οικονομική οντότητα εκτιμά ότι θα δικαιούται και ως εκ τούτου πρέπει να συμπεριληφθεί στο τίμημα της συναλλαγής για το σκοπό της αναγνώρισης του εσόδου. Η μεταβλητότητα του ανταλλάγματος πρέπει να αναφέρεται ρητά στη σύμβαση.

Εάν το υποσχόμενο αντάλλαγμα σε μια σύμβαση περιλαμβάνει μεταβλητό ποσό, η οικονομική οντότητα πρέπει να εκτιμήσει το τίμημα συναλλαγής.

Υπάρχουν δύο μέθοδοι για την εκτίμηση του τιμήματος συναλλαγής: η εκτιμώμενη / αναμενόμενη αξία, και το πιθανότερο ποσό.

Εκτιμώμενη αξία: η εκτιμώμενη αξία ισούται με το άθροισμα των σταθμισμένων, βάσει πιθανοτήτων ποσών, σε ένα εύρος πιθανών ποσών ανταλλάγματος. Η εκτιμώμενη αξία αποτελεί κατάλληλη εκτίμηση του ποσού μεταβλητού ανταλλάγματος, εάν η οικονομική οντότητα έχει μεγάλο αριθμό συμβάσεων με παρεμφερή χαρακτηριστικά.

Πιθανότερο ποσό: το πιθανότερο ποσό είναι το μοναδικό πιθανότερο ποσό σε ένα εύρος πιθανών ποσών ανταλλάγματος. Το πιθανότερο ποσό αποτελεί κατάλληλη εκτίμηση του ποσού μεταβλητού ανταλλάγματος, εάν η σύμβαση έχει μόνο δύο πιθανές εκβάσεις (για παράδειγμα, η οικονομική οντότητα εξασφαλίζει πρόσθετη παροχή απόδοσης ή όχι).

Η οικονομική οντότητα πρέπει να εφαρμόζει με συνέπεια την ίδια μέθοδο καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης³⁴.

Επιστροφές αγαθών. Όπως προαναφέρθηκε σημαντικότερη παράμετρος στην ύπαρξη και καθορισμό μεταβλητού ανταλλάγματος θεωρείται η επιστροφή αγαθών με αποτέλεσμα: τη μερική ή την ολική επιστροφή χρημάτων, τη παροχή πίστωσης για το οφειλόμενο ποσό και την αλλαγή με άλλο προϊόν.

Όταν διενεργούνται πωλήσεις με δικαίωμα επιστροφής, η οικονομική οντότητα πρέπει να τις αντιμετωπίζει λογιστικά ως εξής: **Αναγνωρίζει έσοδο για το αντάλλαγμα το οποίο εκτιμά ότι θα δικαιούται.** Ως εκ τούτου **δεν αναγνωρίζεται έσοδο για τα αγαθά τα οποία η οικονομική οντότητα εκτιμά ότι θα επιστραφούν** (διότι υπάρχει αυξημένη πιθανότητα να προκύψει σημαντική αναστροφή στο ποσό του εσόδου). **Αναγνωρίζει υποχρέωση για την επιστροφή των χρημάτων στο ποσό του ανταλλάγματος το οποίο εκτιμά ότι δεν θα δικαιούται** (αγαθά που θα επιστραφούν). **Αναγνωρίζει περιουσιακό στοιχείο με σχετική προσαρμογή στο κόστος πωληθέντων για το δικαίωμα ανάκτησης των προϊόντων** κατά την εκκαθάριση της υποχρέωσης επιστροφής χρημάτων (το περιουσιακό στοιχείο επιμετράτε στο κόστος των αρχικών αποθεμάτων μειωμένο κατά το ποσό των εξόδων ανάκτησης).

Σε συνέχεια του καθορισμού μεταβλητού ανταλλάγματος κάθε επιχειρηματική οντότητα θα πρέπει στη λήξη κάθε περιόδου αναφοράς, να επικαιροποιεί την εκτιμώμενη τιμή συναλλαγής.

Χρηματοδότηση. Σημαντικό στοιχείο στον καθορισμό τιμήματος συναλλαγής διαδραματίζει η ύπαρξη υπολογίσιμου σκέλους χρηματοδότησης στη σύμβαση. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι πολύ σημαντικό το έσοδο που αναγνωρίζεται να αντανakλά την “τιμή μετρητοίς” του συγκεκριμένου αγαθού ή της υπηρεσίας κατά το χρόνο που αυτά μεταβιβάζονται στον πελάτη.

---

³⁴ Kavalacherla P, Donovan B, Skubohm A, Heng K (2019) “Revenue- IFRS 15 Handbook” <https://home.kpmg>

Μία σύμβαση δεν περιλαμβάνει υπολογίσιμο σκέλος χρηματοδότησης εάν δεν ισχύει κανένας από τους ακόλουθους παράγοντες:

1) Ο πελάτης έχει πληρώσει για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες προκαταβολικά και ο χρόνος της μεταβίβασης αυτών έγκειται στη διακριτική ευχέρεια του πελάτη.

2) Ένα σημαντικό ποσό του ανταλλάγματος είναι μεταβλητό και το ποσό ή ο χρόνος του εν λόγω ανταλλάγματος μεταβάλλεται ανάλογα με το εάν θα προκύψει ή όχι ένα μελλοντικό γεγονός.

3) Η διαφορά ανάμεσα στο ποσό και την τιμή πώλησης μετρητοίς προκύπτει για άλλους λόγους πέραν της παροχής χρηματοδότησης.

Ως πρακτική λύση, η οικονομική οντότητα δεν χρειάζεται να προσαρμόσει το υποσχόμενο ποσό του ανταλλάγματος εάν, κατά την έναρξη ισχύος της σύμβασης, εκτιμά ότι το διάστημα ανάμεσα στη μεταβίβαση του υποσχόμενου αγαθού ή της υπηρεσίας και στην πληρωμή του πελάτη δεν θα υπερβαίνει το ένα έτος.

Μη ταμειακά ανταλλάγματα. Στην περίπτωση όπου στην σύμβαση συμφωνείτε μη χρηματικό αντάλλαγμα, αυτό πρέπει να επιμετράτε στην εύλογη αξία. Εάν η επιχειρηματική οντότητα δεν μπορεί να εκτιμήσει αξιόπιστα την εύλογη αξία του μη χρηματικού ανταλλάγματος, επιμετρά το αντάλλαγμα εμμέσως βάσει της αυτοτελούς τιμής πώλησης των αγαθών ή υπηρεσιών που έχει υποσχεθεί στον πελάτη έναντι του ανταλλάγματος.

Αντάλλαγμα πληρωτέο προς τον πελάτη. Σε περίπτωση ανταλλάγματος πληρωτέου στον πελάτη, αυτό μπορεί να συνιστά πληρωμή για διακριτά αγαθά ή υπηρεσίες, πληρωμές λόγω εκπτώσεων και επιστροφές χρημάτων. Τέτοια παραδείγματα είναι τα κουπόνια, τα vouchers, πριμ σύναψης σύμβασης, προμήθειες κλπ. Τα ανταλλάγματα αυτά πρέπει να αντιμετωπίζονται λογιστικά ως μείωση της τιμής συναλλαγής. Επιπρόσθετα, αν το ποσό του ανταλλάγματος είναι μεταβλητό, στον προσδιορισμό της τιμής συναλλαγής η οικονομική οντότητα πρέπει να εκτιμήσει τις πρόνοιες του μεταβλητού ανταλλάγματος που υπόκεινται σε περιορισμούς³⁵.

3.9 Στάδιο 4° : Κατανομή του Τιμήματος Συναλλαγής Στις Υποχρεώσεις Που Απορρέουν Από Τη Σύμβαση

³⁵ Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

Έχοντας προσδιορίσει την τιμή συναλλαγής της σύμβασης στο τρίτο στάδιο, καθίσταται στη συνέχεια απαραίτητο να κατανεμηθεί αυτή η τιμή συναλλαγής σε καθεμία από τις υποχρεώσεις απόδοσης που προσδιορίζονται στο δεύτερο στάδιο. Ο στόχος είναι να κατανεμηθεί ένα ποσό σε κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που αντικατοπτρίζει το αντίτιμο το οποίο αναμένει ο πωλητής να λάβει σε αντάλλαγμα από την μεταφορά των ξεχωριστών αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη. Το κομβικό σημείο για την κατανομή αυτή είναι ο καθορισμός των μεμονωμένων τιμών πώλησης για καθεμία από αυτές τις υποχρεώσεις απόδοσης.

Το ΔΠΧΑ 15 επιφέρει μια ουσιαστική αλλαγή στην προσέγγιση επειδή τα υπάρχοντα ΔΛΠ-ΔΠΧΑ περιέχουν πολύ λίγες οδηγίες για την κατανομή της τιμής μιας συναλλαγής στα επιμέρους στοιχεία. Ως εκ τούτου, ορισμένες οντότητες ακολούθησαν τις λεπτομερείς οδηγίες στα GAAP των ΗΠΑ, ιδίως εκείνες στους τομείς του λογισμικού και της τεχνολογίας.

Κατά την έναρξη της σύμβασης, ο πωλητής υποχρεούται να προσδιορίσει την **αυτόνομη τιμή πώλησης** του αγαθού ή της υπηρεσίας που βασίζεται σε κάθε υποχρέωση απόδοσης και στη συνέχεια να κατανείμει την τιμή συναλλαγής αναλογικά με βάση αυτές τις αυτόνομες τιμές πώλησης.

Η αυτόνομη τιμή πώλησης είναι η τιμή στην οποία ένας πωλητής θα πουλούσε ένα αγαθό ή μια υπηρεσία ξεχωριστά σε έναν πελάτη. Η καλύτερη απόδειξη μιας αυτόνομης τιμής πώλησης είναι η παρατηρήσιμη τιμή που χρεώνεται για αυτό το αγαθό ή την υπηρεσία που πωλήθηκε σε παρόμοιες συνθήκες και σε παρόμοιους πελάτες σε μία μόνο συναλλαγή.

Αν και η συμβατικά δηλωμένη τιμή ή μια τιμή καταλόγου για ένα αγαθό ή μια υπηρεσία μπορεί να αντιπροσωπεύει την αυτόνομη τιμή πώλησης, αυτό δεν θα συμβαίνει πάντα. Για παράδειγμα, ένας πωλητής μπορεί συνήθως να χορηγεί εκπτώσεις από τις τιμές καταλόγου του ή μπορεί να μην πουλήσει το ξεχωριστό αγαθό ή την υπηρεσία ξεχωριστά από άλλους.

Όταν μια μεμονωμένη τιμή πώλησης δεν είναι άμεσα παρατηρήσιμη, εκτιμάται. Ο στόχος είναι να καθοριστεί το ποσό της αντιπαροχής που αναμένει να δικαιούται ο πωλητής σε αντάλλαγμα για το αγαθό ή την υπηρεσία. Αυτό

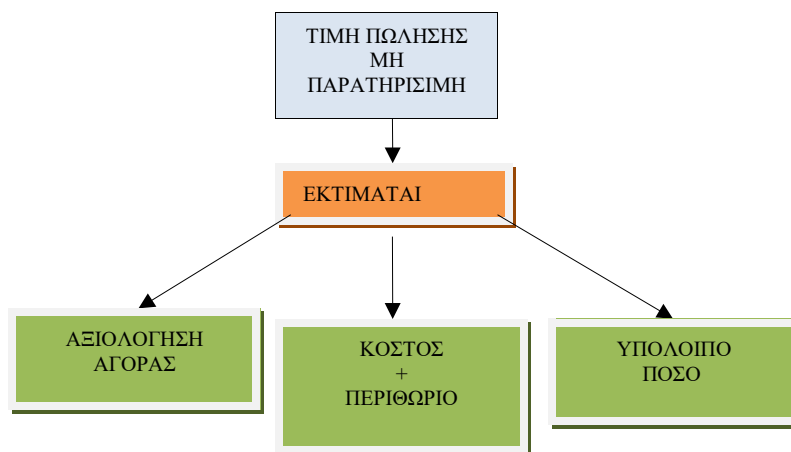
επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών της αγοράς, των ειδικών παραγόντων του προμηθευτή και των πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη ή την κατηγορία πελατών.

Συνηθισμένες προσεγγίσεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ώστε να εκτιμηθούν οι αυτόνομες τιμές πώλησης περιλαμβάνουν:

1) **Προσαρμοσμένη αξιολόγηση αγοράς:** Όπου εκτιμάται η τιμή που θα ήταν διατεθειμένος να πληρώσει ένας πελάτης σε σύγκριση με τιμές που χρεώνουν οι ανταγωνιστές του πωλητή για παρόμοια αγαθά ή υπηρεσίες και προσαρμόζοντας αυτές τις τιμές.

2) **Αναμενόμενο κόστος συν περιθώριο:** Στην περίπτωση αυτή εκτιμάται το αναμενόμενο κόστος για την εκπλήρωση μιας υποχρέωσης απόδοσης και προστίθεται το κατάλληλο περιθώριο κέρδους.

3) **Υπολειπόμενο ποσό:** Στην περίπτωση αυτή αφαιρούνται οι αναγνωρίσιμες μεμονωμένες τιμές πώλησης που είναι διαθέσιμες για άλλα αγαθά ή υπηρεσίες προς παροχή από το συνολικό τίμημα της σύμβασης. Ωστόσο, η χρήση αυτής της προσέγγισης εφαρμόζεται σε εκείνα τα αγαθά ή τις υπηρεσίες για τα οποία υπάρχει ένα ευρύ φάσμα τιμών πώλησης (που σημαίνει ότι αυτές δεν μπορούν να προσδιοριστούν από προηγούμενες συναλλαγές ή άλλα μετρήσιμα αποδεικτικά στοιχεία).

ΓΡΑΦΗΜΑ 3: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΜΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΜΗΣ ΤΙΜΗΣ

Σε περίπτωση που το άθροισμα των μεμονωμένων τιμών πώλησης των αγαθών ή των υπηρεσιών σε μια σύμβαση υπερβαίνει το συμφωνηθέν αντάλλαγμα που καταβάλλεται από τον πελάτη, τότε η διαφορά λογίζεται ως έκπτωση. Αυτή

κατανέμεται αναλογικά σε όλες τις υποχρεώσεις εκτέλεσης στην εκάστοτε σύμβαση με βάση τις αυτόνομες τιμές πώλησής αυτών, εκτός εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι η έκπτωση προέρχεται μόνο από ορισμένες υποχρεώσεις εκτέλεσης σε μια σύμβαση³⁶.

3.10 Στάδιο 5^ο : Αναγνώριση Εσόδου Καθώς η Οντότητα Ικανοποιεί Τις Υποχρεώσεις Της που Απορρέουν από Τη Σύμβαση με τον Πελάτη

Στο τελευταίο στάδιο του ΔΠΧΑ 15 και αφού έχουν διευκρινιστεί οι όροι και η φύση των συναλλαγών στην εκάστοτε σύμβαση, πραγματεύονται οι προϋποθέσεις της τελικής αναγνώρισης εσόδων. Η κομβική χρονική στιγμή αναγνώρισης ενός εσόδου από την επιχειρηματική οντότητα-πωλητή είναι αυτή που ο αγοραστής αναλαμβάνει τον έλεγχο των πωληθέντων αγαθών ή υπηρεσιών³⁷.

Το ΔΠΧΑ 15 θεωρεί τα πωληθέντα αγαθά και υπηρεσίες ως «περιουσιακά στοιχεία», έστω και στιγμιαία μόνο, όταν λαμβάνονται και χρησιμοποιούνται (όπως ισχύει στην περίπτωση πολλών υπηρεσιών).

Σημαντική επίσης παράμετρος της αναγνώρισης εσόδου είναι η χρονική διάρκεια εκπλήρωσης της υπόσχεσης. Συγκεκριμένα μια επιχειρηματική οντότητα μπορεί να καθορίσει κατά την έναρξη ισχύος της σύμβασης αν θα εκπληρώσει την υποχρέωση εκτέλεσης σε βάθος χρόνου ή αν εκπληρώνει την υποχρέωση εκτέλεσης σε μια δεδομένη χρονική στιγμή.³⁸

Προκειμένου η οικονομική οντότητα να καθορίσει τη δεδομένη χρονική στιγμή κατά την οποία ο πελάτης αποκτά τον έλεγχο του υποσχόμενου περιουσιακού στοιχείου και η ίδια εκπληρώνει την υποχρέωση εκτέλεσης, δύναται να εξετάζει δείκτες μεταβίβασης του ελέγχου, από τους οποίους ο πιο σημαντικός είναι η μεταβίβαση της φυσικής κατοχής του περιουσιακού στοιχείου. Αυτή (φυσική κατοχή) ενδέχεται να υποδεικνύει ότι ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να ορίζει τη χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου και να αποκομίζει ουσιαστικά όλα τα υπολειπόμενα οφέλη

³⁶ Bdo Global (2021) “Ifrs in practice 2020-2021 – Ifrs 15 Revenue from contracts with customers” 2021 link : https://www.bdo.global/getmedia/b76b00da-3aa8-415c-acbe-81ca2a702b47/IFRS15_REVENUE_screen.aspx

³⁷ ΔΠΧΑ 15, παρ.31

³⁸ ΔΠΧΑ 15, παρ.32

που απορρέουν από αυτό ή να περιορίζει την πρόσβαση άλλων οικονομικών οντοτήτων στα εν λόγω οφέλη. Εντούτοις, η φυσική κατοχή ενδέχεται να μην συμπίπτει με τον έλεγχο ενός περιουσιακού στοιχείου. Για παράδειγμα, σε ορισμένες συμφωνίες επαναγοράς και σε ορισμένες συμφωνίες παρακαταθήκης, ο πελάτης ή ο παραλήπτης ενδέχεται να έχουν στη φυσική κατοχή τους ένα περιουσιακό στοιχείο του οποίου ο έλεγχος ανήκει στην οικονομική οντότητα. Αντιστρόφως, σε ορισμένες συμφωνίες που προβλέπουν τιμολόγηση πριν από την παράδοση, η οικονομική οντότητα δύναται να έχει στη φυσική της κατοχή ένα περιουσιακό στοιχείο του οποίου ο έλεγχος ανήκει στον πελάτη³⁹.

Σε περίπτωση που μια υποχρέωση εκτέλεσης εκπληρώνεται σε βάθος χρόνου τότε, η επιχειρηματική οντότητα αναγνωρίζει έσοδα σε βάθος χρόνου επιμετρώντας την πρόοδο προς την πλήρη εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης εκτέλεσης. Στόχος κατά την επιμέτρηση της προόδου είναι να απεικονιστεί ο βαθμός στον οποίο μια οικονομική οντότητα έχει εκτελέσει τη μεταβίβαση του ελέγχου των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών σε έναν πελάτη (ήτοι η εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης μιας οικονομικής οντότητας)⁴⁰.

Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει ενιαία διαδικασία επιμέτρησης της προόδου για κάθε υποχρέωση εκτέλεσης που εκπληρώνεται σε βάθος χρόνου και εφαρμόζει τη διαδικασία αυτή με συνέπεια σε συναφείς υποχρεώσεις εκτέλεσης και συναφείς περιστάσεις. Στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς, η οικονομική οντότητα επιμετρά εκ νέου την πρόοδό της προς την πλήρη εκπλήρωση μιας υποχρέωσης εκτέλεσης σε βάθος χρόνου⁴¹.

Το ΔΠΧΑ 15 προτείνει ως πιο κατάλληλες μεθόδους επιμέτρησης προόδου τις εξής δύο:

Μέθοδος των εισροών, Το έσοδο αναγνωρίζεται βάσει των προσπαθειών ή των εισροών της οικονομικής οντότητας με στόχο την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης σε σχέση με τις συνολικές εκτιμώμενες εισροές για την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης.

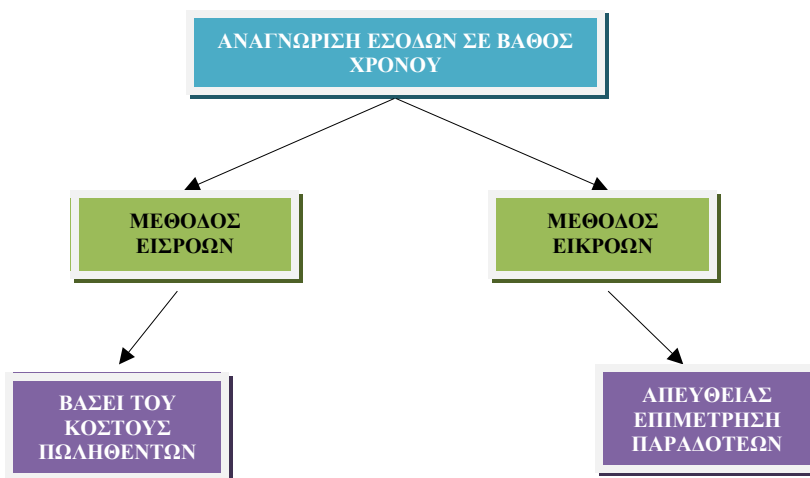
39 ΔΠΧΑ 15, παρ.38

40 ΔΠΧΑ 15, παρ.39

41 ΔΠΧΑ 15, παρ.40

Μέθοδος των εκροών. Το έσοδο αναγνωρίζεται βάσει απευθείας επιμετρήσεων της αξίας που έχουν για τον πελάτη τα αγαθά ή οι υπηρεσίες που έχουν μεταβιβασθεί έως τη δεδομένη στιγμή (π.χ. μια σύμβαση παροχής υπηρεσιών που προβλέπει ωριαία χρέωση) σε σχέση με τα υπολειπόμενα αγαθά ή υπηρεσίες βάσει της σύμβασης .

Στις μεθόδους εκροών περιλαμβάνονται μέθοδοι όπως μελέτες της εκτέλεσης που έχει ολοκληρωθεί έως τη δεδομένη στιγμή, αποτιμήσεις των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, η επίτευξη οροσήμων, το χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει και μονάδες που έχουν παραχθεί ή παραδοθεί. Όταν η οικονομική οντότητα αξιολογεί αν θα εφαρμόσει μια μέθοδο εκροών για την επιμέτρηση της προόδου της, εξετάζει αν οι εκροές που έχουν επιλεγθεί αποτυπώνουν πιστά την εκτέλεση από πλευράς της οικονομικής οντότητας προς την πλήρη εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης. Μια μέθοδος εκροών δεν θα παρέχει πιστή αποτύπωση της εκτέλεσης από πλευράς της οικονομικής οντότητας εάν οι εκροές που έχουν επιλεγθεί δεν εξυπηρετούν την επιμέτρηση ορισμένων αγαθών ή υπηρεσιών των οποίων ο έλεγχος έχει μεταβιβαστεί στον πελάτη. Για παράδειγμα, οι μέθοδοι εκροών που βασίζονται στις μονάδες που έχουν παραχθεί ή παραδοθεί δεν θα αποτυπώσουν πιστά την απόδοση της οικονομικής οντότητας όσον αφορά την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης εάν στο τέλος της περιόδου αναφοράς η εκτέλεση από πλευράς της οικονομικής οντότητας έχει παράγει ημιτελή ή έτοιμα προϊόντα των οποίων ο έλεγχος ανήκει στον πελάτη και τα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται στην επιμέτρηση των εκροών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΕΣΟΔΟΥ ΣΕ ΒΑΘΟΣ ΧΡΟΝΟΥ

Ως πρακτική λύση, εάν η οικονομική οντότητα δικαιούται να λάβει από πελάτη αντάλλαγμα του οποίου το ύψος αντιστοιχεί απευθείας στην αξία που έχει για τον πελάτη η εκτέλεση που έχει ολοκληρωθεί έως τη δεδομένη στιγμή από την οικονομική οντότητα (για παράδειγμα, μια σύμβαση παροχής υπηρεσιών βάσει της οποίας η οικονομική οντότητα χρεώνει ένα σταθερό ποσό ανά ώρα παρεχόμενης υπηρεσίας), η οικονομική οντότητα δύναται να αναγνωρίσει έσοδο ίσο με το ποσό το οποίο δικαιούται να τιμολογήσει.

Τα μειονεκτήματα των μεθόδων εκροών είναι ότι οι εκροές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της προόδου ενδέχεται να μην είναι άμεσα παρατηρήσιμες και οι πληροφορίες που απαιτούνται για την εφαρμογή τους ενδέχεται να μην είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος για την οικονομική οντότητα. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να είναι απαραίτητη μια μέθοδος εισροών.

Όπως προαναφέρθηκε, με τις μεθόδους εισροών, το έσοδο αναγνωρίζεται βάσει των εισροών της οικονομικής οντότητας με στόχο την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης (για παράδειγμα, πόροι που αναλώθηκαν, εργατοώρες που απαιτήθηκαν, δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν, χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει ή ώρες χρήσης μηχανημάτων) σε σχέση με τις συνολικές εκτιμώμενες εισροές για την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης. Εάν οι προσπάθειες ή οι εισροές της οικονομικής οντότητας καταβάλλονται ομοιόμορφα καθ' όλη την περίοδο εκτέλεσης, ίσως είναι ορθότερο για την οικονομική οντότητα να αναγνωρίσει έσοδο με βάση τη σταθερή μέθοδο αυτή.

Ένα μειονέκτημα των μεθόδων εισροών έγκειται στο ότι ενδέχεται να μην υπάρχει απευθείας σχέση μεταξύ των εισροών της οικονομικής οντότητας και της μεταβίβασης του ελέγχου των αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη. Για αυτόν τον λόγο, η οικονομική οντότητα εξαιρεί από τη μέθοδο εισροών τις επιδράσεις οποιωνδήποτε εισροών οι οποίες, δεν αποτυπώνουν την εκτέλεση από πλευράς της οικονομικής οντότητας κατά τη μεταβίβαση του ελέγχου των αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη. Για παράδειγμα, κατά τη χρήση μιας μεθόδου εισροών που βασίζεται στις δαπάνες, ενδέχεται να είναι απαραίτητη η προσαρμογή της επιμέτρησης της προόδου στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Όταν οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν δεν συνεισφέρουν στην πρόοδο της οικονομικής οντότητας προς την εκπλήρωση της

υποχρέωσης εκτέλεσης. Μια οικονομική οντότητα δεν θα αναγνωρίσει έσοδο βάσει των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και οφείλονται σε σημαντικές ανεπάρκειες της εκτέλεση από πλευράς της οικονομικής οντότητας, οι οποίες δεν αποτυπώνονται στην τιμή της σύμβασης 2) Όταν οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν δεν είναι ανάλογες της προόδου της οικονομικής οντότητας προς την εκπλήρωση της υποχρέωσης εκτέλεσης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η καλύτερη αποτύπωση της εκτέλεσης από πλευράς της οικονομικής οντότητας γίνεται με προσαρμογή της μεθόδου εισροών, ώστε να αναγνωρίζει έσοδο μόνο στον βαθμό των εν λόγω πραγματοποιηθέντων δαπανών⁴².

Τέλος σημειώνεται ότι οι μέθοδοι εισροών και εκροών είναι συνεπείς με τις μεθόδους τις ποσοστιαίας ολοκλήρωσης των ΔΛΠ 11 και ΔΛΠ 18⁴³

3.11 Κόστος Συμβάσεων

Το ΔΠΧΑ 15 αναφέρει δύο τύπους δαπανών. Παρότι και οι δύο τύποι δαπανών συνήθως πρέπει να κεφαλαιοποιούνται (αν πληρούνται τα κριτήρια), να αποσβένονται και να ελέγχονται για απομείωση, υπάρχουν ορισμένες διαφορές μεταξύ των και κατά πόσο απαιτείται η κεφαλαιοποίησή αυτών.

Συγκεκριμένα, το πρώτο είδος δαπανών που σχετίζεται με το ΔΠΧΑ 15 είναι το Επαυξητικό κόστος εξασφάλισης μιας σύμβασης. Αυτό αφορά τις δαπάνες που προκύπτουν στα πλαίσια εξασφάλισης μίας σύμβασης, όπως έξοδα marketing, συμμετοχής σε διαγωνισμούς, προμήθειες. Οι δαπάνες που κεφαλαιοποιούνται είναι αυτές με τις οποίες δεν θα είχε επιβαρυνθεί η οικονομική οντότητα εάν δεν είχε εξασφαλίσει τη σύμβαση. Επιπρόσθετα, για να αναγνωρίσει ως περιουσιακό στοιχείο το επαυξητικό κόστος εξασφάλισης μιας σύμβασης, η επιχείρηση πρέπει να εκτιμά ότι θα ανακτήσει το εν λόγω κόστος.

Οι δαπάνες οι οποίες θα προέκυπταν ανεξαρτήτως από το εάν είχε εξασφαλιστεί η σύμβαση, αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν πραγματοποιούνται, εκτός εάν επιβαρύνουν ρητά τον πελάτη ανεξαρτήτως από το εάν έχει εξασφαλιστεί η σύμβαση.

42 ΔΠΧΑ 15, παράρτημα Β παρ.20-21

43 Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

Το δεύτερο σκέλος αφορά τις δαπάνες εκπλήρωσης της σύμβασης. Οι δαπάνες αυτές που δεν εμπίπτουν στο πεδίο άλλου Προτύπου (ΔΛΠ 2, ΔΛΠ 16 ή ΔΛΠ 38) κεφαλαιοποιούνται εφόσον πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια :

1) οι δαπάνες συνδέονται άμεσα με τη σύμβαση ή μια αναμενόμενη σύμβαση την οποία η οικονομική οντότητα μπορεί να προσδιορίσει συγκεκριμένα (π.χ. δαπάνες που αφορούν υπηρεσίες οι οποίες θα παρασχεθούν βάσει της ανανέωσης μιας υφιστάμενης σύμβασης),

2) οι δαπάνες δημιουργούν ή αυξάνουν τους πόρους της οικονομικής οντότητας οι οποίοι θα χρησιμοποιηθούν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων εκτέλεσης στο μέλλον, και

3) οι εν λόγω δαπάνες αναμένεται να ανακτηθούν.

Το περιουσιακό στοιχείο που αναγνωρίζεται αποσβένεται (χρεώνεται) στο λογαριασμό Αποτελεσμάτων σε συστηματική βάση η οποία συνάδει με τη μεταβίβαση στον πελάτη των αγαθών ή υπηρεσιών με τα οποία σχετίζεται (αρχή των δεδουλευμένων). Επίσης αυτό απομειώνεται στην περίπτωση που η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το υπολειπόμενο ποσό του ανταλλάγματος το οποίο η οικονομική οντότητα αναμένει να λάβει για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες με τα οποία σχετίζεται το περιουσιακό στοιχείο, μείον τις δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την παροχή των εν λόγω αγαθών ή υπηρεσιών και οι οποίες δεν έχουν αναγνωριστεί ως έξοδα⁴⁴.

3.12 Εγγυήσεις

Στο θέμα των εγγυήσεων, το ΔΠΧΑ 15 προβλέπει δύο κατηγορίες:

- 1) διαβεβαίωση καλής λειτουργίας του προϊόντος , και
- 2) παροχή επιπρόσθετης υπηρεσίας.

Στην πρώτη περίπτωση η εγγύηση απλά παρέχει τη διαβεβαίωση ότι το σχετικό προϊόν θα λειτουργεί όπως σκόπευαν τα μέρη επειδή πληρεί τις συμφωνηθείσες προδιαγραφές .

Στην δεύτερη περίπτωση παρέχεται στον πελάτη κάποια υπηρεσία επιπλέον της διαβεβαίωσης.

---

44 Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έξοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

Εάν υπάρχει η επιλογή ο πελάτης να αγοράσει χωριστά την εγγύηση, τότε αυτή θεωρείται διακριτή υπηρεσία και η επιχειρηματική οντότητα πρέπει να αντιμετωπίσει λογιστικά την υποσχόμενη εγγύηση ως υποχρέωση εκτέλεσης.

Εάν ο πελάτης δεν έχει την επιλογή να αγοράσει χωριστά την εγγύηση, τότε η εγγύηση μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν παρέχει διακριτή υπηρεσία και απλά παρέχει διαβεβαίωση ότι το σχετικό προϊόν πληροί τις συμφωνηθείσες προδιαγραφές. Απαιτείται επομένως «κρίση» αν ο πελάτης λαμβάνει κάποια υπηρεσία. Παράγοντες που πρέπει να ληφθούν κατά την «κρίση» περιλαμβάνουν: 1) κατά πόσον η εγγύηση απαιτείται από τη νομοθεσία, 2) τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η εγγύηση, 3) τη φύση των καθηκόντων τα οποία η οικονομική οντότητα υπόσχεται να εκτελέσει. Αν εκτιμηθεί ότι δεν παρέχεται κάποια διακριτή υπηρεσία, η εγγύηση αποτελεί διαβεβαίωση και αντιμετωπίζεται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις.⁴⁵

3.13 Πώληση με Δικαίωμα Επιστροφής

Σε ορισμένες συμβάσεις, η οικονομική οντότητα μεταβιβάζει τον έλεγχο ενός προϊόντος στον πελάτη και παράλληλα δίνει στον πελάτη το δικαίωμα να επιστρέψει το προϊόν για διάφορους λόγους (όπως δυσαρέσκεια από το προϊόν) και να λάβει οποιονδήποτε συνδυασμό των κάτωθι: α) ολική ή μερική επιστροφή του ανταλλάγματος που καταβλήθηκε β) πίστωση που εφαρμόζεται έναντι ποσών που οφείλονται, ή πρόκειται να οφείλονται, στην οικονομική οντότητα και γ) άλλο προϊόν σε αντικατάσταση.

Για τη λογιστική αντιμετώπιση της μεταβίβασης προϊόντων με δικαίωμα επιστροφής (και ορισμένων παρεχόμενων υπηρεσιών που υπόκεινται σε επιστροφή χρημάτων), η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει όλα τα ακόλουθα:

α) έσοδο για τα μεταβιβασθέντα προϊόντα ίσο με το ποσό του ανταλλάγματος το οποίο η οικονομική οντότητα εκτιμά ότι θα δικαιούται (συνεπώς, δεν θα αναγνωριστεί έσοδο για προϊόντα που αναμένεται να επιστραφούν)

---

⁴⁵ Ernst and Young (2021) “A closer look at IFRS 15” oct 2021 https://www.ey.com/en_gl/ifrs-technical-resources/a-closer-look-at-ifrs-15--the-revenue-recognition-standard-octob

β) υποχρέωση για επιστροφή χρημάτων και

γ) περιουσιακό στοιχείο (και αντίστοιχη προσαρμογή στο κόστος πωληθέντων) για το δικαίωμά της να ανακτήσει προϊόντα από πελάτες κατά την εκκαθάριση της υποχρέωσης επιστροφής χρημάτων⁴⁶.

3.14 Εμπλοκή τρίτου μέρους

Όταν κάποιο τρίτο μέρος εμπλέκεται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε πελάτη, η οικονομική οντότητα καθορίζει αν η φύση της υπόσχεσής της συνιστά υποχρέωση εκτέλεσης ως προς την παροχή εξειδικευμένων αγαθών ή υπηρεσιών από την ίδια (δηλαδή, η οικονομική οντότητα είναι ο εντολέας) ή ως προς τη διευθέτηση ώστε το τρίτο μέρος να παρέχει τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες (δηλαδή, η οικονομική οντότητα είναι ο εντολοδόχος).

Η οικονομική οντότητα είναι εντολέας εάν το υποσχόμενο αγαθό ή υπηρεσία βρίσκεται υπό τον έλεγχο της οικονομικής οντότητας προτού το μεταβιβάσει στον πελάτη. Ωστόσο, η οικονομική οντότητα δεν λειτουργεί απαραίτητα ως εντολέας εάν αποκτά τον νόμιμο τίτλο του προϊόντος στιγμιαία μόνο προτού ο νόμιμος τίτλος μεταβιβαστεί στον πελάτη. Η οικονομική οντότητα που λειτουργεί ως εντολέας σε μια σύμβαση δύναται να εκπληρώσει την υποχρέωση εκτέλεσης η ίδια ή να εμπλέξει τρίτο μέρος (για παράδειγμα, έναν υπεργολάβο) για να εκπληρώσει εκ μέρους της τμήμα ή το σύνολο της υποχρέωσης εκτέλεσης.

Όταν μια οικονομική οντότητα που λειτουργεί ως εντολέας εκπληρώνει την υποχρέωση εκτέλεσης, αναγνωρίζει έσοδο ίσο με το μεικτό ποσό του ανταλλάγματος το οποίο εκτιμά ότι δικαιούται για τα μεταβιβασθέντα αγαθά ή υπηρεσίες⁴⁷.

---

⁴⁶ ΔΠΧΑ 15, παράρτημα Β παρ.20-21

⁴⁷ ΔΠΧΑ 15, παράρτημα Β παρ.34-35

3.15 Δικαιώματα Προαίρεσης Πελατών για Πρόσθετα Αγαθά ή Υπηρεσίες

Υπάρχουν διάφορες μορφές δικαιωμάτων προαίρεσης πελατών για απόκτηση πρόσθετων αγαθών ή υπηρεσιών, δωρεάν ή με έκπτωση, όπως κίνητρα πωλήσεων, πόντοι ανταμοιβής πελατών, δικαιώματα ανανέωσης σύμβασης ή άλλες μελλοντικές εκπτώσεις σε αγαθά ή υπηρεσίες.

Εάν σε μια σύμβαση η οικονομική οντότητα παρέχει στον πελάτη το δικαίωμα να αποκτήσει πρόσθετα αγαθά ή υπηρεσίες, το δικαίωμα αυτό εγείρει υποχρέωση εκτέλεσης στη σύμβαση μόνο εάν το δικαίωμα προαίρεσης παρέχει στον πελάτη ουσιώδες δικαίωμα το οποίο ο πελάτης δεν θα αποκτούσε εάν δεν είχε συνάψει τη σύμβαση (για παράδειγμα, μια έκπτωση που επαυξάνει το εύρος εκπτώσεων που συνήθως παρέχονται για τα εν λόγω αγαθά ή τις υπηρεσίες, στη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών, στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ή αγορά). Εάν το δικαίωμα προαίρεσης παρέχει ουσιώδες δικαίωμα στον πελάτη, ουσιαστικά ο πελάτης πληρώνει την οικονομική οντότητα προκαταβολικά για μελλοντικά αγαθά ή υπηρεσίες και η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει έσοδο, όταν τα εν λόγω μελλοντικά αγαθά ή υπηρεσίες μεταβιβαστούν ή όταν λήξει το δικαίωμα προαίρεσης.

Εάν ο πελάτης έχει το δικαίωμα να αποκτήσει πρόσθετα αγαθά ή υπηρεσίες σε τιμή που αντικατοπτρίζει την αυτοτελή τιμή πώλησης του αγαθού ή της υπηρεσίας, το εν λόγω δικαίωμα προαίρεσης δεν παρέχει ουσιώδες δικαίωμα στον πελάτη, ακόμα και αν το δικαίωμα προαίρεσης δύναται να ασκηθεί μόνο με το να καταστεί συμβαλλόμενος προηγούμενης σύμβασης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η οικονομική οντότητα έχει παράσχει μια προσφορά προώθησης πωλήσεων και την αντιμετωπίζει λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο μόνο όταν ο πελάτης ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης για αγορά πρόσθετων αγαθών ή υπηρεσιών.⁴⁸

Ο Πετράκης σημειώνει ότι σε περίπτωση που ο πελάτης δεν ασκήσει το συμβατικό του δικαίωμα για την εξαργύρωση των επιβραβεύσεων, τότε αυτό λογίζεται ως «οφέλη από τη μη εξαργύρωση επιβραβεύσεων». Εάν η επιχειρηματική οντότητα εκτιμά ότι θα δικαιούται κάποιο ποσό από τη μη εξαργύρωση επιβραβεύσεων για μια

48 ΔΠΧΑ 15, παράρτημα Β παρ.39-41

συμβατική υποχρέωση, αναγνωρίζει το εκτιμώμενο όφελος από τη μη εξαργύρωση επιβραβεύσεων ως έσοδο⁴⁹.

3.16 Άδειες Χρήσης

Η άδεια χρήσης θεμελιώνει τα δικαιώματα του πελάτη επί της διανοητικής ιδιοκτησίας μιας επιχειρηματικής οντότητας. Οι άδειες χρήσης διανοητικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: α) λογισμικό και τεχνολογία β) κινηματογραφικές ταινίες, μουσική και άλλα είδη μέσων και ψυχαγωγίας γ) δικαιόχρηση και δ) διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα και δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Πέραν της υπόσχεσης να παραχωρήσει άδεια χρήσης σε πελάτη, η οικονομική οντότητα δύναται επίσης να υποσχεθεί τη μεταβίβαση άλλων αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη. Τέτοιες υποσχέσεις δύνανται να αναφέρονται ρητά στη σύμβαση ή να συνάγονται από τις συνήθειες επιχειρηματικές πρακτικές, τις δημοσιευμένες πολιτικές ή συγκεκριμένες δηλώσεις της οικονομικής οντότητας. Όπως και σε άλλα είδη συμβάσεων, όταν μια σύμβαση με πελάτη περιλαμβάνει υπόσχεση για παραχώρηση άδειας χρήσης επιπρόσθετα της παροχής άλλων αγαθών ή υπηρεσιών, η οικονομική οντότητα πρέπει προσδιορίσει καθεμιά από τις υποχρεώσεις εκτέλεσης της σύμβασης.

Εάν η υπόσχεση για παραχώρηση άδειας χρήσης δεν είναι διακριτή από άλλα υποσχόμενα αγαθά ή υπηρεσίες στη σύμβαση, η οικονομική οντότητα αντιμετωπίζει λογιστικά την υπόσχεση για παραχώρηση άδειας χρήσης και την παροχή των άλλων υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών μαζί ως μία ενιαία υποχρέωση εκτέλεσης⁵⁰

3.17 Απεικόνιση

Όταν ένα από τα μέρη της σύμβασης έχει εκπληρώσει τις συμβατικές υποχρεώσεις του, η οικονομική οντότητα απεικονίζει τη σύμβαση στην κατάσταση οικονομικής θέσης ως συμβατικό περιουσιακό στοιχείο ή συμβατική υποχρέωση,

⁴⁹ Πετράκης Ε «Δπα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

⁵⁰ ΔΠΧΑ 15, παράρτημα Β παρ.52-54

ανάλογα με τη σχέση ανάμεσα στην εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων της οικονομικής οντότητας και την πληρωμή από τον πελάτη. Μια οικονομική οντότητα απεικονίζει τυχόν ανεπιφύλακτα δικαιώματα επί του ανταλλάγματος, χωριστά, ως απαίτηση.

Εάν ο πελάτης καταβάλει αντάλλαγμα ή η οικονομική οντότητα διατηρεί δικαίωμα επί ενός ποσού ανταλλάγματος το οποίο είναι ανεπιφύλακτο (ήτοι εισπρακτέο), προτού η οικονομική οντότητα μεταβιβάσει το αγαθό ή την υπηρεσία στον πελάτη, η οικονομική οντότητα απεικονίζει τη σύμβαση ως συμβατική υποχρέωση όταν η πληρωμή πραγματοποιείται ή καθίσταται απαιτητή (όποιο από τα δύο ισχύει πρώτο). Συμβατική υποχρέωση είναι η υποχρέωση της οικονομικής οντότητας να μεταβιβάσει σε πελάτη αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία η οικονομική οντότητα έχει λάβει αντάλλαγμα (ή είναι απαιτητό ένα ποσό του ανταλλάγματος) από τον πελάτη⁵¹.

3.18 Γνωστοποίηση

Στόχος των απαιτήσεων γνωστοποίησης είναι η οικονομική οντότητα να γνωστοποιεί επαρκή στοιχεία που θα δίνουν στους χρήστες οικονομικών καταστάσεων τη δυνατότητα να κατανοούν τη φύση, το ποσό, τον χρόνο και την αβεβαιότητα του εσόδου και των ταμειακών ροών που απορρέουν από τις συμβάσεις με τους πελάτες. Για να πετύχει αυτόν τον στόχο, η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί τα ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία που αφορούν όλα τα ακόλουθα: 1) τις συμβάσεις της με πελάτες, 2) τις σημαντικές κρίσεις και τις μεταβολές των κρίσεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά την εφαρμογή του παρόντος Προτύπου στις εν λόγω συμβάσεις, 3) τυχόν δαπάνες εξασφάλισης ή εκπλήρωσης της σύμβασης με πελάτη που έχουν αναγνωριστεί ως περιουσιακά στοιχεία και 4) πρακτικές λύσεις.

Η οικονομική οντότητα εξετάζει το επίπεδο λεπτομερειών που είναι απαραίτητο για να εκπληρωθεί ο σκοπός της γνωστοποίησης και τον βαθμό της έμφασης που πρέπει να δίδεται σε καθεμία από τις διάφορες απαιτήσεις. Η οικονομική οντότητα αθροίζει ή διαχωρίζει τις γνωστοποιήσεις με τέτοιο τρόπο ώστε οι χρήσιμες

---

51 ΔΠΧΑ 15, παρ.105-106

πληροφορίες να μην επισκιάζονται είτε από την προσθήκη πολυάριθμων ασήμαντων λεπτομερειών, είτε από τον συνυπολογισμό στοιχείων που έχουν κατ' ουσίαν διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η οικονομική οντότητα δεν υποχρεούται να γνωστοποιεί τα στοιχεία σύμφωνα με τον παρόν Πρότυπο εάν έχει παράσχει τα στοιχεία σύμφωνα με άλλο Πρότυπο⁵²

3.19 Συμπεράσματα Κεφαλαίου

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται η δομή και οι μηχανισμοί του νέου προτύπου, του οποίου ο πυρήνας είναι το μοντέλο αναγνώρισης εσόδων που περιέχει πέντε βήματα ώστε η αναγνώριση εσόδων να γίνεται σε στέρεα βάση και να μπορεί εύκολα να αποδεικνύεται. Μεγάλη προσπάθεια έχει καταβληθεί έτσι ώστε να δίνονται οδηγίες και κατευθύνσεις σε όσον το δυνατόν περισσότερες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται κατά τις επιχειρηματικές πρακτικές. Συνοψίζοντας διαπιστώνεται η διάθεση του νέου προτύπου για τον καθορισμό ενός ενιαίου και λεπτομερούς πλαισίου αναγνώρισης των εσόδων που εν τέλει θα βοηθήσει στην συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων στο παγκόσμιο επιχειρηματικό περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Στο σημείο αυτό, αντλήθηκαν από το διαδίκτυο δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια και χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ, με σκοπό την εντόπιση ενδείξεων σχετικά με τις επιπτώσεις εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15. Επιλέχθηκαν με την λογική αυτή, οικονομικές καταστάσεις που αφορούσαν την χρήση 2018 (περίοδος από 1-1-2018 έως 31-12-2018) όπου και ίσχυσε το νέο πρότυπο και κατά συνέπεια οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αναφερθούν στην υιοθέτηση του και τις επιπτώσεις από αυτήν. Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν πέντε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς κλάδους ώστε να υπάρχει εύρος στην διερεύνηση της επίδρασης του νέου προτύπου. Στον

---

52 ΔΠΧΑ 15, παρ.110-112

παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι επιλεγμένες επιχειρήσεις με την κύρια δραστηριότητα τους και τον κλάδο στον οποίο ανήκουν. Στην συνέχεια ακολουθεί ανάλυση των εν λόγω οικονομικών καταστάσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΕΠΙΛΕΧΘΕΝΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			
A/A	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΚΛΑΔΟΣ
1	NANOPHOS A.E	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
2	A.Π.Ε - Μ.Π.Ε Α.Ε	ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
3	C.P.W. ΑΕ (NESTLE)	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΠΡΩΙΝΟΥ	ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
4	A.C.S Α.Ε	ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
5	ΑΚΤΩΡ Α.Ε	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ

4.2 NANOPHOS A.E

Η εταιρεία με την επωνυμία NANOPHOS A.E, ιδρύθηκε το 2005 και παράγει προϊόντα που αφορούν σε αδιαβροχοποιητικά για οικοδομικές επιφάνειες όπως τσιμέντο, πλακάκι, κεραμίδι, μάρμαρο, ξύλο και ινώδη υποστρώματα, καθαρισμό και αποκατάσταση, αυτοκαθαριζόμενες και αντιβακτηριακές επιφάνειες, θερμομονωτικά και αδιαβροχοποιητικά χρώματα, βελτιωτικά κονιαμάτων και αστάρι χρωμάτων, αναστολείς διάβρωσης καθώς και σε πρωτοπόρες λύσεις χρωμάτων για την ποντοπόρο ναυτιλία και τη ναυσιπλοΐα. Παρακάτω παρατίθενται οι οικονομικές καταστάσεις της ανωτέρω εταιρείας για την χρήση 2018

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : NANOPHOS ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
	1/1-31/12/2018	1/1-31/12/2017
Πωλήσεις	3.928	3.076
Μείον: Κόστος πωλήσεων	(2.008)	(1.497)
Μικτό κέρδος	1.920	1.579
Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	227	134
	2.147	1.714
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	(630)	(569)
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	(971)	(614)
Έξοδα έρευνας & ανάπτυξης	(248)	(200)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	(9)	(4)

Λειτουργικά αποτελέσματα	289	326
Κόστος χρηματοδότησης	(9)	(8)
Αποτελέσματα συνήθων εργασιών	280	318
Έσοδα (Έξοδα) επενδύσεων	(1)	(2)
Αποτελέσματα προ φόρων	279	316
Φόρος εισοδήματος	(106)	(93)
Αποτελέσματα μετά φόρων	173	224
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων:	0	0
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές)		
Αναβαλλόμενοι φόροι επί των αναλογιστικών (κερδών) / ζημιών	0	0
Σύνολο στοιχείων που δεν θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων	0	0
Σύνολο λοιπών συνολικών εσόδων μετά φόρων	0	0
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά φόρων	173	224
Κέρδη / (Ζημιές) ανά μετοχή (€ ανά μετοχή)	0,6531	0,7907
Βασικά		

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΝΑΝΟΡΗΘΟΣ ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ.ΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018		
(ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	31/12/2018	31/12/2017
Πάγιο ενεργητικό		
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	352	3 6 8
Ασώματες ακινητοποιήσεις	113	2 9 9
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	19	1 8
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	11	9
Σύνολο πάγιου ενεργητικού	495	6 9 4
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Αποθέματα	628	4 8 5
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	1.923	1.2 40
Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία τους		2 9 7
μέσω της κατάστασης συνολικών εσόδων		
Μετρητά και χρηματικά διαθέσιμα	791	1 1 4
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	3.34 2	2.1 36
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	3.837	2.8 30
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Μετοχικό κεφάλαιο	515	6 5 8

Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	1.069	0
Αποθεματικά κεφάλαια	99	84
Υπόλοιπο κερδών (ζημιών) εις νέο	977	1.013
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	2.659	1.755
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	40	55
Προβλέψεις για παροχές προς τους εργαζομένους	27	110
Μελλοντικά έσοδα κρατικών επιχορηγήσεων	14	19
Λοιπές προβλέψεις	56	57
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	138	242
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	941	658
Δάνεια	15	17
Βραχυπρόθεσμες φορολογικές υποχρεώσεις	84	157
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	1.040	832
Σύνολο υποχρεώσεων	1.178	1.075
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	3.837	2.830

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: NANOPHOS ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)						
	Μετ οχικ ό κεφ άλαι ο	Διαφορά υπέρ το άρτιο	Τακτικό αποθεμα τικό	Λοιπά Αποθεματικ ά	Υπόλοιπο εις νέο	Σύνολ ο
Υπόλοιπα κατά την 1η Ιανουαρίου 2017 σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	908		0	79	(3)	119
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσεως 1/1-31/12/2017 μετά από φόρους	0		0	1	2	2
Αύξηση (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου	(250)		0	0	0	(250)

							)
Διανεμηθέντα μερίσματα	0	0	0	0	(	1	(
					1	1	1
					8	8	8
					)	)	)
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	0	0	0	(3)	0	0	(3)
Υπόλοιπα κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	658	0	90	(6)	1	1	1
					.	.	.
					0	7	7
					1	5	5
					3	5	5
Υπόλοιπα κατά την 1η Ιανουαρίου 2018 σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	658	0	90	(6)	1	1	1
					.	.	.
					0	7	7
					1	5	5
					3	5	5
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσεως 1/1-31/12/2018 μετά από φόρους	0	0	9	0	1	1	1
					6	7	7
					4	3	3
Αύξηση (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου	(143)	1	0	0	0	0	1
	)	.					.
		1					0
		8					4
		3					0
Διανεμηθέντα μερίσματα	0	0	0	0	(	2	(
					0	0	2
					0	0	0
					)	)	)
Τακτοποίηση αποθεματικών κεφαλαίων	0	(6)	0	6	0	0	0
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	0	(	0	0	0	0	(
		1					1
		0					0
		8					8
		)					)
Υπόλοιπα κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018 σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α.	515	1	99	0	9	2	2
		.			7	.	.
		0			7	6	6
		6				5	5
		9				9	9

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 : NANOPHOS ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ.ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
	1/1-31/12/2018	1/1-

		31/12/2017
Λειτουργικές δραστηριότητες:		
Κέρδη προ φόρων	279	316
Αποσβέσεις	272	122
Προβλέψεις	(38)	54
(Εσοδα) έξοδα, (κέρδη) ζημιές επενδύσεων	1	2
Απόσβεση επιχορηγήσεων επενδύσεων πάγιου ενεργητικού	(5)	(5)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	9	8
	517	497
Πλέον/ μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που		
σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:		
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	(143)	(89)
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	(728)	(459)
Μείωση / (αύξηση) μακροπροθέσμων απαιτήσεων	(1)	(2)
(Μείωση) / αύξηση υποχρεώσεων (πλην δανειακών)	37	152
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	(10)	(9)
Καταβεβλημένοι φόροι εισοδήματος	(148)	(92)
Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	(478)	ιϛ
Επενδυτικές δραστηριότητες:		
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	(70)	(33)
Έσοδα από πώληση χρεογράφων	297	0
Τόκοι εισπραχθέντες	2	0
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	229	(33)
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες:		
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.347	0
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	(152)	(20)
Πληρωμές από μείωση μετοχικού κεφαλαίου	(247)	0
Αυξήσεις (εξοφλήσεις) υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)	(17)	(42)
Μερίσματα πληρωθέντα	(4)	(150)
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	926	(212)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσεως	677	(246)
(α)+(β)+(γ)		
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσεως	114	360
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσεως	791	114

Από τις ανωτέρω χρηματοοικονομικές καταστάσεις διαπιστώνεται ότι η επιχείρηση έχει κύκλο εργασιών για την χρήση 2018 3.928.000,00 ευρώ με κέρδος 173.000,00 ευρώ. Ενώ το ενεργητικό της έχει αξία 3.837.000,00 ευρώ.

Σχετικά με το ΔΠΧΑ 15, στην σελίδα 38 των οικονομικών καταστάσεων σημειώνονται αυτολεξεί τα κατωτέρω «Σύμφωνα με το νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 15 τα έσοδα από πώληση αγαθών αναγνωρίζονται όταν μεταβιβάζεται ο έλεγχος των αγαθών στον πελάτη ενώ σύμφωνα με το προηγούμενο πρότυπο ΔΛΠ 18 η αναγνώριση του σχετικού εσόδου εξαρτιόταν από τη μεταφορά των σχετικών κινδύνων και ανταμοιβών στον πελάτη. Η Εταιρεία καθόρισε ότι η αναγνώριση του εσόδου σύμφωνα με τη μεταβίβαση του ελέγχου είναι συγκρίσιμη και παρεμφερής με την προηγούμενη υιοθετημένη πολιτική αναγνώρισης του εσόδου από πώληση αγαθών σύμφωνα με το ΔΛΠ 18. Επιπλέον, τα κίνητρα πελατών όπως εκπτώσεις λόγω τζίρου δεν δημιουργούν υποχρεώσεις εκτέλεσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15. Σύμφωνα με το προηγούμενο πρότυπο ΔΛΠ 18 τα κίνητρα πελατών τα οποία αφορούσαν σε εκπτώσεις λόγω τζίρου και οι σχετικοί όροι που είχαν συμφωνηθεί συμβατικά, λογιστικοποιούνταν ως μειωτικά στοιχεία των πωλήσεων, βάσει της αρχής του δεδουλευμένου. Από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 δεν υπήρξε η οποιαδήποτε επίδραση στα αποτελέσματα ή την χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και κατά συνέπεια δεν διενεργήθηκε η οποιαδήποτε προσαρμογή στο «Υπόλοιπο κερδών/ζημιών εις νέο» κατά την 01.01.2018. Επιπλέον, η Διοίκηση εκτιμά ότι από την υιοθέτηση του νέου προτύπου ΔΠΧΑ 15 δεν αναμένεται οποιαδήποτε επίδραση στα αποτελέσματα και την κερδοφορία των μεταγενέστερων περιόδων⁵³».

Χρήζει ιδιαίτερη μνεία η θέση της εταιρείας ότι η βασική προϋπόθεση αναγνώρισης εσόδου του ΔΠΧΑ 15 (έλεγχος των προϊόντων από τον πελάτη) είναι «συγκρίσιμη και παρεμφερής» με αυτή του προγενέστερου ΔΛΠ 18 (αποκόμιση οφελών και ανάληψη κινδύνων από τον πελάτη).

4.3 Α.Π.Ε. – Μ.Π.Ε. Α.Ε.

---

53 https://nanophos.com/wpcontent/uploads/2021/02/0.04_CC.04_Nanophos_Notes_31.12.2018_2019.09.23.pdf

Η Εταιρεία Α.Π.Ε. – Μ.Π.Ε. Α.Ε. (Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων) συστάθηκε το 2008 (ΦΕΚ 251/9.12.08, Τεύχος και ασχολείται με τη συλλογή, επεξεργασία, αξιολόγηση και διανομή εσωτερικών και διεθνών ειδήσεων στην Ελλάδα και το Εξωτερικό. Για την επίτευξη του σκοπού της χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες δημοσιογράφων και ανταποκριτών. Συνεργάζεται με διεθνή και εθνικά πρακτορεία ειδήσεων ή άλλες εταιρείες πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών. Ως έδρα της εταιρείας ορίζεται ο Δήμος Αθηναίων.

Όσον αφορά την εφαρμογή του νέου προτύπου, η εταιρεία δηλώνει αυτολεξεί «Το νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 15 καθιερώνει ένα μοντέλο πέντε σταδίων για να επιμετρήσει τα έσοδα που προκύπτουν από συμβάσεις με πελάτες, ως εξής:

1. Προσδιορισμός της (των) σύμβασης (συμβάσεων) με τον πελάτη.
2. Προσδιορισμός των υποχρεώσεων εκτέλεσης.
3. Προσδιορισμός της τιμής συναλλαγής.
4. Επιμερισμός της τιμής συναλλαγής στις υποχρεώσεις εκτέλεσης της σύμβασης.
5. Αναγνώριση εσόδων όταν η Εταιρεία εκπληρώνει μια υποχρέωση εκτέλεσης.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15, τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν ο πελάτης απόκτα τον έλεγχο των αγαθών ή υπηρεσιών, προσδιορίζοντας τον χρόνο της μεταβίβασης του ελέγχου είτε σε δεδομένη χρονική στιγμή είτε σε βάθος χρόνου.

Η αναγνώριση των εσόδων της εταιρείας γίνεται ως εξής:

α) Πωλήσεις αγαθών. Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν η εταιρεία παραδίδει τα αγαθά στους πελάτες, τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

β) Παροχή υπηρεσιών. Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών λογίζονται με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της υπηρεσίας σε σχέση με το εκτιμώμενο συνολικό κόστος της

γ) Έσοδα από τόκους. Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται βάσει των γνωστοποιήσεων των συνεργαζόμενων τραπεζών. Όταν υπάρχει ένδειξη για απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμιακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στην συνέχεια λογίζονται τόκοι με το ίδιο επιτόκιο επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας».

Στο σημείο αυτό η εταιρεία δεν κάνει λόγο κατά πόσο η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 προκάλεσε αλλαγές στην απεικόνιση των εσόδων της ή άλλες λειτουργικές αλλαγές. Η θέση αυτή παρουσιάζεται παρακάτω, καθώς η εταιρεία γενικά τεκμηριώνει κατά πόσο οι γενικότερες αλλαγές στα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ επηρέασαν τα αποτελέσματα της

και τον εν γένει τρόπο λειτουργίας της. Συγκεκριμένα το Αθηναϊκό πρακτορείο σημειώνει «Στην χρήση 2018 η εταιρεία υιοθέτησε τα πρότυπα ΔΠΧΑ 15 και ΔΠΧΑ 9. Όπου δεν αναφέρεται διαφορετικά στις **Α.Π.Ε. – Μ.Π.Ε. Α.Ε. Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις 2019** άλλες τροποποιήσεις και ερμηνείες που ισχύουν για πρώτη φορά στη χρήση 2019, δεν έχουν επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Η εταιρεία δεν υιοθέτησε πρόωρα πρότυπα, ερμηνείες ή τροποποιήσεις που έχουν εκδοθεί από Σ.Δ.Λ.Π. και υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά δεν έχουν υποχρεωτική εφαρμογή στη χρήση 2018».

Από τα ανωτέρω τεκμαίρεται ότι η εταιρεία Α.Π.Ε. – Μ.Π.Ε. Α.Ε δεν αντιμετώπισε σημαντικές αλλαγές με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15. Αξιοσημείωτη είναι η πληροφορία της εταιρείας σχετικά με την αναγνώριση εσόδων από παροχή υπηρεσιών. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι η εταιρεία αναγνωρίζει έσοδο με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της υπηρεσίας, υποδηλώνοντας την χρήση μεθόδων εκροών που ορίζει το ΔΠΧΑ15. Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για την Χρήση 2019⁵⁴

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ.ΘΕΣΗΣ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2019		
ποσά σε Ευρώ	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2019	31/12/2018
Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο		
Ενσώματα πάγια	2.080.963,43	2.165.130,69
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	3.198,00	3.198,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	2.084.161,43	2.168.328,69
Αποθέματα	0,00	20,01
Απαιτήσεις και προπληρωμές	1.247.657,34	1.228.571,75
Λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού	127.389,00	228.157,92
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	102.746,30	403.905,03
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	1.477.792,64	1.860.654,71
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	3.561.954,07	4.028.983,40
Π Α Θ Η Τ Ι Κ Ο		
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών	1.897.967,00	1.703.660,00
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	177.806,54	214.849,57
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	2.075.773,54	1.918.509,57
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	848.747,16	1.251.397,22
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	848.747,16	1.251.397,22
Σύνολο υποχρεώσεων (α)	2.924.520,70	3.169.906,79
Μετοχικό κεφάλαιο	5.820.170,45	5.820.170,45

⁵⁴ https://www.amna.gr/files/202009/09-150713ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΛΠ_2019_ΑΠΕ_teliko ME ΕΚΘΕΣΗ ΟΡΚΩΤΟΥ.pdf

Αποθεματικά	859.410,10	859.410,10
Αποτελέσματα εις νέον	-6.042.147,18	-5.820.503,94
Καθαρή θέση μετόχων εταιρείας (β)	637.433,37	859.076,61
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (α) + (δ)	3.561.954,07	4.028.983,40

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2019		
	31/12/2019	31/12/2018
Κύκλος εργασιών	1.936.489,58	1.882.119,80
Επιχορηγήσεις Δημοσίου	7.230.000,00	7.805.000,00
Σύνολο	9.166.489,58	9.687.119,80
Κόστος πωλήσεων	7.738.401,53	7.586.319,86
Μικτά κέρδη	1.428.088,05	2.100.799,94
Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	1.200,00	1.200,00
Άλλα έσοδα	39.414,32	21.470,64
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	1.318.839,26	1.284.252,91
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	137.356,26	145.713,97
Άλλα έξοδα	137.383,75	185.907,31
Ζημίες / Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, και επενδυτικών αποτελεσμάτων	-124.876,90	507.596,38
Έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	22.327,95	27.928,99
Ζημίες / Κέρδη προ φόρων	-147.204,85	479.667,39
Φόροι	1.832,42	0,00
Ζημίες / Κέρδη μετά από φόρους	-149.037,27	479.667,39
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους		
Επίδραση αλλαγής πολιτικής ΔΛΠ 9	0,00	-493.970,32
Επίδραση αλλαγής φορολογικού συντελεστή στην αναβαλλόμενη φορολογία	37.043,03	0,00
Αναλογιστικά αποτελέσματα (ζημία / κέρδη)	-109.649,00	-2.755,00
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	-221.643,24	-17.057,93
Αποσβέσεις	94.877,47	95.402,62
Αποτελέσματα (ζημίες / κέρδη) προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων (EBITDA)	-29.999,43	602.999,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Α.Π.Ε-Μ.Π.Ε ΑΕ – ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2019					
				ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	
				ΑΠΟ	
				ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ	ΜΕΤΟΧΙΚΟ	ΕΙΔΙΚΟ	ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΗΝ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	ΕΥΛΟΓΗ ΑΞΙΑ	ΕΙΣ ΝΕΟ	ΣΥΝΟΛΟ
Υπόλοιπα κατά την 1/1/2018 σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ	5.820.170,45	11,83	859.398,27	-5.803.446,01	876.134,54
Μεταβολή Λογιστικής Πολιτικής IFRS 9	0,00	0,00	0,00	-493.970,32	-493.970,32
Αναπροσαρμοσμένο Υπόλοιπο 01/01/2018	5.820.170,45	11,83	859.398,27	-6.297.416,33	382.164,22
Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων					
Αναλογιστική ζημία				-2.755,00	-2.755,00
Καθαρά αποτελέσματα περιόδου 1/1/-31/12/2018				479.667,39	479.667,39
Σύνολο μεταβολών	0,00	0,00	0,00	476.912,39	476.912,39
Υπόλοιπο ιδίων κεφαλαίων κατά την 31/12/2018	5.820.170,45	11,83	859.398,27	-5.820.503,94	859.076,61
Αναπροσαρμοσμένο Υπόλοιπο 01/01/2019	5.820.170,45	11,83	859.398,27	-5.820.503,94	859.076,61
Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων					
Αναλογιστική ζημία	0,00	0,00	0,00	-109.649,00	-109.649,00
Επίδραση μεταβολής φορολογ.συντελεστη στην αναβαλλόμενη φορολογία	0,00	0,00	0,00	37.043,03	37.043,03
Καθαρά αποτελέσματα περιόδου 1/1/-31/12/2019	0,00	0,00	0,00	-149.037,27	-149.037,27
Σύνολο μεταβολών	0,00	0,00	0,00	-221.643,24	-221.643,24
Υπόλοιπο ιδίων κεφαλαίων κατά την 31/12/2019	5.820.170,45	11,83	859.398,27	-6.042.147,18	637.433,37

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 : Α.Π.Ε- Μ.Π.Ε ΑΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2019		
	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	1/1-31/12/2019	1/1-31/12/2018
Λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη προ φόρων	-147.204,85	479.667,39
Πλέον / Μείον προσαρμογές για :		
Αποσβέσεις	94.877,47	95.402,62
Προβλέψεις/Μη ταμειακά αποτελέσματα	59.103,00	174.792,34
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας	-6.432,10	-948,91
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	28.760,05	28.877,90
Πλέον / Μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες		
Μείωση / (Αύξηση) αποθεμάτων	20,01	0,00
Μείωση / (Αύξηση) απαιτήσεων	81.683,33	-23.613,20
(Μείωση) / Αύξηση υποχρεώσεων πλην τραπεζών	-402.650,06	-734.757,37
Μείον:		
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβλημένα	-3.205,05	-4.244,90
Καταβλημένοι φόροι	-1.832,42	0,00
Σύνολο εiroών/εκροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	-296.880,62	15.175,87
Επενδυτικές δραστηριότητες		

(Αγορά) / Πώληση ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		
Τόκοι εισπραχθέντες	-10.710,21	-25.033,61
Σύνολο ειροών/εκροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	6.432,10	948,91
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις (Πληρωμές) από (για) εκδοθέντα/αναληφθέντα δάνεια	-4.278,11	-24.084,70
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)		
Μερίσματα πληρωθέντα	0,00	0,00
Σύνολο ειροών/εκροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	0,00	0,00
Καθαρή αύξηση/μείωση στα ταμειακά διαθέσιμα & ισοδύναμα περιόδου		
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	-301.158,73	-8.908,83
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	403.905,03	412.813,86
	102.746,30	403.905,03

4.4 C.P.W ΕΛΛΑΣ Α.Ε (πρώην NESTLE)

Η εν λόγω εταιρεία, δραστηριοποιείται στον χώρο των τροφίμων και ειδικότερα στα είδη δημητριακών για πρωινό. Από τις οικονομικές τις καταστάσεις διαπιστώνουμε ότι το ΔΠΧΑ 15 δεν επέφερε αλλαγές στην λειτουργία της εταιρείας. Συγκεκριμένα και όπως διατυπώνεται αυτολεξεί «ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες». Το πρότυπο αντικατέστησε τα Πρότυπα 11 και 18 και τις Διερμηνείες 13,15,18 και 31. Με βάση το πρότυπο αυτό η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ακολουθώντας 5 βασικά βήματα. Η εφαρμογή του προτύπου στην εταιρεία έγινε κατά την 01.01.2018 και δεν είχε επιπτώσεις στα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα αποτελέσματα και την καθαρή θέση». Παρακάτω παρατίθενται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: C.P.W ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018		
	2018	2017

Κύκλος εργασιών	34.236.823	33.230.829
Κόστος πωληθέντων	(17.742.296)	(16.908.876)
Μικτό κέρδος	16.494.527	16.321.953
Έξοδα διάθεσης	(11.944.312)	(11.843.666)
Έξοδα διοίκησης	(1.756.035)	(2.051.328)
Λοιπά έσοδα	266.246	135.394
Λειτουργικό κέρδος	3.060.426	2.562.353
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(16.090)	(11.944)
Κέρδος προ φόρων	3.044.336	2.550.409
Φόρος εισοδήματος	(897.606)	(724.973)
Κέρδος περιόδου	2.146.730	1.825.436
Λοιπά εισοδήματα	-	-
Συγκεντρωτικά Συνολικά Εισοδήματα	2.146.730	1.825.436

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 : C.P.W ΑΕ - ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ.ΘΕΣΗΣ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018

	2018	2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		
Ενσώματα πάγια	133.476	106.302
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	91.121	60.058
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	600	600
Σύνολο	225.197	166.960
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Αποθέματα	2.835.799	2.051.894
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	3.603.920	4.275.882
Τρέχων φόρος εισοδήματος	-	35.272
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.980.737	4.123.705
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	9.420.456	10.486.753
Σύνολο Ενεργητικού	9.645.653	10.653.713
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Ίδια Κεφάλαια		
Μετοχικό κεφάλαιο	201.070	201.070
Λοιπά αποθεματικά	60.864	67.023
Κέρδη εις νέο	2.176.565	2.429.835
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	2.438.499	2.697.928
Υποχρεώσεις		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις	6.822.020	7.955.785
Τρέχων φόρος εισοδήματος	385.134	
Σύνολο υποχρεώσεων	7.207.154	7.955.785
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων	9.645.653	10.653.713

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 : C.P.W ΑΕ – ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018

	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Κέρδη εις νέο	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
1 Ιανουαρίου 2017	201.070	67.023	2.604.404	2.872.497
<i>Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου</i>	-	-	1.825.436	1.825.436
<i>Μέρισμα</i>	-	-	(2.000.005)	(2.000.000)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	201.070	67.023	2.429.835	2.697.928
<i>Επίδραση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16</i>		(6.159)		(6.159)
<i>Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου</i>	-	-	2.146.730	2.146.730
<i>Μέρισμα</i>	-	-	(2.400.000)	(2.400.000)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	201.070	60.864	2.176.565	2.438.499

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: C.P.W ΑΕ – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2018		
	2018	2017
Κέρδη προ φόρων	3.044.336	2.550.409
Προσαρμογές:		
Αποσβέσεις ενσωμάτων παγίων	17.145	7.110
Λοιπές προβλέψεις	24.525	
Χρηματοοικονομικό κόστος (καθαρό)	16.090	11.944
	3.102.096	2.569.463
Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης		
Μείωση/ (αύξηση) αποθεμάτων	(783.905)	(3.620)
Αύξηση /μείωση απαιτήσεων	671.962	229.763
Αύξηση /(μείωση) υποχρεώσεων	(1.208.768)	189.043
Αύξηση /(μείωση) λοιπών προβλέψεων	-	(479.036)
	(1.320.711)	(63.850)
	1.781.385	2.505.613
Πληρωθέντες τόκοι	(16.245)	(5.485)
Πληρωθείς φόρος εισοδήματος	(508.262)	(15.475)
Ταμιακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	1.256.878	2.484.653
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Τόκοι εισπραχθέντες	155	(6.459)
Ταμιακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	155	(6.459)
Ταμιακές ροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες		
Μερίσματα πληρωθέντα	(2.400.000)	(2.000.005)
Ταμιακές ροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες	(2.400.000)	(2.000.005)
Καθαρή (μείωση) / αύξηση στα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών	(1.142.967)	478.189
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών στην αρχή της χρήσης	4.123.704	3.645.515
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών στο τέλος της χρήσης	2.980.737	4.123.704

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται ότι η επιχείρηση έχει κύκλο εργασιών για την χρήση 2018 περίπου 34 εκατομμύρια με κέρδος περίπου 2 εκατομμύρια ενώ το ενεργητικό της έχει αξία 9.645.653,00 ευρώ.⁵⁵

4.5 A.C.S AE

Οι κυριότερες δραστηριότητες της εν λόγω εταιρείας είναι: α) Η διεξαγωγή επιχειρήσεως ταχείας μεταφοράς COURIER εγγράφων, δεμάτων και μικροδεμάτων, εντός της Ελλάδος και στο εξωτερικό με κάθε μέσο δια ξηράς, θάλασσας και αέρος και η παροχή συναφών διευκολύνσεων. β) Η τυποποίηση και συσκευασία μικρών αντικειμένων. γ) Η διεξαγωγή επιχειρήσεως μεταφοράς πάσης φύσεως και δια παντός μέσου.δ) Οι επιχειρήσεις πρακτορεύσεων αυτοκινήτων και μεταφορικών εταιρειών, αεροπορικών εταιρειών, οι ναυτικές πρακτορεύσεις και όλες οι συναφείς εργασίες ήτοι ναυλώσεις και εκμεταλλεύσεις αυτοκινήτων και πλοίων, προμήθεια εφοδίων, εκτελωνισμοί εμπορευμάτων. ε) Η αντιπροσώπευση στην Ελλάδα ξένων και Ελληνικών οίκων και επιχειρήσεων συναφών με τους σκοπούς της εταιρείας και η συνεργασία με αυτές με οποιαδήποτε μορφή.

Παρακάτω παρατίθενται οι οικονομικές της καταστάσεις για την χρήση 2018.

---

⁵⁵ [https://www.nestle.gr/sites/g/files/pydnoa426/files/2019-09/C P W ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 2018.pdf](https://www.nestle.gr/sites/g/files/pydnoa426/files/2019-09/C_P_W_OIKONOMIKEES_KATASTASEIS_2018.pdf)

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 : ACS ΑΕ-ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2018		
Ποσά σε Ευρώ	1/1 έως 31/12/2018	1/1 έως 31/12/2017
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες:		
Πωλήσεις	102.590.744	98.933.779
Κόστος Πωληθέντων	-74.304.299	-70.901.823
Μικτό Κέρδος	28.286.445	28.031.956
Έξοδα διάθεσης	-5.136.336	-5.233.168
Έξοδα διοίκησης	-10.953.151	-11.372.354
Λοιπά έσοδα	663.964	25.900
Λοιπά κέρδη/ (ζημιές)/ καθαρά	-106.072	5.062
Αποτελέσματα εκμετάλλευσης	12.754.850	11.457.397
Χρηματοοικονομικά έσοδα	69.403	41.549
Χρηματοοικονομικά έξοδα	-500.482	-298.298
Χρηματοοικονομικό κόστος - καθαρό	-431.079	-256.749
Καθαρά κέρδη/ (ζημιές) προ φόρων	12.323.770	11.200.647
Φόρος εισοδήματος	3.509.240	3.459.219
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) περιόδου μετά φόρων (από συνεχιζόμενες-διακοπτόμενες δραστηριότητες)	8.814.531	7.741.428
Κατάσταση συνολικού εισοδήματος		
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) χρήσεως	8.814.531	7.741.428
Λοιπά Συνολικά έσοδα / κέρδη/(ζημιές)	0	-376.663
Φόρος λοιπών εσόδων	0	109.232
Λοιπά συνολικά έσοδα (κέρδη/ζημιές) μετά από φόρους	0	-267.431
Συγκεντρωτικά Καθαρά κέρδη / (ζημιές) χρήσεως μετά από φόρους	8.814.531	7.473.997
Κατανεμόμενα σε :Μετόχους της μητρικής	8.814.531	7.473.997

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ACS ΑΕ-ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018		
<i>Ποσά σε Ευρώ</i>	31/12/2018	31/12/2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		
Ενσώματα πάγια	11.677.329	12.067.155
Λοιπά Άυλα περιουσιακά στοιχεία	296.553	118.668
Επενδύσεις σε θυγατρικές	28.434	28.434
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος	7.055	7.055
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	0	536.422
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	803.496	923.503
	12.812.866	13.681.236
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Αποθέματα	733.120	414.454
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	18.884.909	14.411.610
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	4.054.837	4.196.354
Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις	1.345.984	1.345.984
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	18.516.831	10.116.727
	43.535.681	30.485.129
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων	56.348.547	44.166.365
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Ίδια κεφάλαια αναλογούντα στους μετόχους		
Μετοχικό κεφάλαιο	403.085	403.085
Λοιπά αποθεματικά	858.457	858.457
Αδιανέμητα κέρδη	30.377.254	20.603.499
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	31.638.796	21.865.041
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	659.175	0
Προβλέψεις για παροχές στους εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία	3.633.905	3.495.324
	4.293.080	3.495.324
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	20.294.145	18.351.574
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	122.526	454.425
	20.416.671	18.806.000
Σύνολο υποχρεώσεων	24.709.751	22.301.324
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	56.348.547	44.166.365

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ACS ΑΕ-ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ 2018					
Ποσά σε Ευρώ	Μετοχικό Κεφάλαιο	Λοιπά Αποθεματικά	Αποθεματικά αναλογιστικών διαφορών	Αδιανέμη τα κέρδη	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
1 Ιανουαρίου 2017	403.085	3.185.099	- 657.854	13.460.514	16.390.845
Καθαρό κέρδος χρήσεως				7.741.428	7.741.428
Αναπροσαρμογή λόγω ΔΛΠ 19			- 267.431		- 267.431
Μεταφορά από λοιπά σε εις νέον		- 2.326.642		2.326.642	0
Διανομή μερίσματος από κέρδη προηγούμενων χρήσεων				-1.999.800	- 1.999.800
31 Δεκεμβρίου 2017	403.085	858.457	- 925.285	21.528.784	21.865.042
1 Ιανουαρίου 2018	403.085	858.457	- 925.285	21.528.784	21.865.042
Καθαρό κέρδος χρήσεως				8.814.531	8.814.531
Αναπροσαρμογή λόγω ΔΛΠ 19			- 41.759		-41.759
Εφαρμογή ΔΠΧΑ 9				3.000.783	3.000.783
Διανομή μερίσματος από κέρδη της χρήσεως				-1.999.800	- 1.999.800
31 Δεκεμβρίου 2018	403.085	858.457	- 967.043	31.344.298	31.638.797

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ACS ΑΕ-ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ.ΡΟΩΝ ΧΡΗΣΗ 2018		
Κατάσταση ταμιακών ροών		
Ποσά σε Ευρώ	31/12/2018	31/12/2017
Λειτουργικές δραστηριότητες		
Αποτελέσματα προ φόρων (συνεχιζόμενες δραστηριότητες)	12.323.770	11.200.647
Πλέον / μείον προσαρμογές για:		
Φόρος	-	-
Αποσβέσεις	981.573	902.766
Προβλέψεις	138.581	457.956
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημίες) επενδυτικής δραστηριότητας	36.669	- 46.610
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	500.4	298.2

	82	98
Πλέον / μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:		
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	- 318.666	- 15.73 4
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	- 4.353.2 92	163.4 70
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην δανειακών)	5.043.1 12	280.8 97
Μείον:		
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	- 500.482	- 298.298
Καταβεβλημένοι φόροι	- 2.645.5 43	- 4.273.9 27
Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	11.206. 206	8.669.4 65
Επενδυτικές δραστηριότητες		
Αγορά ενσώματων και άλλων παγίων στοιχείων	- 1.004.7 21	- 976.960
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άλλων πάγιων στοιχείων	129.0 17	51.78 1
Τόκοι εισπραχθέντες	69.40 3	41.54 9
Αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	0	- 4.230.0 42
Αγορά θυγατρικών (μείον χρηματικών διαθέσιμων θυγατρικής)	-	-
Πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-
Μερίσματα εισπραχθέντα	-	-
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	- 806.301	- 5.113.6 72
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Έκδοση κοινών μετοχών	-	-
Πληρωμές για μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	-
Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών	-	-
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	-	-
Εξοφλήσεις δανείων	-	-
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα	- 1.999.8 00	- 1.999.8 00
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	- 1.999.8 00	- 1.999.8 00
Καθαρή (μείωση) / αύξηση στα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσεως (α) + (β) + (γ)	8.400.1 04	1.555.9 92
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσεως	10.116. 727	8.560.7 34
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσεως	18.516.83 1	10.116.72 7

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται ότι η επιχείρηση έχει κύκλο εργασιών για την χρήση 2018, 102.590.744 ευρώ, με κέρδος 12.323.770 ευρώ, ενώ το ενεργητικό φτάνει σε αξία τα 56.348.547 ευρώ.

Σύμφωνα με την χρήση του ΔΠΧΑ 15 αναφέρονται στην σελίδα 12 των οικονομικών καταστάσεων τα εξής: «Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε το Μάιο του 2014. Σκοπός του προτύπου είναι να παρέχει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων από όλα τα συμβόλαια με πελάτες ώστε να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ εταιρειών του ίδιου κλάδου, διαφορετικών κλάδων και διαφορετικών κεφαλαιαγορών. Περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Δεν υπάρχει επίδραση από την εφαρμογή του προτύπου στην Εταιρεία.»⁵⁶

4.6 ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε

Η επόμενη εταιρεία τις οποίας οι οικονομικές καταστάσεις θα εξεταστούν στην επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, είναι η ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε που δραστηριοποιείται στον κατασκευαστικό κλάδο. Συγκεκριμένα ασχολείται με κατασκευές, Φωτοβολταϊκά Πάρκα, Λατομικές δραστηριότητες, Διαχείριση Τεχνικών Εγκαταστάσεων και με Διαχείριση Έργου. Κάποια από τα πιο γνωστά έργα της αποτελούν η γραμμή 2 του Μετρο, το μουσείο ακρόπολης κ.α.

Παρακάτω παρατίθενται οι χρηματοοικονομικές της καταστάσεις για την χρήση 2018.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜ ΘΕΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		

⁵⁶ <https://acscourier-media.azureedge.net/production-media/qkklbr0m/financial-statements-2018-gr.pdf>

Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		
	2018	2017
Ενσώματα πάγια	52.224	64.127
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	733	821
Επενδύσεις σε θυγατρικές	124.291	112.446
Επενδύσεις σε συγγενείς και κοινοπραξίες	2.026	2.268
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων	353	1.405
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	15.437	15.436
Δεσμευμένες καταθέσεις	343	8.589
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	10.225	28.617
	205.632	233.708
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Αποθέματα	14.218	24.292
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	565.907	738.856
Δεσμευμένες καταθέσεις	9.687	98
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	136.983	153.069
	726.795	916.314
Σύνολο ενεργητικού	932.427	1.150.022
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους		
Μετοχικό κεφάλαιο	214.999	146.482
Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	109.161	76.045
Λοιπά αποθεματικά	171.141	147.888
Κέρδη/ (ζημιές) εις νέον	(231.065)	(87.033)
	264.237	283.382
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	264.237	283.382
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια μακροπρόθεσμα	59.084	58.619
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	3.128	4.076
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	4.684	4.857
Επιχορηγήσεις	-	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.052	2.254
Λοιπές προβλέψεις μακροπρόθεσμες	271	271
	68.219	70.077
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	512.332	657.223
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις (φόρος εισοδήματος)	2.645	7.299
Δάνεια βραχυπρόθεσμα	81.181	130.406
Λοιπές προβλέψεις βραχυπρόθεσμες	3.814	1.636
	599.972	796.563
Σύνολο υποχρεώσεων	668.191	866.640
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	932.427	1.150.022

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	1-Ιαν έως 31-Δεκ-18	1-Ιαν έως 31-Δεκ-17

Πωλήσεις	1.018.075	1.190.396
Κόστος πωληθέντων	(1.051.519)	(1.157.621)
Μεικτό κέρδος	(33.444)	32.775
Έξοδα διάθεσης	-	-
Έξοδα διοίκησης	(25.916)	(20.344)
Λοιπά έσοδα	7.014	14.616
Λοιπά κέρδη/(ζημιές)	(46.585)	(4.681)
Απομείωση Διαθεσίμων προς Πώληση	-	-
Κέρδη / (Ζημιές) από συγγενείς επιχειρήσεις & κοινοπραξίες	-	-
Χρηματοοικονομικά έσοδα	1.724	1.231
Χρηματοοικονομικά (έξοδα)	(9.971)	(11.501)
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων	(107.178)	12.095
Φόρος εισοδήματος	(4.610)	(15.977)
Καθαρά κέρδη / (Ζημιές) χρήσης	(111.788)	(3.882)
Κέρδη / (Ζημιές) χρήσης αποδιδόμενα σε:		
Ιδιοκτήτες της μητρικής	(111.788)	(3.882)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	-	-
	(111.788)	(3.882)

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)					
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθέματα	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
1 Ιανουαρίου 2017	139.747	72.789	150.753	(67.880)	295.409
Καθαρό κέρδος / (Ζημία) χρήσης	-	-	-	(3.882)	(3.882)
Λοιπά Συνολικά Έσοδα					
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(5.719)	-	(5.719)
Μεταβολή αξίας Διαθεσίμων προς πώληση	-	-	276	-	276
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)	-	-	86	-	86
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) χρήσης (καθαρά, μετά από φόρους)			(5.357)		(5.357)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα / (Έξοδα) χρήσης			(5.357)	(3.882)	(9.239)
Έκδοση μετοχικού κεφαλαίου	6.735	3.255	-	-	9.990
Απορρόφηση θυγατρικών	-	-	2.493	(15.270)	(12.778)
	6.735	3.255	2.493	(15.270)	(2.787)
31 Δεκεμβρίου 2017	146.482	76.044	147.888	(87.033)	283.382
1 Ιανουαρίου 2018					
Δημοσιευμένα στοιχεία*	146.482	76.044	147.888	(87.033)	283.382
Επίδραση εφαρμογής ΔΠΧΑ 9	-	-	-	(4.871)	(4.871)
1 Ιανουαρίου 2018					
Αναπροσαρμοσμένα στοιχεία	146.482	76.044	147.888	(91.904)	278.511
Καθαρό κέρδος / (Ζημία) χρήσης	-	-	-	(111.788)	(111.788)
Λοιπά Συνολικά Έσοδα					
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(562)	-	(562)

Μεταβολή εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων			(1.052)		(1.052)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)			(98)	-	(98)
Λοιπά συνολικά έσοδα/ (έξοδα) χρήσης (καθαρά, μετά από φόρους)			(1.712)		(1.712)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα / (Έξοδα) χρήσης			(1.712)	(111.788)	(113.501)
Έκδοση μετοχικού κεφαλαίου	68.517	33.117	-	-	101.634
Μεταφορά σε αποθεματικά	-	-	27.373	(27.373)	-
Επίπτωση πώλησης θυγατρικής	-	-	(2.407)	-	(2.407)
	68.517	33.117	24.965	(27.373)	99.226
31 Δεκεμβρίου 2018	214.999	109.161	171.141	(231.065)	264.236

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2018 (ποσά σε χιλιάδες ευρώ)		
	31-Δεκ-18	31-Δεκ-17
Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	(107.178)	12.095
<i>Πλέον / μείον προσαρμογές για:</i>		
Αποσβέσεις	14.564	18.243
Απομείωση συμμετοχής σε εταιρείες μεταλλείων	-	-
Προβλέψεις	2.178	525
Συναλλαγματικές διαφορές	1.442	(3.477)
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας	15.088	(2.340)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	9.947	11.501
Προβλέψεις απομείωσης και διαγραφές	18.276	-
Πλέον/μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:		
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	2.514	3.659
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	43.641	131.876
(Μείωση)/αύξηση υποχρεώσεων (πλην δανειακών)	(94.770)	(102.942)
Μείον:		
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	(7.044)	(12.987)
Καταβεβλημένοι φόροι	(17.142)	(35.722)
Σύνολο εισροών (εκροών) λειτουργικών δραστηριοτήτων (α)	(118.483)	20.431
Επενδυτικές δραστηριότητες		
(Απόκτηση) θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	-	(2.500)
Πώληση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων & επιστροφές κεφαλαίου	9.515	-
Αποχώρηση από κοινοπραξία ISF	(18.900)	-
Ταμειακά διαθέσιμα κατά την αποαναγνώριση κοινοπραξίας	(4.225)	-
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(3.890)	(5.600)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	3.452	4.782

Τόκοι εισπραχθέντες	1.484	1.023
Δάνεια (χορηγηθέντα σε) / εισπραχθέντα από συνδεδεμένα μέρη	(5.517)	(38)
Μερίσματα εισπραχθέντα	6.732	21.575
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(11.349)	19.242
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	101.634	9.990
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	56.456	99.845
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια από συνδεδεμένα μέρη	34.160	-
Εξοφλήσεις δανείων	(75.192)	(131.937)
Εξοφλήσεις δανείων από συνδεδεμένα μέρη	(42)	-
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)	(2.493)	(1.743)
Δεσμευμένες Καταθέσεις (αύξηση) / μείωση	(1.333)	3.904
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	113.189	(19.940)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα & ισοδύναμα		
χρήσης (α)+(P)+(γ)	(16.643)	19.734
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	153.069	134.241
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	557	(905)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	136.983	153.069

Συνοψίζοντας τις παραπάνω πληροφορίες, διαπιστώνεται ότι για την χρήση 2018, η εταιρεία είχε ενεργητικό αξίας 923.427.000,00 ευρώ, με κύκλο εργασιών 1.018.075.000,00 ευρώ και ζημιές χρήσης 111.788.000,00 ευρώ.

Σχετικά με την επίδραση του νέου προτύπου στην σελίδα 26 των οικονομικών καταστάσεων της ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε διατυπώνονται τα εξής: «Ο Όμιλος και η Εταιρεία εφάρμοσαν, για πρώτη φορά, το ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες» και το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» με τη μέθοδο της σωρευτικής επίδρασης (δηλαδή την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση), με την επίδραση της εφαρμογής αυτών των Προτύπων να αναγνωρίζεται κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής (δηλαδή την 1η Ιανουαρίου 2018). Αντίστοιχα, οι πληροφορίες που αφορούν στη χρήση 2017 δεν έχουν επαναδιατυπωθεί, δηλαδή αποτυπώνονται σύμφωνα με τα προηγούμενα πρότυπα, το ΔΛΠ 18, το ΔΛΠ 11, το ΔΛΠ 39 και τις σχετικές διερμηνείες.

Η φύση και η επίδραση αυτών των αλλαγών παρουσιάζονται παρακάτω.

ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβόλαια με Πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 αντικαθιστά το ΔΛΠ 11 «Κατασκευαστικά Συμβόλαια», το ΔΛΠ 18 «Έσοδα» και τις συναφείς διερμηνείες και εφαρμόζεται σε όλα τα έσοδα που προέρχονται από συμβάσεις με πελάτες, εκτός αν οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων. Το νέο πρότυπο καθιερώνει ένα μοντέλο πέντε σταδίων για να επιμετρήσει τα έσοδα που προκύπτουν από συμβάσεις με πελάτες:

1. Προσδιορισμός της σύμβασης με τον πελάτη.
2. Προσδιορισμός των υποχρεώσεων εκτέλεσης.
3. Προσδιορισμός της τιμής συναλλαγής.
4. Επιμερισμός της τιμής συναλλαγής στις υποχρεώσεις εκτέλεσης της σύμβασης.
5. Αναγνώριση εσόδων όταν ή ενόσω μια οικονομική οντότητα εκπληρώνει την υποχρέωση εκτέλεσης.

Η βασική αρχή είναι ότι μία οικονομική οντότητα θα αναγνωρίσει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό το οποίο αναμένει να δικαιούται σε αντάλλαγμα για αυτά τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Επίσης, περιλαμβάνει τις αρχές που πρέπει να εφαρμόσει μία οικονομική οντότητα για να προσδιορίσει την επιμέτρηση των εσόδων και τη χρονική στιγμή της αναγνώρισής τους. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15, τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν ο πελάτης απόκτη τον έλεγχο των αγαθών ή υπηρεσιών, προσδιορίζοντας το χρόνο της μεταβίβασης του ελέγχου - είτε σε δεδομένη χρονική στιγμή είτε σε βάθος χρόνου.

Ως έσοδο ορίζεται το ποσό το οποίο μια οικονομική οντότητα αναμένει να δικαιούται ως αντάλλαγμα για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που μεταβίβασε σε έναν πελάτη, εκτός από τα ποσά που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων (φόρος προστιθέμενης αξίας, λοιποί φόροι επί των πωλήσεων). Τα μεταβλητά ποσά περιλαμβάνονται στο τίμημα και υπολογίζονται είτε με τη μέθοδο της «αναμενόμενης αξίας» είτε με τη μέθοδο του «πιο πιθανού ποσού». Τα έσοδα από την παροχή των υπηρεσιών αναγνωρίζονται την λογιστική περίοδο την οποία οι υπηρεσίες παρέχονται και επιμετρώνται σύμφωνα με την φύση των υπηρεσιών που παρέχονται, χρησιμοποιώντας είτε μεθόδους εκροών ("output methods") είτε μεθόδους εισροών ("input methods"). Η απαίτηση από τον πελάτη αναγνωρίζεται όταν υπάρχει ένα άνευ προϋποθέσεων δικαίωμα να λάβει η οικονομική οντότητα το τίμημα για τις εκτελεσμένες υποχρεώσεις της σύμβασης προς τον πελάτη.

Το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες» τέθηκε σε ισχύ για τον Όμιλο και την Εταιρεία από την 1η Ιανουαρίου 2018. Ο Όμιλος και η Εταιρεία

υιοθέτησαν την τροποποιημένη αναδρομική μέθοδο ("modified retrospective method") κατά την πρώτη εφαρμογή με αναγνώριση της επίδρασης από τη μετάβαση σωρευτικά στα «Αποτελέσματα εις νέον» χωρίς την επαναδιατύπωση των συγκριτικών στοιχείων. **Ωστόσο, σύμφωνα με την αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε από τη Διοίκηση, ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν είχαν καμία επίδραση στα κέρδη και στην χρηματοοικονομική του θέση κατά την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15.** Επομένως, δεν έγινε καμία προσαρμογή στα «Αποτελέσματα εις νέον» την 1η Ιανουαρίου 2018. Οι απαιτήσεις από πελάτες συμβολαίων πλέον εμφανίζονται ως «Συμβατικά περιουσιακά στοιχεία» στο κονδύλι «Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπές απαιτήσεις» και οι υποχρεώσεις προς πελάτες συμβολαίων πλέον εμφανίζονται ως «Συμβατικές υποχρεώσεις» στο κονδύλι «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις».

Ο Όμιλος και η Εταιρεία δραστηριοποιούνται κυρίως στους κλάδους της Κατασκευής και των Λατομείων. Στα πλαίσια της αξιολόγησης της επίδρασης λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, ο Όμιλος και η Εταιρεία διαχώρισαν τα έσοδά τους σε έσοδα από κατασκευαστικά συμβόλαια και συμβόλαια συντήρησης, έσοδα από πώληση αγαθών και έσοδα από μισθώσεις.

1) Έσοδα από κατασκευαστικά συμβόλαια και συμβόλαια συντήρησης

Οι συμβάσεις με πελάτες της κατηγορίας αυτής αφορούν στην κατασκευή ή συντήρηση δημοσίων έργων (αυτοκινητόδρομοι, γέφυρες, λιμάνια, βιολογικοί καθαρισμοί, δίκτυα διανομής ΔΕΗ και ΕΥΔΑΠ, ΜΕΤΡΟ, σιδηροδρομικές γραμμές) και ιδιωτικών έργων (ξενοδοχεία, μεταλλευτικές εγκαταστάσεις, φωτοβολταϊκά έργα, αγωγών φυσικού αερίου). Πριν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15, ο Όμιλος αναγνώριζε το έσοδο από κατασκευαστικά συμβόλαια με βάση το ΔΛΠ 11 κατά τη διάρκεια του συμβολαίου. Για τον καθορισμό του ποσού του εσόδου και εξόδου που αναγνωριζόταν σε κάθε περίοδο ο Όμιλος χρησιμοποιούσε τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης. Το στάδιο της ολοκλήρωσης υπολογιζόταν βάσει των εξόδων που έχουν πραγματοποιηθεί από την ημερομηνία του ισολογισμού σε σχέση με τα συνολικά εκτιμώμενα έξοδα για κάθε συμβόλαιο.

Στα πλαίσια της αξιολόγησης της Διοίκησης αναφορικά με την επίδραση του ΔΠΧΑ 15, εξετάστηκαν οι πιο σημαντικές σε αξία συμβάσεις των έργων που ήταν σε

εξέλιξη στην αρχή της τρέχουσας περιόδου καθώς και οι νέες συμβάσεις έργων που ξεκίνησαν μέσα στην περίοδο. **Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα ότι το ΔΠΧΑ 15 δεν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο ισχύον μοντέλο αναγνώρισης των εσόδων.** Πιο συγκεκριμένα, από την ανάλυση προέκυψαν τα ακόλουθα:

Κάθε ένα κατασκευαστικό συμβόλαιο περιλαμβάνει μια μοναδική υποχρέωση για τον κατασκευαστή. Ακόμα και στις περιπτώσεις συμβολαίων που περιλαμβάνουν τόσο τον σχεδιασμό όσο και την κατασκευή ενός έργου, η υποχρέωση του κατασκευαστή είναι κατ'ουσίαν μία καθώς η υπόσχεση του προς τον πελάτη είναι η παράδοση ενός έργου του οποίου τα αγαθά και υπηρεσίες αποτελούν επιμέρους συστατικά. Τα συμβατικά έσοδα θα συνεχίσουν να αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της σύμβασης, χρησιμοποιώντας μια μέθοδο υπολογισμού του εσόδου από κατασκευαστικά συμβόλαια παρόμοια με τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης.

Το ΔΠΧΑ 15 απαιτεί την αναγνώριση τυχόν μεταβλητού τιμήματος, δηλαδή αξιώσεων από κόστη καθυστέρησης/επιτάχυνσης, bonus επιβράβευσης, συμπληρωματικών εργασιών, μόνο στο βαθμό που είναι εξαιρετικά πιθανό (highly probable) ότι τα έσοδα αυτά δεν θα αντιστραφούν στο μέλλον. Στην διαδικασία αξιολόγησης της πιθανότητας ανάκτησης του μεταβλητού τιμήματος, θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν η προηγούμενη εμπειρία προσαρμοσμένη στις συνθήκες των υφιστάμενων συμβολαίων. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 11 οι πρόσθετες αξιώσεις και οι συμπληρωματικές εργασίες αναγνωρίζονταν όταν ήταν η έγκρισή τους από τον πελάτη θεωρείται πιθανή (probable) και η επιμέτρηση τους είναι αξιόπιστη. Οι προϋποθέσεις που θέτει το νέο πρότυπο για την αναγνώριση των πρόσθετων αξιώσεων είναι συνεπείς με την ισχύουσα πολιτική του Ομίλου σύμφωνα με την οποία τα κόστη καθυστέρησης/επιτάχυνσης και οι συμπληρωματικές εργασίες αναγνωρίζονται στην περίπτωση που οι συζητήσεις για την είσπραξή τους βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο διαπραγμάτευσης ή υποστηρίζονται από εκτιμήσεις ανεξάρτητων επαγγελματιών.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 11, οι δαπάνες που προκύπτουν κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών κεφαλαιοποιούνταν όταν θεωρούνταν πιθανή η ανάληψη του έργου. Κατά την 31.12.2017 δεν υπήρχαν κεφαλαιοποιηθέντα κόστη διαγωνισμών. Το νέο πρότυπο ορίζει ότι οι δαπάνες που μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν αφορούν σε κόστη που

προκύπτουν μετά την ανάληψη ενός έργου. Παραδείγματα τέτοιων δαπανών είναι τα κόστη κατασκευής προσωρινών εργοταξιακών εγκαταστάσεων και τα κόστη μετεγκατάστασης εξοπλισμού και εργαζομένων. Κατά την 31.12.2018 δεν υπήρχαν δαπάνες που να εμπίπτουν στις παραπάνω κατηγορίες.

Οι συμβάσεις με πελάτες μπορεί να προβλέπουν την παρακράτηση μέρους των τιμολογημένων απαιτήσεων, το οποίο συνήθως καταβάλλεται στον κατασκευαστή στο τέλος του έργου. Οι παρακρατημένες εγγυήσεις αποσκοπούν στην παροχή ασφάλειας στον πελάτη σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των συμβατικών υποχρεώσεων του εργολάβου και δεν συνδέονται με την παροχή χρηματοδότησης προς τον πελάτη. Συνεπώς, **ο Όμιλος κατέληξε ότι δεν υπάρχει σημαντική επίδραση λόγω χρηματοδότησης**. Επίσης, υπάρχουν συμβάσεις με πελάτες για τη συντήρηση κατασκευαστικών έργων, όπως σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια και κέντρα επεξεργασίας λυμάτων. Η αναγνώριση των εσόδων από τις συμβάσεις αυτές γίνεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης με την μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης βάσει κόστους.

Εάν ο Όμιλος (ή η Εταιρεία) εκτελεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις μεταβιβάζοντας αγαθά ή υπηρεσίες σε πελάτη προτού ο πελάτης πληρώσει το αντάλλαγμα ή προτού καταστεί απαιτητή η πληρωμή, ο Όμιλος (ή η Εταιρεία) απεικονίζει τη σύμβαση ως συμβατικό περιουσιακό στοιχείο. Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο είναι το δικαίωμα της οικονομικής οντότητας σε αντάλλαγμα έναντι αγαθών ή υπηρεσιών τα οποία έχει μεταβιβάσει σε πελάτη όπως για παράδειγμα όταν οι κατασκευαστικές υπηρεσίες μεταβιβάζονται στον πελάτη πριν από το δικαίωμα του Ομίλου (ή της Εταιρείας) για την έκδοση τιμολογίου.

Εάν ο πελάτης καταβάλει αντάλλαγμα ή ο Όμιλος (ή η Εταιρεία) διατηρεί δικαίωμα επί ενός τιμήματος το οποίο είναι ανεπιφύλακτο πριν την εκτέλεση των υποχρεώσεων της σύμβασης για τη μεταφορά των υπηρεσιών, τότε ο Όμιλος (ή η Εταιρεία) απεικονίζει την σύμβαση ως συμβατική υποχρέωση. Η συμβατική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν εκτελεστούν οι υποχρεώσεις της σύμβασης και το έσοδο καταγραφεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2) Έσοδα από την πώληση αγαθών

Τα έσοδα από την πώληση αγαθών αναγνωρίζονται τη χρονική στιγμή κατά την οποία ο αγοραστής αποκτά τον έλεγχο. Κατά συνέπεια, τα έσοδα από την πώληση αγαθών θα εξακολουθήσουν να αναγνωρίζονται κατά την παράδοσή τους στον αγοραστή εφόσον δεν υπάρχει καμία ανεκπλήρωτη υποχρέωση που θα μπορούσε να επηρεάσει την αποδοχή του αγαθού από τον αγοραστή και να επιμετρώνται στο αντάλλαγμα που ορίζεται από τη σύμβαση με τον πελάτη. Τα έσοδα από την πώληση αγαθών προέρχονται από την πώληση υλικών για κατασκευή φωτοβολταϊκών πάρκων.

3) Έσοδα από λειτουργικές μισθώσεις

Τα έσοδα από λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Δεν υπάρχει επίδραση στα έσοδα από λειτουργικές μισθώσεις λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 15. Τα έσοδα από λειτουργικές μισθώσεις του Όμιλου και της Εταιρείας ταξινομούνται στη γραμμή "Λοιπά Έσοδα" της Κατάστασης Αποτελεσμάτων καθώς η εκμίσθωση εξοπλισμού σε τρίτους αποτελεί παρεπόμενη δραστηριότητα.

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών λογίζονται την περίοδο που παρέχονται οι υπηρεσίες, με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της παρεχόμενης υπηρεσίας σε σχέση με το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση με τη χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των δανείων χορηγηθέντων και απαιτήσεων, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας το επιτόκιο που προεξοφλεί τις μελλοντικές ροές για σκοπούς απομείωσης. Τα μερίσματα λογίζονται ως έσοδα όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξής τους»⁵⁷.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η εν λόγω εταιρεία εφάρμοξε το ΔΛΠ 11 καθότι κατασκευαστική, και κατόπιν αξιολόγησης των δραστηριοτήτων της υπό το πρίσμα του ΔΠΧΑ 15 κατέληξε στο ότι δεν επιφέρονται ουσιαστικές αλλαγές στην αναγνώριση των εσόδων της βάσει του νέου Προτύπου. Καθώς

⁵⁷ <https://acscourier-media.azureedge.net/production-media/qkklbr0m/financial-statements-2018-gr.pdf>

πρόκειται για κατασκευαστική εταιρεία, αναγνωρίζει έσοδα σε βάθος χρόνου και για τον λόγο αυτό όπως και δηλώνει χρησιμοποίησε την χρήση 2018 τις αναγνωρισμένες μεθόδους επιμέτρησης που αποδέχεται το ΔΠΧΑ 15. Δηλαδή τις μεθόδους των εισροών και των εκροών. Σημειώνεται ότι η εταιρεία διαπίστωσε ότι το αποτέλεσμα των ως άνω μεθόδων δεν διαφέρει από την μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης που προέβλεπε το ΔΛΠ 11, ερχόμενη σε συμφωνία με την διαπίστωση του Πετράκη και όπως διατυπώθηκε ανωτέρω.

4.7 Διαπιστώσεις Κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκαν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις πέντε Ελληνικών εταιρειών με σκοπό την διαπίστωση της επίδρασης του ΔΠΧΑ 15 στις λογιστικές τους πρακτικές. Όπως και θα αναλυθεί διεξοδικά στο επόμενο κεφάλαιο, από αυτήν την πρώτη προσέγγιση διαφαίνεται ότι δεν αντιμετωπίστηκαν σημαντικές αλλαγές με την εφαρμογή του νέου προτύπου. Σημειώνεται ότι κατά την διάρκεια της άντλησης των ανωτέρω χρηματοοικονομικών καταστάσεων, διαπιστώθηκε ότι αρκετές εταιρείες στις δικές τους καταστάσεις την χρήση 2018, μνημονεύουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15, χωρίς όμως να αναφέρουν κανένα άλλο στοιχείο, όπως χαρακτηριστικά στην περίπτωση του ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ. Στην περίπτωση που επέρχονταν αλλαγές στον τρόπο αναγνώρισης εσόδων θα ήταν απαραίτητο να γνωστοποιηθεί το γεγονός. Οπότε η απουσία οποιουδήποτε σχόλιου συνηγορεί στο γεγονός ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 δεν προκάλεσε αλλαγές και στις συγκεκριμένες εταιρείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Ανάλυση-Συμπεράσματα

Από την προαναφερθείσα ανάλυση των επιλεχθέντων οικονομικών καταστάσεων, ελληνικών επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν τα ΔΛΠ/ΔΧΠΑ και σε συνδυασμό με την

τρέχουσα βιβλιογραφία, τεκμαίρεται ότι υπάρχουν ενδείξεις ότι το νέο πρότυπο αναγνώρισης εσόδων δεν έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην επιχειρηματική πρακτική για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια αλλά και παγκόσμια γενικότερα.

Οι πιο σημαντικοί λόγοι είναι πρώτον η ίδια η μηχανική σχεδίασης του ΔΠΧΑ 15 αλλά και των προηγούμενων προτύπων (ΔΛΠ 18 και ΔΛΠ11) που αντικατάστησε και δεύτερον η Ελληνική νομοθεσία που είναι αρκετά περιοριστική στο πεδίο της έκδοσης παραστατικών πώλησης και κατά συνέπεια επεμβατική στην αναγνώριση των εσόδων.

5.2 Διαφορές ΔΠΧΑ 15, ΔΛΠ 18 ΔΛΠ 11 στην πράξη

Η σχεδίαση των ΔΛΠ από την αρχή είχε σαν σκοπό να συνενώσει λογιστικές πρακτικές και συστήματα ώστε να υπάρξει κοινό πλαίσιο πληροφόρησης. Μπορεί αυτή η διαδικασία να προξενούσε αλλαγές στις διάφορες λογιστικές πρακτικές ανά την υφήλιο, αλλά ο βασικός σκοπός ήταν, αυτές να είναι λίγες και όσο το δυνατόν ανεπαίσθητες. Τα ΔΛΠ 18 και 11 δεν ξεφεύγουν από αυτήν την κατεύθυνση. Ειδικά το ΔΛΠ 18 που ήταν το κατεξοχήν αρμόδιο πρότυπο για τα έσοδα, έθεσε ως βασική προϋπόθεση αναγνώρισης εσόδου την χρονική στιγμή που ο πελάτης αποκομίζει οφέλη από την χρήση των πωληθέντων αγαθών/υπηρεσιών και αντίστοιχα αναλαμβάνει τους κινδύνους που πιθανόν να προέρθουν από την χρήση των προαναφερθέντων αγαθών/υπηρεσιών. Η προϋπόθεση αυτή, στην συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρηματικών πρακτικών συνακολουθεί την τιμολόγηση των πωληθέντων.

Το ΔΠΧΑ 15 θέτει μεν άλλη βασική προϋπόθεση για την αναγνώριση του εσόδου αλλά πρακτικά οι διαφορές που μπορούν να προκύψουν είναι περιορισμένης έκτασης. Συγκεκριμένα το ΔΠΧΑ 15 αναγνωρίζει έσοδο όταν ο πελάτης αναλαμβάνει τον έλεγχο των πωληθέντων αγαθών/υπηρεσιών. Το χρονικό σημείο αυτό συνήθως προϋποθέτει και πάλι την τιμολόγηση των πωληθέντων. Το ίδιο το ΔΠΧΑ 15 στην παράγραφο 38, περίπτωση δ, αναφέρει πως ένας σημαντικός παράγοντας που επιβεβαιώνει την μεταβίβαση του ελέγχου των πωληθέντων, είναι η λήψη ωφέλειας

και ανάληψη κινδύνων από τον πελάτη, από την χρήση των πωληθέντων. Δηλαδή η βασική προϋπόθεση αναγνώρισης εσόδου του ΔΛΠ 18 είναι απόδειξη ύπαρξης της βασικής προϋπόθεσης του ΔΠΧΑ 15. Παρόλο που δύναται να υπάρχουν διαφορές στην αναγνώριση εσόδων ανάμεσα στα δύο πρότυπα (π.χ ο πελάτης έχει τον έλεγχο των πωληθέντων αγαθών αλλά ζητάει από τον πωλητή να τα κρατήσει για συγκεκριμένο διάστημα στις αποθήκες του και άρα να μην αποκομίζει οφέλη άμεσα) συμπεραίνεται ότι στις περισσότερες περιπτώσεις θα συμπίπτουν χρονικά οι δύο προϋποθέσεις του ΔΛΠ 18 και του ΔΠΧΑ 15, που με την σειρά τους ακολουθούν στην πλειοψηφία των περιπτώσεων την τιμολόγηση των πωληθέντων.

Στην περίπτωση όπου η παράδοση ενός αγαθού/υπηρεσίας πραγματοποιείται σε βάθος χρόνου (π.χ κατασκευαστικό έργο) και η επιχείρηση/πωλητής θέλει να αναγνωρίσει έσοδα πριν την τελική παράδοση, διαπιστώνεται και εδώ ότι οι μέθοδοι επιμέτρησης προόδου έργου συμφωνούν και στα δύο πρότυπα και στηρίζουν αποδεικτικά την τιμολόγηση της μερικής παράδοσης του υποσχόμενου αγαθού/υπηρεσίας. Από τα ανωτέρω διαπιστώνεται ότι και τα δύο πρότυπα είναι με τέτοιο τρόπο σχεδιασμένα ώστε ουσιαστικά η αναγνώριση εσόδου να συμπίπτει στις περισσότερες περιπτώσεις με την τιμολόγηση των πωληθέντων αγαθών/υπηρεσιών.

Επίσης παρατηρείται ότι το ΔΠΧΑ 15 επαναδιατυπώνει κάποιες έννοιες διαφορετικά από το ΔΛΠ 18 χωρίς όμως πρακτικά να επέρχεται κάποια αλλαγή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι εκπτώσεις, επιδοτήσεις τιμής, μείωσης τιμής, επιστροφών χρημάτων κ.α. Το ΔΛΠ 18, τις ως άνω περιπτώσεις τις αντιμετώπιζε λογιστικά ως μειωτικά στοιχεία των πωλήσεων. Το ΔΠΧΑ 15 θεωρεί ότι το αντάλλαγμα που θα απαιτήσει ένα πωλητής για παράδοση αγαθών/υπηρεσιών σε πελάτη είναι «μεταβλητό» εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω περιπτώσεις. Δηλαδή το ΔΠΧΑ 15 μετατοπίζει τις κάθε είδους εκπτώσεις/επιστροφές στην καθαυτή τιμή πώλησης των πωληθέντων, με αποτέλεσμα αυτή να μειώνεται στην περίπτωση έκπτωσης ή επιστροφής. Πρακτικά η οδηγία αυτή του ΔΠΧΑ 15 δεν μπορεί να εφαρμοστεί ειδικότερα στην πώληση αγαθών. Υπολογιστικά οι τιμές των αγαθών προκαθορίζονται στα διάφορα λογισμικά λογιστικής και εμπορικής διαχείρισης και παραμένουν σταθερές, με σκοπό την αυτοματοποίηση της τιμολόγησης αυτών. Σε περίπτωση πάσης φύσεως εκπτώσεων ή επιστροφών αυτές θα παρουσιάζονταν στα αντίστοιχα παραστατικά ως μειωτικά της αξίας πώλησης. Σε άλλες περιπτώσεις

εκδίδονται ξεχωριστά παραστατικά (πιστωτικά τιμολόγια) για εκπτώσεις ή επιστροφές. Συμπεραίνεται λοιπόν ότι στην πράξη, οι πωλήσεις υπολογίζονται σε σταθερές τιμές (εκτός εάν συντρέχουν λόγοι ανατιμήσεων) και οι τυχόν επιστροφές/εκπτώσεις εμφανίζονται ως μείωση των πωλήσεων, όπως είχε καθοριστεί από το ΔΛΠ 18.

Γενικότερα διαπιστώνεται ότι ο σκοπός του ΔΠΧΑ 15 είναι :

- 1) η παρουσίαση ενός ενιαίου πλαισίου αναγνώρισης εσόδων που θα μπορεί να εφαρμοστεί από όλες της επιχειρήσεις (γι' αυτό και η κατάργηση του ΔΛΠ 18 και 11 έχει σκοπό περισσότερο την συνένωση τους και όχι την ουσιαστική κατάργηση τους),
- 2) την παροχή περισσότερων διευκρινήσεων που ήταν αναγκαίες στον χώρο των τηλεπικοινωνιών και της νέας τεχνολογίας και
- 3) την αύξηση των γνωστοποιήσεων με σκοπό τον περιορισμό της δημιουργικής λογιστικής.

5.3 Επέμβαση της Ελληνικής Νομοθεσίας στην αναγνώριση εσόδων

Το 1992 με την έκδοση του Προεδρικού διατάγματος 186/92 εισάγεται στην Ελληνική επικράτεια ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων, το νομοθέτημα που διέπει την έκδοση παραστατικών και την τήρηση των λογιστικών βιβλίων στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια. Ο Κώδικας αυτός για λόγους έλεγχου των εμπορικών συναλλαγών με απώτερο σκοπό την πάταξη της φοροδιαφυγής, εισήγαγε την έννοια της θεώρησης των εκδιδόμενων παραστατικών πωλήσεων. Συγκεκριμένα, οποιοδήποτε παραστατικό συνόδευε αγαθά έπρεπε να είναι θεωρημένο από το αντίστοιχο τμήμα στις κατά τόπους εφορίες. Τα στοιχεία αυτά ήταν ενδεικτικά το Δελτίο αποστολής, το Τιμολόγιο-Δελτίο Αποστολής και οι αποδείξεις λιανικής πώλησης, εφόσον εκδίδονταν χειρόγραφα και όχι από Φορολογική Ταμειακή μηχανή. Το τιμολόγιο χωρίς συνένωση ήταν μεν αθεώρητο αλλά η επιχείρηση είχε προθεσμία έναν ημερολογιακό μήνα να το εκδώσει από την ημερομηνία της παράδοσης των αγαθών, μνημονεύοντας ότι αποτελεί συνέχεια του αποστέλλοντος δελτίου αποστολής⁵⁸. Ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων διήρκησε μέχρι το 2012.

⁵⁸ Π.Δ 186/92 (ΦΕΚ Α' 84/26-05-1992), Άρθρα 11-18

Από 1-1-2013 μέχρι και 31-12-2014 ίσχυσε ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Νόμος 4093/2012) ο οποίος προσπάθησε να εκσυγχρονίσει τον προηγούμενο κώδικα, χρησιμοποιώντας και εν μέρει την κατάργηση της θεώρησης. Οι προαναφερθείσες διατάξεις είχαν σαν αποτέλεσμα πρακτικά η αναγνώριση εσόδων να διενεργείται με την τιμολόγηση των πωληθέντων/παρασθέντων.

Από 1-1-2015 καταργείται ο Κ.Φ.Α.Σ και αντικαθίσταται από τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** που κυρώθηκαν με τον νόμο 4308/2014 και ισχύουν μέχρι σήμερα. Ο εν λόγω νόμος διέπει την έκδοση και τήρηση λογιστικών στοιχείων και αρχείων, την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και εν γένει το πλαίσιο της λογιστικής τυποποίησης στον Ελλαδικό χώρο. Τα **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα** έχουν πολλές ομοιότητες με τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ καθώς έχουν ενσωματώσει πλήρως το λογιστικό σκέλος της κωδικοποιημένης Οδηγίας 2013/34/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσον αφορά την αναγνώριση των εσόδων, στο άρθρο 25 του 4308/2014 αναφέρονται τα κάτωθι : Τα έσοδα από πώληση αγαθών αναγνωρίζονται όταν πληρούνται όλα τα παρακάτω:

α) Μεταβιβάζονται στον αγοραστή οι ουσιαστικοί κίνδυνοι και τα οφέλη που συνδέονται με την κυριότητά τους.

β) Τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από τον αγοραστή.

γ) Τα οικονομικά οφέλη από τη συναλλαγή μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα και θεωρείται σφόδρα πιθανή η εισροή τους στην οντότητα. Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών και κατασκευαστικά συμβόλαια αναγνωρίζονται με βάση το ποσοστό ολοκλήρωσης (μέθοδος του ποσοστού ολοκλήρωσης) και εφόσον θεωρείται σφόδρα πιθανή η εισροή του οικονομικού οφέλους της συναλλαγής. Εναλλακτικά, μπορεί να εφαρμόζεται η μέθοδος της ολοκληρωμένης σύμβασης, όταν δεν επηρεάζονται σημαντικά τα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων».

Διαπιστώνεται από τα ανωτέρω ότι οι σχετικές διατάξεις ενσωματώνουν τα καίρια σημεία τόσο του ΔΠΧΑ 15 όσο και του ΔΛΠ 18 και 11. Συγκεκριμένα ο 4308/2014 όπως προαναφέρθηκε αναγνωρίζει έσοδο όταν ικανοποιούνται τρεις προϋποθέσεις. Η πρώτη (μεταβίβαση στον πελάτη οφέλη και κινδύνους) είναι ακριβώς η προϋπόθεση αναγνώρισης εσόδου στο ΔΛΠ 18. Οι άλλες δύο προσομοιάζουν με τις αντίστοιχες του ΔΠΧΑ 15. Το ίδιο συμβαίνει και στα κατασκευαστικά έργα καθώς το άρθρο 25 περιέχει στοιχεία του ΔΛΠ 11 καθώς και του ΔΠΧΑ 15.

Στα άρθρα 11 έως 13 αναφέρονται τα παραστατικά πωλήσεων και ο τρόπος έκδοσης αυτών. Συγκεκριμένα το άρθρο 11 περιέχει τα εξής : «Η υποχρέωση έκδοσης τιμολογίου γεννάται κατά το χρόνο που πραγματοποιείται η αποστολή ή παράδοση των αγαθών ή των υπηρεσιών. Ο χρόνος έκδοσης τιμολογίου καθορίζεται ως εξής:

α) Σε περίπτωση πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, τιμολόγιο εκδίδεται το αργότερο μέχρι τη 15η ημέρα του επόμενου μήνα της παράδοσης ή αποστολής αγαθών ή της ολοκλήρωσης της υπηρεσίας, κατά περίπτωση.

β) Σε περίπτωση συνεχιζόμενης παροχής αγαθών, υπηρεσίας ή κατασκευής έργου, το τιμολόγιο εκδίδεται μέχρι τη 15η ημέρα του επόμενου μήνα από την περίοδο στην οποία μέρος της σχετικής αμοιβής καθίσταται απαιτητό για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί ή το μέρος του έργου που έχει ολοκληρωθεί.

γ) Σε περίπτωση απόκτησης δικαιώματος λήψης υπηρεσίας, με την απόκτηση του δικαιώματος αυτού».

Στο άρθρο 13 που αφορά τις πωλήσεις λιανικής αναφέρονται τα εξής: Το στοιχείο λιανικής πώλησης (απόδειξη ή τιμολόγιο) εκδίδεται:

α) Σε περίπτωση πώλησης αγαθών, κατά το χρόνο παράδοσης ή την έναρξη της αποστολής. Όταν η παράδοση των πωλούμενων αγαθών γίνεται από τρίτο, το στοιχείο λιανικής πώλησης εκδίδεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την παράδοση και πάντως εντός του φορολογικού έτους που έγινε η παράδοση.

β) Σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών, με την ολοκλήρωση της παροχής της υπηρεσίας.

γ) Σε περίπτωση απόκτησης δικαιώματος λήψης υπηρεσίας, με την απόκτηση του δικαιώματος αυτού.

δ) Σε περίπτωση συνεχιζόμενης παροχής αγαθών, υπηρεσίας ή κατασκευής έργου, το παραστατικό της πώλησης εκδίδεται όταν μέρος της αμοιβής καθίσταται απαιτητό για το μέρος της υπηρεσίας ή του έργου που έχει ολοκληρωθεί και σε κάθε περίπτωση με την ολοκλήρωση της υπηρεσίας ή του έργου.

Από τα ανωτέρω διαπιστώνεται ότι ενώ το άρθρο 25 του νόμου 4308/2014 εγκολπώνεται τις βασικές αρχές αναγνώρισης εσόδου των ΔΠΧΑ 15, ΔΛΠ 18 και ΔΛΠ 11, από την άλλη μεριά, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 11 και 13 του ίδιου νόμου, η αναγνώριση των εσόδων συνδέεται άρρηκτα με την έκδοση των αντίστοιχων παραστατικών πώλησης. Διαφαίνεται λοιπόν πόσο επεμβατική είναι η

Ελληνική νομοθεσία στην αναγνώριση εσόδου καθώς η έκδοση παραστατικού πώλησης καθίστα υποχρεωτική την λογιστική καταχώρηση αυτής και σε συνέπεια την αναγνώριση του εσόδου την χρονική στιγμή της έκδοσης.

Σε συμμόρφωση με το ισχύον νομικό πλαίσιο πολλές επιχειρήσεις που πωλούν αγαθά χρησιμοποιούν την λήψη παραγγελίας από τους πελάτες με ηλεκτρονικό τρόπο. Η παραγγελία όταν ληφθεί καταχωρείται ηλεκτρονικά στο εμπορικό λογισμικό κάθε επιχείρησης και με την έναρξη της φυσικής αποστολής το αρχείο της παραγγελίας μετασχηματίζεται ηλεκτρονικά σε παραστατικό πώλησης, τουτέστιν Τιμολόγιο-Δελτίο Αποστολής ενώ πιο σπάνια εκδίδεται μόνο Δελτίο Αποστολής. Μόλις εκδοθεί το συνενωμένο Τιμολόγιο με το Δ.Α, επιτόπου καταχωρούνται και οι λογιστικές εγγραφές και κατά συνέπεια αναγνωρίζεται έσοδο, αν και πρακτικά και για μικρό χρονικό διάστημα ο πελάτης δεν τα έχει ακόμα υπό τον έλεγχο του. Σε περίπτωση που μια παράδοση για διάφορους λόγους δεν πραγματοποιηθεί μέσα στο 24ωρο της έκδοσης τιμολογίου, τότε αυτό ακυρώνεται και η αναγνώριση εσόδου αντिलογίζεται. Σε περίπτωση φυσικής αποστολής αγαθών μόνο με δελτίο αποστολής το έσοδο δεν αναγνωρίζεται παρότι τα αγαθά είναι υπό τον έλεγχο του αγοραστή. Αυτό θα αναγνωριστεί όταν μέχρι τις 15 του επόμενου ημερολογιακού μήνα από την ημέρα αποστολής, εκδοθεί το αξιακό τιμολόγιο. Αυτή η μικρή ασυνέχεια της αντίστοιχης νομοθεσίας με το ΔΠΧΑ 15, διορθώνεται μέσα στην εκάστοτε χρήση καθώς εμπειρικά οι επιχειρήσεις φροντίζουν να τιμολογήσουν μέχρι 31-12-2022 τα ανοικτά δελτία αποστολής που εκδόθηκαν μέσα στον Δεκέμβριο.

Στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε βάθος χρόνου και πάλι η αναγνώριση εσόδων πρακτικά ακολουθεί την έκδοση των παραστατικών πώλησης. Ο νόμος 4308/2014 όπως προαναφέρθηκε προβλέπει την αναγνώριση εσόδου βάσει αποδεκτών μεθόδων επιμέτρησης προόδου έργου (μέθοδος ποσοστού ολοκλήρωσης βάσει του ΔΛΠ 11 και μέθοδοι εισροών και εκροών βάσει του ΔΠΧΑ 15) αλλά η παράγραφος 2 του άρθρου 11 των Ε.Λ.Π και πάλι υποχρεώνει τις επιχειρήσεις στην έκδοση παραστατικού πώλησης με τα αποτελέσματα των ανωτέρω μεθόδων επιμέτρησης.

Επίσης το νέο ηλεκτρονικό σύστημα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, myD.A.T.A (digital accounting and tax application) ισχυροποιεί την υφιστάμενη κατάσταση. Το νέο φιλόδοξο σύστημα myD.A.T.A έχει ως σκοπό την

άμεση ενημέρωση της φορολογικής διοίκησης με τα εκδοθέντα παραστατικά πωλήσεων. Το σύστημα το οποίο είναι ακόμα στα πρώτα στάδια εφαρμογής προβλέπει την εντός 24ωρου αποστολή των εκδοθέντων παραστατικών πωλήσεων των επιχειρηματικών οντοτήτων. Σε δεύτερο χρόνο προβλέπεται η καταχώρηση των αγορών και των εξόδων των επιχειρήσεων.

Διαπιστώνεται λοιπόν, ότι η έκδοση παραστατικού πώλησης ισχυροποιείται πλέον ως τον βασικό λόγο αναγνώρισης εσόδων, καθώς με την άμεση αποστολή των εκδοθέντων στοιχείων πώλησης στην φορολογική διοίκηση, αυτά αναγνωρίζονται από αυτήν ως έσοδα. Σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα το myD.A.T.A φιλοδοξεί να προσυμπληρώνει τις περιοδικές δηλώσεις Φόρου Προστιθέμενης αξίας και την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος από τα στοιχεία που λαμβάνει. Οπότε είναι πλέον κατανοητό ότι από την στιγμή έκδοσης παραστατικού πώλησης αυτό αναγνωρίζεται άμεσα ως έσοδο όχι μόνο από την εκάστοτε επιχείρηση αλλά και από την φορολογική διοίκηση η οποία το λογίζει άμεσα και στις φορολογικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων. Με την απόφαση 1156/2021 προβλέπεται ότι μέσα σε διάστημα είκοσι ημερών κάθε επιχείρηση μπορεί να ανεβάσει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του myD.A.T.A κάθε είδους λογιστικά έσοδα που δεν σχετίζονται με έκδοση παραστατικών. Το γεγονός όμως ότι τα παραστατικά αυτά είναι πιθανόν να προκαλέσουν το ελεγκτικό ενδιαφέρον της φορολογικής διοίκησης, αναγκάζουν τις επιχειρήσεις να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στην χρήση αυτής της δυνατότητας.

Συνοψίζοντας Το Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο από το 1992 πρακτικά θεωρεί ως τον κύριο λόγο αναγνώρισης εσόδων την έκδοση των αντίστοιχων παραστατικών πώλησης και ως ένα βαθμό καθοδηγεί την εφαρμογή των ΔΠΧΑ/ΔΛΠ. Για παράδειγμα το ΔΠΧΑ 15 προβλέπει την περίπτωση ένας πωλητής να τιμολογήσει αγαθά ή υπηρεσίες πριν αυτά παραδοθούν σε πελάτη, ερχόμενο σε αντίθεση με τα Ε.Λ.Π όπου θεωρούν ότι η υποχρέωση έκδοσης παραστατικού πώλησης γεννάται κατά την παράδοση των πωληθέντων αγαθών ή υπηρεσιών. Εάν μια επιχείρηση ακολουθήσει την ως άνω δυνατότητα που προσφέρει το ΔΠΧΑ 15, δεν προβλέπεται κάποια κύρωση από τα Ε.Λ.Π, αλλά μια τιμολόγηση χωρίς την επαρκή τεκμηρίωση εγείρει υποψίες στην φορολογική διοίκηση για την ύπαρξη εικονικών τιμολογίων, δηλαδή τιμολογίων που αναφέρονται σε ανύπαρκτη συναλλαγή ολική ή μερική με σκοπό την αύξηση των εξόδων του αγοραστή και κατά συνέπεια την πληρωμή μειωμένων φόρων εισοδήματος και προστιθέμενης αξίας.

Από την άλλη πλευρά αν μια επιχείρηση θελήσει για λόγους παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων της να αναγνωρίσει έσοδο βάσει κρίσης ή εκτίμησης που επιτρέπει το ΔΠΧΑ 15 (και όπως προναφέρθηκε στο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης), τα Ε.Λ.Π και πάλι θέτουν περιορισμούς. Εάν η κρίση ή εκτίμηση δεν στηρίζεται σε κάποιο βαθμό σε μέθοδο επιμέτρησης ώστε να μπορεί να εκδοθεί παραστατικό πώλησης, τότε το εν λόγω έσοδο θα προκαλέσει προσωρινές διαφορές μεταξύ της φορολογικής και της λογιστικής βάσης όπως ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφο 5 του νόμου 4308/2014. Συγκεκριμένα στις διατάξεις αυτές αναφέρεται ότι «Το λογιστικό σύστημα της οντότητας απαιτείται να παρακολουθεί τη λογιστική βάση των στοιχείων των εσόδων, εξόδων, περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και καθαρής θέσης, κατά περίπτωση, με σκοπό την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της οντότητας, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο. Το λογιστικό σύστημα της οντότητας απαιτείται να παρακολουθεί και τη φορολογική βάση των στοιχείων των εσόδων, εξόδων, περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και καθαρής θέσης, κατά περίπτωση, με σκοπό τη συμμόρφωση με τη φορολογική νομοθεσία και την υποβολή φορολογικών δηλώσεων».

Προσωρινή διαφορά παρατηρείται όταν η λογιστική αξία ενός στοιχείου διαφέρει με την αντίστοιχη φορολογική του αξία για κάποια χρονική περίοδο⁵⁹. Στην συγκεκριμένη περίπτωση της αναγνώρισης ως εσόδου μιας εκτίμησης, αυτή θα καταχωρηθεί λογιστικά ενώ φορολογικά θα αναγνωριστεί με την έκδοση του αντίστοιχου παραστατικού πώλησης. Σε περίπτωση που η εκτίμηση δεν πραγματοποιηθεί ολικά ή μερικά, τότε η διαφορά που προκύπτει θα είναι μόνιμη και θα κληθεί η επιχείρηση να μην την αναγνωρίσει φορολογικά.

Η έννοια της λογιστικής και φορολογικής βάσης θεμελιώθηκε με τα Ελληνικά λογιστικά πρότυπα σε μια προσπάθεια οι Ελληνικές επιχειρήσεις να πλησιάσουν περισσότερο το πνεύμα των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ που πρωτίστως έχουν στόχο την ορθή πληροφόρηση των μετόχων και των εν γένει επενδυτών σε σχέση με το παλαιότερο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σύστημα (Π.Δ 1123/1980) που έδινε περισσότερο βάση στην φορολογική απεικόνιση των εταιρικών δραστηριοτήτων. Η διατήρηση όμως δύο διαφορετικών βάσεων, η παρακολούθηση των διαφορών και της ταξινόμησης αυτών σε δύο κατηγορίες (προσωρινές και μόνιμες), προσθέτει επιπλέον φόρτο εργασίας στο λογιστήριο, με αποτέλεσμα να υπάρχει η τάση οι επιχειρήσεις να φροντίζουν να

---

59 Ν. 4308/2014, Παράρτημα Α

τηρούν πιστά την φορολογική βάση ώστε οι προκύπτουσες διαφορές να είναι όσο τον δυνατόν λιγότερες.

5.4 Συμπεράσματα Κεφαλαίου

Ολοκληρώνοντας το παρόν κεφάλαιο, είναι βάσιμη η ένδειξη ότι το ΔΠΧΑ 15 δεν προκάλεσε μεγάλες αλλαγές στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική επικράτεια. Από την μία η σχεδίαση του ίδιου του προτύπου έχει σκοπό να ομογενοποιήσει λογιστικές πρακτικές και να δώσει κοινά αποδεκτές λύσεις σε διάφορα ζητήματα που προκύπτουν και άρα ακολουθεί και προσαρμόζεται στις κοινές λογιστικές πρακτικές. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όταν εκδίδεται ένα τιμολόγιο πώλησης έχουν συνήθως ικανοποιηθεί και οι πέντε απαιτήσεις του νέου προτύπου για την αναγνώριση του εσόδου, οπότε και τελικά προκύπτει ταύτιση της χρονικής στιγμής αναγνώρισης ανάμεσα στις οδηγίες του προτύπου και την λογιστική πρακτική της αναγνώρισης εσόδου με την καταχώριση του παραστατικού πώλησης. Από την άλλη, η Ελληνική ισχύουσα νομοθεσία σχεδόν άμεσα αναγνωρίζει ένα έσοδο σε μια επιχείρηση, με την έκδοση παραστατικού πώλησης. Αν και τυπικά δύναται η πλήρης εφαρμογή από μια επιχείρηση των οδηγιών και υποδείξεων του ΔΠΧΑ 15 (π.χ. τιμολόγηση πριν την παράδοση ή λογιστική αναγνώριση εσόδων χωρίς έκδοση παραστατικού κ.α) εντούτοις δημιουργούνται ζητήματα που επιβαρύνουν τις συνήθειες λογιστικές διεργασίες (υπόνοια φορολογικών παραβάσεων, πρόκληση ελέγχου, ενδελεχής παρακολούθηση λογιστικής – φορολογικής βάσης) και πιθανόν να αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις από την εφαρμογή των οδηγιών αυτών του προτύπου που αποκλίνουν από τις αντίστοιχες διατάξεις των Ε.Λ.Π

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

6.1 Γενικά Συμπεράσματα

Από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας διαπιστώνεται ότι η κύρια εκτίμηση είναι ότι το ΔΠΧΑ 15 επιφέρει αλλαγές σε σχέση με τα πρότυπα που αντικαθιστά αλλά αυτές έχουν περιορισμένη έκταση, καθώς και ο σκοπός του ήταν να διορθώσει να συμπληρώσει και να αναβαθμίσει το ήδη υφιστάμενο πλαίσιο αναγνώρισης εσόδων που συνέθεταν τα προηγούμενα πρότυπα (ΔΛΠ 18 και ΔΛΠ 11). Μια πρώτη διερεύνηση στον Ελληνικό χώρο συμφωνεί με την ανωτέρω εκτίμηση καθώς και από τις πέντε εταιρείες που εξετάστηκαν οι οικονομικές τους καταστάσεις, όλες γνωστοποίησαν ότι η εφαρμογή του προτύπου δεν επέφερε αλλαγές στα αποτελέσματα τους.

6.2 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Εκ πρώτης όψεως μια πρώτη προσέγγιση σε μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να αποτελέσει ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο στις εισηγμένες Ελληνικές επιχειρήσεις σχετικά με την επίδραση του ΔΠΧΑ 15. Στο δομημένο μέρος θα μπορούσαν να υπάρξουν ερωτήσεις που αφορούν καθαυτή την επίδραση, ενώ σε ελεύθερη ανάπτυξη θα μπορούσαν να υπάρξουν ερωτήσεις που αφορούν την ξεχωριστή εμπειρία κάθε ερωτούμενου, (εφόσον απαντήσουν καταφατικά στην ερώτηση εάν υπήρξε σημαντική επίδραση). Επίσης από τις απαντήσεις πιθανόν να προκύψουν και νέες ιδέες για πιο ενδελεχή έρευνα.

Από την βιβλιογραφία διαπιστώνεται ότι το ΔΠΧΑ 15 βοήθησε περισσότερο της εταιρείες τηλεπικοινωνιών ενώ οι άλλοι κλάδοι δεν αντιμετώπισαν μεγάλες αλλαγές. Ενδιαφέρον θα είναι μια έρευνα στις Ελληνικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών για την επίδραση που είχε σε αυτές το νέο πρότυπο. Καθώς δεν υπάρχουν πληροφορίες για το θέμα αυτό, ενδείκνυται η λήψη εκ βάθους συνεντεύξεων.

Επίσης μια πιο ειδικευμένη έρευνα θα μπορούσε να αφορά τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις και ιδιαίτερα αυτές που ασχολούνται κυρίως με την πώληση κατοικιών. Όπως προαναφέρθηκε στην βιβλιογραφία, Η βασική διαφορά του ΔΛΠ 11 με το ΔΠΧΑ 15 που το αντικατέστησε είναι η χρονική αναγνώριση του εσόδου στην περίπτωση της πώλησης κατοικιών από τα σχέδια. Οπότε θα ήταν ενδιαφέρον εάν υπήρχε επίδραση στις Ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό.

6.3 Επίλογος

Η παρούσα ερευνητική προσέγγιση εστίασε στο ΔΠΧΑ 15, το οποίο παρουσιάστηκε το 2014 με υποχρεωτική εφαρμογή από 1-1-2018. Συγκεκριμένα συλλέχθηκαν στοιχεία, απόψεις, εκτιμήσεις και διαπιστώσεις από την Ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Στην συνέχεια διενεργήθηκε μια παρουσίαση του προτύπου και του βασικού μηχανισμού του που είναι το προαναφερθέν μοντέλο αναγνώρισης εσόδων των πέντε σταδίων. Κατόπιν με βάση δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις πέντε Ελληνικών εταιρειών, ελέγχθηκε η επίπτωση της εφαρμογής του νέου προτύπου. Στην διαπίστωση ότι δεν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι το νέο πρότυπο προκάλεσε εκτεταμένες αλλαγές στις λογιστικές πρακτικές και εν γένει στην κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, επιχειρήθηκε μια ανάλυση των κύριων λόγων για την εν λόγω διαπίστωση. Τέλος διατυπώθηκαν προτάσεις σχετικά με την περαιτέρω έρευνα το συγκεκριμένου θέματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Almohashi, A.H.(2017).”3 Major Differences between IFRS 15 and the old revenue recognition standards”,Institute of Management Accountants and Financial Professionals in Business

Bdo Global (2021) “Ifrs in practice 2020-2021 – Ifrs 15 Revenue from contracts with customers” 2021 link : https://www.bdo.global/getmedia/b76b00da-3aa8-415c-acbe-81ca2a702b47/IFRS15_REVENUE_screen.aspx

Belsom O, Behre H (2021) «The implementation of IFRS 15 across Europe” Sping 2021, Oslo metropolitan Universisty

Condon F. (2015) “Ifrs 15 – software and cloud services focus” article on Grant Thornton (2-7-2015) link : <https://www.grantthornton.ie/insights/factsheets/ifrs-15-new-global-revenue-standard---software-and-cloud-services-focus/>

Ernst and young (2021) “A closer look at ifrs 15, the revenue recognition standard”, Ernst and young technical resources link : https://www.ey.com/en_gl/ifrs-technical-resources/a-closer-look-at-ifrs-15--the-revenue-recognition-standard-octob

Grant Thornton. (2006). «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης», Τόμος Α, Β έκδοση

Hafid el Haq V, Pratama A (2021) “Implementation of ifrss 9, 15, and 16 towards accounting information quality: an Indonesian case study” Academy of Accounting and Financial Studies Journal Volume 25, 2021

Haggenmuller, S. (2019). «Revenue recognition under IFRS 15, a critical evaluation of predefined purposes and implications for improvement», April 2019, University of Gloucestershire

- Kavalacherla P, Donovan B, Skubohm A, Heng K (2019) “Revenue- IFRS 15 Handbook” <https://home.kpmg>
- Kpmg (2017) “ ifrs 15 revenue – are you ready to go?-banking”, kpmg handbooks july 2017 link : <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2018/03/IFRS-15-banking.pdf>
- Kpmg (2017) “ ifrs 15 revenue – are you ready to go?-pharmaceuticals”, kpmg handbooks may 2017 link : <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/gr/pdf/2018/03/IFRS-15-pharma.pdf>
- Miller S. (2014) “Ifrs 15 A new global standard on revenue – retail industry” article on Grant Thornton (1-8-2014) link : <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/ifrs-retail-industry/>
- Miller S. (2014) “Get ready for Ifrs 15- real estate and construction” article on Grant Thornton (1-8-2014) link : <https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/get-ready-for-ifrs-15-rec/>
- Morawska I. (2021) “The impact of the IFRS 15 implementation on the revenue-based earnings management in Poland” 21-6-2021 Journal of Economics and Management, vol 43
- Napier C.J, Stadler C (2020) “The real effects of a new accounting standard: the case of IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers” Accounting and Business Research 2020 vol 50
- NavarroAmber and Co (2017) “Ifrs 15 vs Ias 18 differences”, accounting and auditing news issue 4, (17-7-2017), **link** : <https://www2.deloitte.com/content/dam/deloitte/ph/documents/audit/ph-audit-aan-issue-4-s2014-noexp.pdf>
- NavarroAmber and Co (2014) “Ifrs 15 vs Ias 11 differences”, accounting and auditing news issue 3, (21-6-2014) link : <https://www2.deloitte.com/content/dam/deloitte/ph/documents/audit/ph-audit-aan-issue-3-s2014-noexp.pdf>
- Reilly P. (2021) “IFRS 15: not a panacea” Accounting and Bussines Magazine, nov. 2021
- Wyk M, Coetsee D (2020) “The adequacy of IFRS 15 for revenue recognition in the construction industry” Journal of Economic and Financial Sciences 24-2-2020
- Ιωσηφάκης Γ. (2017) « δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» , περιοδικό *epsilon7*. τεύχος απριλίου 2017
- Μπουντρος Π. (2015) «Η αναγνωριση των εσοδων με το δπχα 15», , Ναυτεμπορική (έντυπη έκδοση) τεύχος 30-10-2015

Ξυδάκης Δ. (2018) «Η επιδραση του δπχα 15 στις ναυτιλιακες εταιρειες», , ηλεκτρονική έκδοση Καθημερινης (4-6-2018)

Πετράκης Ε «Δπχα 15 - έσοδα απο συμβασεις με πελατες» δημοσίευση στην ιστοσελίδα <http://tms-auditors.gr>

Χαραλαμπος Γ. (2015) «Δπχα 15: έσοδα απο πελατη με συμβασεις», περιοδικό accountancy Greece, τεύχος 19

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

IFRS.ORG link : <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers>

https://www.amna.gr/files/202009/09-150713ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΛΠ_2019_ΑΠΕ_teliko ΜΕ ΕΚΘΕΣΗ ΟΡΚΩΤΟΥ.pdf

<https://acscourier-media.azureedge.net/production-media/qkklbr0m/financial-statements-2018-gr.pdf>

<https://ellaktor.com/etaireies-omiloy/aktor/oikonomika-stoicheia/>

https://nanophos.com/wpcontent/uploads/2021/02/0.04_CC.04_Nanophos__Notes_31.12.2018_2019.09.23.pdf

<https://www.nestle.gr/sites/g/files/pydnoa426/files/2019-09/C P W ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 2018.pdf>

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ-ΝΟΜΟΙ

Π.Δ 1123/1980 (ΦΕΚ Α' 283/15.12.1980)

Π.Δ 186/92 (ΦΕΚ Α' 84/26-05-1992)

Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α-222/12-11-2012)

Ν. 4308/2014 (ΦΕΚ Α' 251/24-11-2014)